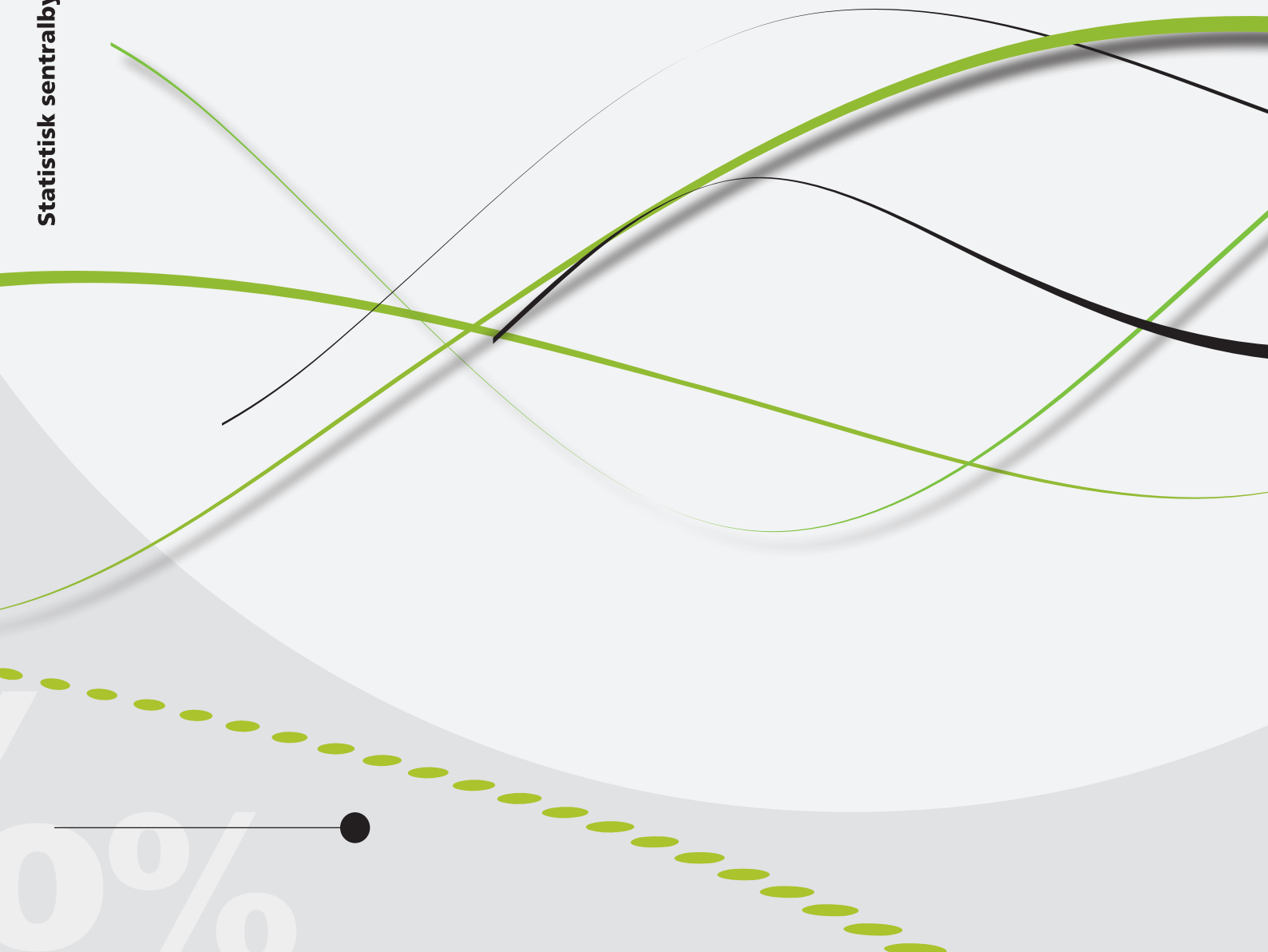

Kristin Egge-Hoveid og Toril Sandnes

Kvinner og menns tidsbruk i ulike livsfaser og familietype

Kristin Egge-Hoveid og Toril Sandnes

**Kvinner og menns tidsbruk i ulike livsfaser og
familietyper**

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	...
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert oktober 2013	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8769-5 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8770-1 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: Kultur og fritid/Befolkning	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten er en del av et oppdrag for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), der departementet ønsker å få mer kunnskap om tidsbruk basert på analyser av Statistisk sentralbyrås (SSBs) tidsbruksundersøkelser. Særlig ønsker man kunnskap om endringer i menn og kvinners i tidsbruk og om omfang og fordeling av ubetalt arbeid i ulike husholdstyper og livsfaser.

Rapporten gir en oversikt over tidsbruk, og endringer i tidsbruk, med spesielt fokus på forskjeller mellom kvinner og menn, i ulike aldre og i ulike familiefaser. Foreldres og eldres tidsbruk beskrives noe mer inngående. Rapporten beskriver i hovedsak tid brukt til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid, og hvordan dette fordeles mellom menn og kvinner, men vi gir også en oversikt over tidsbruk til andre gjøremål, som fritid, utdanning og personlige behov, og hvordan dette har endret seg over tid.

Rapporten er skrevet av Kristin Egge-Hoveid og Toril Sandnes. Odd Vaage har tilrettelagt data og Ragni Hege Kitterød har vært prosjektleder. Rapporten er tilgjengelig i pdf-format på Statistisk sentralbyrås nettsider under adressen <http://www.ssb.no/a/publikasjoner>.

Prosjektet er finansiert av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 20. september 2013.

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Rapporten gir en oversikt over tidsbruk og endringer i tidsbruk, med spesielt fokus på forskjeller mellom kvinner og menn, i ulike aldre og i ulike familiefaser. Vi ser særlig på tidsbruk blant mødre og fedre i småbarnsfasen. Videre ser vi på tidsbruk blant eldre kvinner og menn, og legger særlig vekt på de eldste i alderen 67-79 år. Rapporten beskriver i hovedsak fordelingen av det inntektsgivende arbeidet og husholdsarbeidet, men vi gir også en oversikt over tidsbruk til andre gjøremål, som fritid, utdanning og personlige behov, og hvordan dette har endret seg over tid.

Ser vi på hele befolkningen under ett, finner vi ingen entydig endring i tid brukt til inntektsgivende arbeid de siste førti årene. Ser vi imidlertid på forskjeller mellom kvinner og menn, har gjennomsnittlig tid til inntektsgivende arbeid per dag økt blant kvinner, og gått ned blant menn fra 1971 og frem til i dag. Det er menn og kvinner i alderen 50-59 år som i snitt bruker mest tid per dag i 2010. Menns gjennomsnittlige tid til inntektsgivende arbeid per dag har gått ned i alle aldersgrupper mellom 1971 og 2010. Størst nedgang ser vi blant de yngste, noe som blant annet henger sammen med at stadig flere i denne aldersgruppen fortsatt er i utdanning. Samtidig ser vi en økning i gjennomsnittlig tid til inntektsgivende arbeid per dag for kvinnene i alle aldersgrupper, bortsett fra blant de helt yngste, 16-24 år, og blant de eldste, 67-74 år.

Kvinner, uansett aldersgruppe, brukte i 2010 mer tid i snitt per dag på husholdsarbeid enn menn. Størst forskjell ser vi i aldersgruppen 25-29 år. Minst forskjell blant kjønnene er det i aldersgruppen 60-66 år. Menns gjennomsnittlige tid til husholdsarbeid per dag har økt i alle aldersgrupper fra 1971 til 2010, samtidig som kvinnene stadig bruker mindre tid på dette. Blant kvinnene er det de i aldersgruppen 25-29 år og 30-39 år som har hatt størst nedgang i tid brukt på husholdsarbeid. Det vil si de som er i en fase i livet der man ofte har små barn.

Mye har skjedd i omfordelingen av lønnet og ulønnet arbeid for mødre og fedre fra 1990-tallet og frem til i dag. Det er særlig blant foreldre med de minste barna (0-2 år) vi ser endringer i tidsbruksmønsteret. Fedre med barn i denne aldersgruppen bruker en time mindre per dag på inntektsgivende arbeid enn de gjorde i 1990, mens tiden de bruker til husholdsarbeid har økt tilsvarende, med en time.

Mødrene til de minste barna har endret sitt tidsbruksmønster i motsatt retning av fedrene, og bruker nå mer tid til inntektsgivende arbeid og mindre tid til husholdsarbeid enn tidligere, men endringen er litt mer moderat enn for fedrene. Dette har antakelig sammenheng med, blant andre ting, barnehageutbyggingen og de relativt store endringene i foreldrepermisjonen som har skjedd i dette tidsrommet.

Likedelingen vi ser blant par med de minste barna, ser ut til å endres mot en skjevare og mer tradisjonell arbeidsfordeling for de som lever i par med barn i alderen 7-19 år. Likevel ser vi større likedeling mellom foreldre med barn i 2010 enn i 1990 uansett barns alder, og dette skyldes i stor grad at fedre nå bruker mer tid til husholdsarbeid enn de gjorde for 20 år siden.

Den mest markante endringen i eldre kvinners tidsbruk de siste 40 årene er den sterke nedgangen i tid brukt til husholdsarbeid. Mens kvinner i alderen 67-74 år brukte over en time mindre til dette i 2010 enn for 40 år siden, finner vi den største økningen i denne type arbeid blant menn i samme aldersgruppe.

Mange eldre bruker også mye til aktive gjøremål. Hvor mye tid som brukes er imidlertid avhengig av hva slags helsesituasjon man har, utdanningsnivå og hvorvidt man lever i par eller ikke. De som rapporterer om meget god helse, og de med høy utdanning er mer aktive enn de med dårlig helse og lavere utdanning. Det å være enslig ser ut til å være forbundet med mer passivitet uavhengig av både helsesituasjon og utdanningsnivå.

Tidsbruken er, som forventet, mer preget av passive aktiviteter blant 75-79-åringene enn blant 67-74-åringene. Det som øker mest med alderen er tiden man ser på TV, leser og slapper av. Samtidig øker tiden til nattesøvn og personlige behov generelt i den eldste aldersgruppen.

Abstract

This report provides an overview of time use and changes in time use, with a special focus on the differences between men and women, of different ages and in different family stages. We look particularly at time use among mothers and fathers with small children. Furthermore, we describe time use among older women and men, focusing on the oldest age group, those aged 67-79 years.

The report mainly describes the distribution of paid work and household work, but we also provide an overview of the time spent on other activities, such as leisure, education and personal needs, and how this has changed over time.

Looking at the population as a whole, we find no consistent change the last forty years in time spent on paid work on average per day. However, there has been a clear change when we look at men and women separately. The average time per day spent on paid work increased for women and decreased among men from 1971 to 2010. Men and women aged 50-59 years are those who on average spend the most time per day in 2010. Men's time spent on paid work has decreased in all age groups between 1971 and 2010. We also see an increase in women's average time used per day on paid work, except among the very young, 16-24 years, and among the eldest, 67-74 years.

In 2010, women on average, regardless of age, spent more time on housework per day than men. The largest gender difference is found in the age group 25-29 while the age group 60-66 years has the smallest difference. Men's time used on household work has increased in all age groups from 1971 to 2010. Women on the other hand, are increasingly spending less time on household work, particularly those aged 25-29 years or 30-39 years.

Much has happened in the allocation of paid and unpaid work of mothers and fathers from the 1990s to the present day. It is especially for parents with younger children (0-2 years) we see changes in time use patterns. Fathers of children in this age group use an hour less per day on paid work than they did in 1990, while the time they spend on household work has increased accordingly, with an hour.

Mothers of younger children have changed their time use pattern in the opposite direction, and now use more time on paid work and less time on household work than before. The changes are however more moderate than for fathers. The redistribution of mothers and fathers allocation of paid and unpaid work is partly due to the expansion of kindergartens and the relatively large changes in parental leave schemes that have taken place since the 1990s.

The more equal division of house work we observe among couples with younger children appears to change towards a more traditional division of labour for couples with children aged 7-19 years. Still, we see more equal sharing between parents in 2010 than in 1990, regardless of child's age. This is largely due to fathers now spending more time on household work than 20 years ago.

Among women aged 67-74 years, time used on household work has declined significantly the last forty years, by more than one hour. This is the most important time use change that we observe for this age group. We find the largest increase in time used on household work among men 67-74 years.

Many elderly are able to live actively. The time used on active living depends on their health situation, level of education and whether they live with a partner or not. Those who reported very good health and those with higher education are more active than those with poorer health and lower education. Being single also seems to be associated with more passivity, regardless of the health status and level of education.

Those aged 75-79 years are, as expected, less active than younger age groups. In particular, time spent on time watching TV, reading and relaxing, sleep and personal needs increase with age.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Datagrunnlag.....	8
1.2. Definisjoner og begreper i rapporten.....	9
2. Hva vi bruker tiden til	11
2.1. Store endringer siste førti år.....	12
2.2. Noen lovendringer som kan ha betydning for folks tidsbruk.....	13
2.3. Mer tid til- og flere i inntektsgivende arbeid blant kvinnene.....	14
2.4. Mer tid til husholdsarbeid blant menn, mindre tid blant kvinnene.....	14
2.5. Jevnere fordeling av husarbeid.....	15
2.6. ... og likere fordeling av omsorgsarbeid.....	16
2.7. Mer tid til TV og data.....	17
2.8. Noen hovedfunn fra kapitlet.....	18
3. Tidsbruk i ulike aldersgrupper	19
3.1. Mer husarbeid blant kvinner enn blant menn.....	21
3.2. Mye tid på PC og dataspill blant guttene.....	22
3.3. Noen hovedfunn fra kapitlet.....	23
4. Tidsbruk i ulike familiefaser	24
4.1. Forskjeller i tid brukt på inntektsgivende arbeid etter familiefase.....	24
4.2. Store forskjeller i bruk av tid til husholdsarbeid etter familiefase.....	26
4.3. Mer tid til fritidsaktiviteter uansett familiefase.....	29
4.4. Tid til personlige behov på stedet hvil.....	30
4.5. Noen hovedfunn fra kapitlet.....	32
5. Tidsbruk blant foreldre	33
5.1. Størst endring for fedre med de minste barna.....	33
5.2. Mest likedeling over tid blant foreldre med 3-6-åringer.....	34
5.3. Mye tid til husarbeid og omsorgsarbeid for småbarnsfedre.....	37
5.4. Mor vasker og far pusser opp.....	39
5.5. Noen hovedfunn fra kapitlet.....	40
6. Tidsbruk blant eldre	41
6.1. Sterk nedgang i tid til yrkesarbeid blant eldre.....	41
6.2. Mer likestilling i husholdsarbeidet.....	42
6.3. Mye TV-titting.....	43
6.4. Aktiv alderdom?.....	44
6.5. Mest tid til aktive gjøremål.....	45
6.6. Mer jobb med god helse og høy utdanning.....	48
6.7. Tid til frivillig arbeid og organisasjonsdeltakelse.....	48
6.8. De fleste eldre bruker tid til friluftaktiviteter.....	49
6.9. Mer passivitet blant de med dårlig helse og blant enslige.....	50
6.10. Mindre på farten når man blir eldre.....	50
6.11. Tidsbruk blant de eldste.....	51
6.12. De eldste kvinnene er mest passive.....	52
6.13. ...noe som kan ha sammenheng med egenvurdert helse.....	53
6.14. Noen hovedfunn fra kapitlet.....	53
Referanser	55
Vedlegg A: Tabeller	57
Figurregister	62
Tabellregister	63

1. Innledning

Tidsbruksundersøkelsene er en viktig kilde til kunnskap om hvordan vi lever våre liv, og hvordan vi fordeler tiden vår til ulike gjøremål. Spesielt er tidsbruksundersøkelsene vår viktigste kilde til kunnskap om hvor mye og hvilke typer ubetalt arbeid som utføres i samfunnet, hvem som utfører det, og hvordan omfanget og fordelingen av dette arbeidet har endret seg over tid (Vaage 2012a, Holmøy med flere 2012). Tidsbruksundersøkelsene har også informasjon om samvær med barn og øvrig familie, som ikke finnes i andre undersøkelser.

I løpet av de siste førti årene har det skjedd til dels store samfunnsmessige endringer som har hatt betydning for hvordan vi bruker tiden vår. Vi har kortere arbeidsdager, pensjonsalderen er senket, foreldrepermisjon i forbindelse med barnefødsler er blitt vesentlig lenger og det er etablert en egen kvote av denne permisjonen for fedre, som har blitt betydelig utvidet, spesielt de siste ti årene. Det har også vært en kraftig barnehageutbygging de siste 20 årene. De aller fleste av oss har fått mer fritid enn vi hadde for førti år siden, og samtidig har det skjedd relativt store endringer som har betydning for hvordan fritiden vår brukes, for eksempel gjennom endrede medievaner og nye former for sosialt samvær.

Rapporten gir en oversikt over tidsbruk og endringer i tidsbruk, med spesielt fokus på forskjeller mellom kvinner og menn, i ulike aldre og i ulike familiefaser. Rapporten beskriver i hovedsak fordelingen av det inntektsgivende arbeidet og husholdsarbeidet, men den gir også en oversikt over tidsbruk til andre gjøremål, som fritid, utdanning og personlige behov, og hvordan dette har endret seg over tid.

Rapporten er en kommentert tabellrapport. Tabellene er tilrettelagt med et gjennomgående kjønnsperspektiv og resultatene kommenteres underveis, som en veiledning for leseren til å tolke resultatene. Rapporten presenterer mange og detaljerte tabeller. Vi gjør oppmerksom på at tall i tabeller der det brytes ned i små grupper med få observasjoner, må tolkes med forsiktighet. Det er ikke gjort signifikanttester på alle kommenterte forskjeller i rapporten.

Kapittel 2 presenterer en oversikt over endringer i tidsbruk for de fem hovedgruppene av aktiviteter, dvs. inntektsgivende arbeid, utdanning, husholdsarbeid, personlige behov og fritid, for perioden 1971-2010. Deretter beskrives hovedtrekk i tidsbruksendringer for kvinner og menn mer inngående, og forskjeller i inntektsarbeid, husholdsarbeid og fritid beskrives i mer detalj. I kapittel 3 ser vi nærmere på tidsbruk blant kvinner og menn i ulike aldersgrupper. Her er aldersinndelingen mer findelt enn det som er tilgjengelig i hovedrapporten fra Tidsbruksundersøkelsen 2010 (Vaage 2012a).

Rapporten presenterer videre, i kapittel 4, tabeller over tidsbruk blant kvinner og menn i ulike familiefaser for årene 1980 til 2010. Dette er tidligere kun rapportert for enkeltår i separate publikasjoner. Her beskrives tidsmønsteret i samtlige familiefaser, mens kapittel 5 går nærmere inn på endringer i foreldres tidsbruk fra 1990 og frem til i dag. Her er fokus på hvordan fordelingen av arbeidsoppgaver har endret seg over tid for denne gruppen, og spesielt for foreldre i småbarnsfasen.

Til slutt, i kapittel 6, ser vi på eldres tidsbruk. Kapitlet beskriver endringer i eldres tidsbruk over tid. Deretter ser vi nærmere på hvilke grupper av eldre som kan sies å ha en aktiv livsstil og hvilke som er mer passive. Vi skiller her mellom aktive og passive gjøremål på tvers av de aktivitetskategoriene som ofte benyttes i rapportering fra tidsbruksundersøkelser, noe som også er gjort i analyser av eldres tidsmønster i andre land (Gauthier og Smeeding 2010). Vi ser blant annet på forskjeller i eldre kvinners og menns aktivitet etter utdanningsnivå, helse og hvorvidt man er enslig eller ikke.

Mens øvre aldersgrense i utvalgene i de første tre tidsbruksundersøkelsene var 74 år, inkluderte man i 2000 og 2010 også personer 75-79 år. Tidsbruken i denne

aldersgruppen er hittil lite analysert. Kapittel 6 inkluderer beskrivelser for denne aldersgruppen. Imidlertid er frafallet her forholdsvis høyt, slik at tallene må tolkes med forsiktighet.

1.1. Datagrunnlag

Tidsbruksundersøkelsen 2010 er den femte tidsbruksundersøkelsen gjennomført av Statistisk sentralbyrå. Data ble samlet inn gjennom dagbøker og spørreskjema. I innledningsintervjuet, som i de fleste tilfeller ble tatt over telefon, kartla man en del bakgrunnsinformasjon om deltakerne og deres husholdning. Dagbøkene dekket to døgn og var delt inn i timinutters-intervaller. For hvert intervall noterte deltakerne med egne ord sin viktigste aktivitet. I tillegg noterte de eventuelle samtidige aktiviteter, samt hvorvidt de var alene eller sammen med andre og hvem de eventuelt var sammen med.

Samvær med husholdningsmedlemmer ble registrert svært detaljert, noe som gir grunnlag for å studere tid med barn i ulike aldersgrupper. I tillegg gir dagboka opplysninger om deltakernes oppholdssted og reisemåte (om de var hjemme, på jobben, reiste hjem fra jobb osv.). Aktivitetene ble i ettertid kodet av profesjonelle kodere ut fra en liste med 166 kategorier.

Til undersøkelsen ble det trukket et landsrepresentativt utvalg på 8 500 personer i alderen 9-79 år. Etter avgang (pga. død, flytting til utlandet eller på institusjon) omfattet bruttoutvalget 8 278 personer. Man oppnådde en svarandel på 48 prosent for dagbok og intervju. Nettoutvalget omfatter dermed 3 975 personer, som hver skulle føre dagbok i to døgn. Enkelte fylte bare ut for ett døgn, slik at nettoutvalget omfatter 7 932 døgn.

Det er døgn, og ikke person, som er analyseenhet i undersøkelsen. En del personer lot seg intervjuet, men førte ikke dagbok. For intervjuet isolert sett var svarandelen 59 prosent. Frafallet i undersøkelsen var høyere i noen grupper enn i andre og varierte dessuten over året. Derfor er det beregnet en frafallsvekt for dagbokdelen av undersøkelsen som retter opp skjevhetene i nettoutvalget med hensyn til kjønn, alder, utdanningsnivå, ukedag og måned. I tillegg ble det laget en vekt for intervjudelen som justerer for kjønn, alder og utdanningsnivå. Det er benyttet vekter for 2000- og 2010-undersøkelsene, men ikke for de tre første. Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen samt beregning av vekter, er dokumentert i Holmøy m. fl. (2012), og i Rønning (2002) for beregning av vektene i 2000.

Undersøkelsesperioden i 2010 undersøkelsen dekker alle dager i et helt år, fra 15. februar 2010 til 14. februar 2011. Utvalget omfatter altså individer og ikke husholdninger. I likhet med de tidligere tidsbruksundersøkelsene i Norge, er 2010-undersøkelsen en tverrsnittsundersøkelse. Man kan altså ikke følge enkeltindivider over tid.

Resultater fra tidsbruksundersøkelser rapporteres gjerne som gjennomsnittlig tid per dag som brukes til ulike aktiviteter. Gjennomsnittet gjelder da for hele året og omfatter både hverdager, helger og ferieperioder. Det er også mulig å vise gjennomsnittene for bestemte ukedager, eller å se på hverdager og helger hver for seg (se f. eks. tabell 1.10 i Vaage 2012a).

Aldergrensene i utvalgene varierer noe. I de to første undersøkelsene var øvre aldersgrense 74 år, mens den i de tre siste var 79 år. I de to siste undersøkelsene inngår også barn fra ni år i utvalgene. I 1971-undersøkelsen førte hver deltaker dagbok i enten to eller tre dager. Ettersom det viste seg at kvaliteten på dagbøkene ble noe lavere den tredje dagen, har man i senere undersøkelser benyttet to føringsdager per deltaker.

I samtlige undersøkelser er registreringen av hovedaktiviteter i dagboka det mest sentrale, og det er også slike opplysninger som er blitt mest analysert. Ettersom

samtlige tidsintervaller skal fylles ut, summerer hovedaktivitetene seg til 24 timer per døgn for samtlige personer. I de fleste undersøkelsene er det også registrert eventuelle samtidige gjøremål, såkalte biaktiviteter, men dette ble ikke gjort i 1980-undersøkelsen, og kun for den andre føringsdagen i 1990-undersøkelsen.

I motsetning til hovedaktivitetene, summerer ikke biaktivitetene seg til 24 timer per døgn. Det er stor variasjon når det gjelder hvor mange biaktiviteter som oppgis. Typiske biaktiviteter er lesing, TV-seing og samtaler (for mer om tidsbruksundersøkelsene, se Vaage (2012a) og for å lese mer om opplegget for 2010-undersøkelsen, se Holmøy m. fl.(2012)).

1.2. Definisjoner og begreper i rapporten

I tidsbruksundersøkelser skiller man gjerne mellom fem hovedgrupper av aktiviteter, nemlig inntektsgivende arbeid, husholdsarbeid, utdanning, personlige behov og fritid. I tillegg kommer en liten gruppe med andre og uoppgitte aktiviteter (se Vaage 2012a). I denne rapporten ligger hovedvekten på inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid, men vi ser også på de andre hovedgruppene av aktiviteter.

<i>Inntektsgivende arbeid</i>	Her inngår tid brukt til yrkesarbeid, pauser i forbindelse med yrkesarbeidet, samt reiser til og fra jobb. Det er altså deltakernes faktiske arbeidstid som registreres, og dette gjelder uansett om arbeidet utføres hjemme eller på arbeidsplassen.
<i>Husholdsarbeid</i>	Det er vanlig å skille mellom seks hovedtyper av husholdsarbeid: <i>Husarbeid</i>, som omfatter matlaging, oppvask, rydding, rengjøring, vask og stell av tøy, fyring, vedhugging, vannhenting og lignende. <i>Omsorgsarbeid</i>, som omfatter omsorg for barn eller hjelpetrequende voksne. Dette er perioder der deltakerne noterer at stell, pass eller annen hjelp er den viktigste aktiviteten i et gitt tidsintervall. Dette kalles noen ganger direkte eller aktiv omsorg. <i>Vedlikeholdsarbeid</i>, som omfatter stell av hage, stell av kjæledyr, oppussing, reparasjoner og vedlikehold. <i>Kjøp av varer og tjenester</i>, som omfatter innkjøp av varer, legebesøk, besøk på andre offentlige kontorer og lignende. <i>Annet husholdsarbeid</i>, som omfatter annet arbeid som utføres ulønnet for egen eller andres husholdning. <i>Reiser i forbindelse med husholdsarbeid</i>, som i hovedsak omfatter reiser knyttet til innkjøp og andre ærend.
<i>Utdanning</i>	Her inngår undervisning samt arbeid med lekser og studier hjemme.
<i>Personlige behov</i>	Her inngår søvn, måltider og annen personlig pleie slik som dusjing, av- og påkledning, sminking osv.
<i>Fritid</i>	Her skiller det mellom idrett og friluftsliv, underholdning og kulturbruk, sosialt samvær, lesing, fjernsynsseing, andre fritidsaktiviteter, samt reiser i forbindelse med fritidsaktiviteter.
<i>Tredjepersonskriteriet</i>	Det er ikke alltid lett å skille klart mellom husholdsarbeid og fritid. Eksempelvis kan noen regne matlaging som en fritidsaktivitet, mens andre ser det som husarbeid. I Tidsbruksundersøkelsen legges det såkalte <i>tredjepersonskriteriet</i> til grunn for å skille arbeid fra andre gjøremål. Tanken er da at aktiviteter som i prinsippet kan utføres av andre, og som frambringer en tjeneste eller et produkt, skal regnes som arbeid, mens andre aktiviteter regnes som fritid eller personlige

gjøremål. Det gir ikke mening å få andre til å sove, spise, gå på kino eller trene for seg, men man kan få andre til å gjøre rent, handle, pusse opp og passe barn.

Familiefase For å dele inn i ulike familiefaser grupperer vi etter alder, ekteskapelig status, om personen har barn og alder på barn. Vi skiller mellom personer som lever i par og enslige. Gruppen av gifte omfatter både gifte og samboende. Gruppen enslige omfatter både ugifte og før gifte. Betegnelsen enslig refererer altså til personens ekteskapelige status eller samboerskap, og ikke til om vedkommende bor alene eller sammen med andre i husholdningen. Gruppene med barn omfatter personer som bor sammen med egne barn (medregnet stebarn og adoptivbarn) under 20 år.

Barnas alder refererer til yngstebarns alder ved utgangen av året, beregnet ut fra det året størstedelen av datainnsamlingen foregikk.

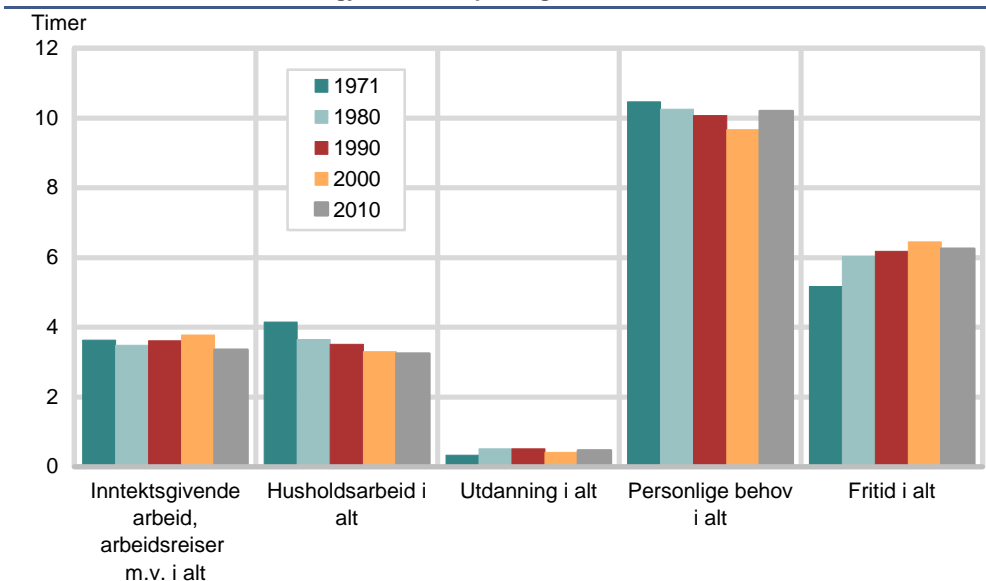
Alder I denne publikasjonen er folkeregisteret brukt til å innhente alder på personene som har deltatt i undersøkelsen. For undersøkelsene 1990-2010 er personenes alder beregnet ut i fra det året undersøkelsen hovedsakelig ble gjennomført. Datainnsamlingen for undersøkelsen disse årene ble slutført så vidt etter årsskiftet for hovedinnsamlingen. I 1980 ble personenes alder beregnet ut i fra det faktiske året data ble samlet inn, da datainnsamlingen strakk seg jevnt over to halve kalenderår.

2. Hva vi bruker tiden til

Hva fyller vi døgnet 24 timer med og hvordan har dette endret seg de siste førti årene? Vi skal begynne med å gi en kort oversikt over de viktigste endringene i tidsbruk i perioden 1971-2010, og vi ser da på hovedaktivitetene inntekstgivende arbeid, husholdsarbeid, fritid, utdanning og personlige behov (se kapittel 1.2 for mer om hovedaktivitetene i tidsbruksundersøkelsen).

Ved å bruke Statistisk sentralbyrås tidsbruksundersøkelser kan vi få et rikt innblikk i hvordan lønnet og ulønnet arbeid fordeles i befolkningen, mellom ulike grupper, i ulike livsfaser og mellom menn og kvinner i ulike aldre.

Figur 2.1. Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag blant personer i alderen 16-74 år, 1971-2010. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Hvis vi ser på hovedaktiviteter en gjennomsnittsdag for de i alderen 16-74 år, brukte vi i gjennomsnitt 10 timer og 12 minutter av døgnet 24 timer til personlige behov i 2010 (se figur 2.1 og tekstboks om aktiviteter en gjennomsnittsdag). Dette er aktiviteter som søvn, kroppshygiene og måltider.

Aktiviteter en gjennomsnittsdag

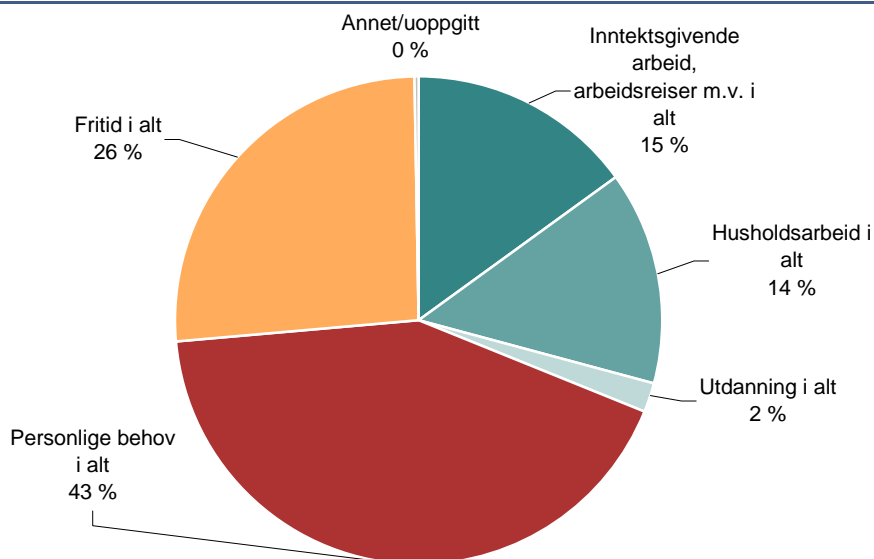
Tallene gjelder alle dager i uka, både hverdager og helligdager. Tallene er for alle dager gjennom hele året, det vil si at også ferier er med i gjennomsnittet.

For eksempel er både søndager og ferier med i tiden som brukes til inntekstgivende arbeid. Det samme gjelder overtid, eventuelt biyrke, matpauser og reisetid til og fra jobb. I dette gjennomsnittstallet er det også medregnet dem som ikke er yrkesaktive, blant annet pensjonister og barn.

6 timer og 15 minutter per døgn gikk til fritidsaktiviteter. Dette er aktiviteter som sosialt samvær, idretts- og friluftaktiviteter, fjernsynsseing, lesing, hobbyvirksomhet og så videre.

3 timer og 36 minutter av døgnet gikk i gjennomsnitt med til inntekstgivende arbeid i 2010. Vi brukte i gjennomsnitt 3 timer og 25 minutter til husholdsarbeid per døgn. Her er det medregnet husarbeid, slik som matlaging, oppvask og renhold, vedlikeholdsarbeid, pass og stell av barn og andre i husholdningen som trenger hjelp, samt innkjøp og hjelp til andre husholdninger.

Figur 2.2. Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag blant personer i alderen 16-74 år. Hovedaktiviteter som andel av et døgn. 2010. Prosent

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

28 minutter av døgnet 24 timer gikk i gjennomsnitt med til utdanning, medregnet tid på skole og til hjemmelekser. I tillegg gikk 5 minutter til ubestemte eller uoppgitte aktiviteter.

Vi har til nå sett hvor mange timer i døgnet vi i gjennomsnitt bruker på ulike hovedaktiviteter. Ser vi videre på hvor stor andel av et døgn gjennomsnittstiden til ulike aktiviteter utgjør, går 43 prosent av døgnet med til personlige behov og 26 prosent av tiden fylles med fritidsaktiviteter. Tid til inntektsgivende arbeid utgjør i snitt 15 prosent av et døgn, tett etterfulgt av husholdsarbeid med 14 prosent. Tid til utdanning utgjør i snitt 2 prosent av døgnet timer (se figur 2.2).

2.1. Store endringer siste førti år

Vi skal videre se på hvilke endringer som har skjedd i tidsbruken vår de siste førti årene. Det har i denne perioden vært en omfattende teknologisk utvikling, samtidig som det har skjedd lovendringer, holdningsendringer og økonomiske svingninger, som igjen har påvirket hvordan vi bruker tiden i løpet av døgnet.

Størst endring fra 1971 til 2010 ser vi i tid brukt til fritidsaktiviteter og husholdsarbeid. Tiden per dag til fritidsaktiviteter har økt med 1 time og 5 minutter i snitt fra 1971 til 2010, mens husholdsarbeid har sunket med 44 minutter siden 1971 (se figur 2.1).

Økningen i fritid og nedgangen i tid til husholdsarbeid var nokså jevn fra 1971 og fram til og med 2000. Det siste tiåret har det derimot vært en liten økning i gjennomsnittlig tid per dag brukt til husholdsarbeid, og en liten nedgang i tiden brukt til fritidsaktiviteter.

Det er ikke alltid like lett å skille fritid fra husholdsarbeid og personlige behov. Eksempelvis vil noen regne kakebaking som fritidsaktivitet, mens andre ser det som husholdsarbeid. I tidsbruksundersøkelsene legges det såkalte tredjepersonskriteriet til grunn (se kapittel 1.2 om definisjoner og begreper i rapporten). Oppgaver som i prinsippet kan utføres av andre, enten i eller utenfor husholdningen, regnes som arbeid. Andre aktiviteter regnes som fritid eller personlige behov.

Bare en liten del av vår samlede tid går med til inntektsgivende arbeid, i overkant av tre timer i snitt per dag, når vi fordeler tiden på alle, og over alle dager og hele året. Over livsløpet bruker vi langt mer tid utenfor enn innenfor arbeidslivet. Likevel setter yrkeslivets tidsrammer sitt preg på hele samfunnet. De har konse-

kvenser for den tidsmessige organisering av familieliv, nærmiljø, organisasjonsarbeid og fritid, og berører dagliglivet både for dem som er yrkesaktive og for dem som ikke er i arbeid. Ved siden av aktiviteter som tilfredsstillende grunnleggende behov, slik som søvn og spising, setter det inntektsgivende arbeidet rammer for hvor mye tid vi kan bruke til andre gjøremål.

Ser vi på hele befolkningen under ett, finner vi ingen entydig endring i tid brukt til inntektsgivende arbeid i snitt per dag siste førti år (se figur 2.1), men senere i rapporten vil vi likevel se at gjennomsnittlig tid per dag til inntektsgivende arbeid har økt blant kvinner, og gått ned blant menn fra 1971 frem til i dag.

Det har ikke vært noen entydig endring i tiden som brukes til utdanning i perioden 1971-2010 (se figur 2.1 og tabell 2.1), men tid brukt til personlige behov har sunket med 16 minutter. Nedgangen var ganske jevn fra 1971 til 2000. Det siste tiåret ser vi derimot en liten økning.

2.2. Noen lovendringer som kan ha betydning for folks tidsbruk

Nedgangen i gjennomsnittlig tid brukt til inntektsgivende arbeid fra 1971 til 1980, kan, blant andre ting, trolig tilskrives regulering av arbeidstidsbestemmelsene, ved at lørdagsfri ble innført i begynnelsen av 1970-årene (Haraldsen og Kitterød 1992). I tillegg kom det på 1970-tallet flere lovendringer som hadde konsekvenser for omfang og fordeling av det inntektsgivende arbeidet.

I 1973 ble pensjonsalderen satt ned fra 70 til 67 år. I 1976 ble den lovbestemte ukentlige arbeidstiden redusert fra 42 ½ til 40 timer. Samme år fikk arbeidstakere over 60 år en ekstra ferieuke. Arbeidsmiljøloven av 1977 satte begrensninger for overtidarbeid, og permisjonsrettighetene ved fødsel og barneomsorg ble sterkt utvidet. I 2002 ble også en femte ferieuke innført for mange arbeidstakere i forbindelse med innføring av avtalefestet ferie.

Også i 1980-årene ble det vedtatt en del viktige endringer i arbeidstidsbestemmelsene. Fra 1982 gir arbeidsmiljøloven rett til redusert arbeidstid ved nedsatt helse eller andre spesielle velferdsgrunner. Dette er særlig aktuelt for eldre arbeidstakere og småbarnsforeldre. I 1987 fikk vi en generell arbeidstidsforkortelse fra 40 til 37 ½ time pr uke (Haraldsen og Kitterød 1992).

Det har vært en viktig målsetting i norsk familie- og likestillingspolitikk at både menn og kvinner skal kunne kombinere yrkesarbeid og familie på en god måte (NOU 2012:15). I 1970-årene skjedde rekrutteringen til yrkeslivet i stor grad blant kvinner som var ferdige med småbarnsfasen. En del småbarnsmødre tok også lønnet arbeid, men vesentlig på deltid (Ellingsæter og Iversen 1984). I 1980-årene økte kvinnesysselsettingen i alle aldersgrupper, men den var størst blant småbarnsmødrene.

I løpet av de siste tiårene har flere familiepolitiske reformer gitt endrede rammebetingelser for foreldres tilpasninger. Flere og billigere barnehager samt en romslig foreldrepermisjon i forbindelse med fødsler, har gjort det enklere for mødre å være yrkesaktive, også på fulltid (Kitterød 2013a).

Innføringen av en fedrekvote på fire uker i foreldrepermisjonen på begynnelsen av 1990-tallet, hadde blant annet som målsetting at fedre skulle bruke mer tid på barna i permisjonstiden og senere. Formålet var også å styrke båndene mellom fedre og barn, og bidra til større likedeling av arbeid hjemme og ute. Kvoten er utvidet flere ganger og ble 1. juli 2013 utvidet til 14 uker (Kitterød 2013a).

2.3. Mer tid til- og flere i inntektsgivende arbeid blant kvinnene

I tidsbruksundersøkelsene er det tre mål vi ser på, tidsbruk blant alle (uansett om de har utført aktiviteten eller ikke), andelen som har utført aktiviteten den dagen de førte dagbok, og til slutt tidsbruk blant dem som har utført aktiviteten. Ser vi først på andelen menn som har utført inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag, ser vi at andelen har sunket fra 64 prosent til 48 prosent fra 1971 til 2010 (se tabell 2.1). Blant kvinner har det vært en økning fra 32 prosent til 39 prosent i den samme perioden. Endringen har for begge kjønn vært størst mellom 1971 og 1980. Som nevnt tidligere kan nok mye av nedgangen blant menn forklares med at det i mange yrker ble innført fri på lørdager og lengre ferier.

Ser vi på tidsbruk blant alle, viser tabell 2.1 at kvinners gjennomsnittlige tid til inntektsgivende arbeid har økt med rundt en time per dag fra 1971 og frem til 2010. For menn har gjennomsnittstiden gått ned med en 1 time og 20 minutter i samme periode. Mens nedgangen i menns inntektsgivende arbeid på 1980- tallet til dels er en konsekvens av offentlig styring, er endringene i kvinners tidsbruk i større grad et resultat av økte yrkesprosenter og omfattende bruk av deltidsordninger (Haraldsen og Kitterød 1992).

Mens kvinner som arbeidet på føringsdagen i gjennomsnitt, medregnet arbeidsreiser, brukte 5 timer og 59 minutter på inntektsgivende arbeid i 1971, var tiden 7 timer og 48 minutter i 2010. Det vil si en økning på 1 time og 49 minutter. For menn som arbeidet på føringsdagen, ser vi ikke tilsvarende endring i gjennomsnittstid brukt på inntektsgivende arbeid siste førti år, kun en økning på 6 minutter siden 1971.

2.4. Mer tid til husholdsarbeid blant menn, mindre tid blant kvinnene

Ser vi på befolkningen i alderen 16-74 år under ett, ser vi en økning per dag i *andelen* som utfører husholdsarbeid i løpet av en gjennomsnittsdag (se kapittel 1.2 om definisjoner og begreper), fra 89 prosent i 1971 til 94 prosent i 2010. Tallet for 2000 var 95 prosent (se tabell 2.1).

Når vi ser på *tidsbruk blant alle*, ser vi imidlertid en nedgang i gjennomsnittlig tid brukt på husholdsarbeid per dag, fra litt over fire timer i 1971 til omtrent 3 ½ time i 2010. En nedgang ser vi også når vi ser på tidsbruk blant dem som har utført aktiviteten. Ser vi nærmere på forskjellene mellom kvinner og menn, bruker menn i snitt 45 minutter mer på husholdsarbeid nå enn for førti år siden, mens kvinnene bruker 2 timer og 5 minutter mindre tid i snitt per dag.

Når det gjelder den gjennomsnittlige tidsbruken blant alle menn, kan økningen i stor grad forklares ved at det er *flere* som tar del i husholdsarbeidet – særlig frem til 2000, ikke at de som utfører husholdsarbeid bruker mer tid. Økningen det siste tiåret kan derimot forklares med at mennene som gjør husholdsarbeid, bruker mer tid på det. Økningen var på 23 minutter fra 2000 til 2010.

Blant kvinnene har andelen som utfører husholdsarbeid en gjennomsnittsdag holdt seg temmelig jevn på 97-98 prosent i hele førtiårsperioden. Endringen i tid brukt på husholdsarbeid per dag, skyldes derfor at kvinnene har kortet ned på den tiden de bruker til dette arbeidet en gjennomsnittsdag.

Tabell 2.1. Tid brukt til ulike aktiviteter blant personer 16-74 år, etter kjønn. Tidsbruk i timer og minutter blant alle, prosentandel som har utført aktivitetene, og tidsbruk blant dem som har utført aktivitetene en gjennomsnittsdag, 1971-2010

	Tidsbruk blant alle					Andel som har utført aktiviteten					Tidsbruk blant dem som har utført aktiviteten				
	1971	1980	1990	2000	2010	1971	1980	1990	2000	2010	1971	1980	1990	2000	2010
Tidsbruk i alt	24	24	24	24	24	100	100	100	100	100					
Inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser m.v. i alt	3:38	3:29	3:37	3:47	3:36	48	46	46	46	44	7:37	7:38	7:47	8:01	8:15
Menns inntektsgivende arbeid mv i alt	5:29	4:04	4:03	4:34	4:01	64	55	54	53	48	8:31	8:26	8:23	8:39	8:37
Kvinnerns inntektsgivende arbeid m.v. i alt	1:56	2:23	2:48	2:59	3:01	32	37	40	40	39	5:59	6:31	7:03	7:32	7:48
Husholdsarbeid i alt	4:09	3:39	3:31	3:18	3:25	89	91	93	95	94	4:40	4:00	3:47	3:29	3:38
Menns husholdsarbeid i alt	2:13	2:26	2:36	2:41	3:00	79	85	88	92	91	2:48	2:53	2:57	2:55	3:18
Kvinnerns husholdsarbeid i alt	5:55	4:46	4:22	3:56	3:50	97	97	97	98	97	6:05	4:54	4:29	4:01	3:57
Utdanning i alt	0:20	0:31	0:31	0:25	0:28	6	10	10	7	8	5:15	5:07	5:21	5:34	5:38
Menns utdanning i alt	0:23	0:30	0:29	0:22	0:27	7	10	9	6	8	5:17	5:13	5:09	6:01	5:49
Kvinnerns utdanning i alt	0:17	0:31	0:33	0:27	0:28	6	10	10	9	9	5:12	5:01	5:32	5:15	5:27
Personlige behov i alt	10:28	10:15	10:04	9:58	10:12	99	100	100	100	100	10:31	10:15	10:05	9:59	10:12
Menns personlige behov i alt	10:20	10:11	9:58	9:46	9:59	99	100	100	100	100	10:23	10:11	9:59	9:46	9:59
Kvinnerns personlige behov i alt	10:35	10:19	10:10	10:11	10:24	99	100	100	100	100	10:38	10:19	10:11	10:11	10:24
Fritid i alt	5:10	6:02	6:11	6:27	6:15	98	99	99	99	99	5:17	6:05	6:14	6:30	6:17
Menns fritid i alt	5:20	6:08	6:21	6:32	6:18	97	99	99	99	99	5:28	6:12	6:26	6:36	6:21
Kvinnerns fritid i alt	5:01	5:56	6:01	6:22	6:11	98	100	99	100	100	5:06	5:58	6:03	6:24	6:12
Annet, uoppgitt	0:15	0:05	0:06	0:04	0:05	8	11	13	14	15	3:14	0:42	0:50	0:32	0:36
Menns annet, uoppgitt	0:15	0:05	0:06	0:04	0:06	7	11	13	13	14	3:50	0:43	0:48	0:32	0:40
Kvinnerns annet, uoppgitt	0:15	0:04	0:06	0:05	0:05	9	10	13	15	16	2:50	0:41	0:51	0:31	0:32
Antall observasjoner menn	3349	3169	2874	2945	3261	3349	3169	2874	2945	3261					
Antall observasjoner kvinner	3636	3431	3149	2842	3550	3636	3431	3149	2842	3550					

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Gjennomsnittstid til utdanningsaktiviteter per dag økte for begge kjønn fra 1971 til 1980 (se tabell 2.1). Deretter har tiden ligget i over- eller underkant av en halv time i gjennomsnitt per dag. Siden det bare er omtrent 10 prosent av befolkningen som utfører utdanningsaktiviteter en gjennomsnittsdag, er tiden som brukes på utdanning, godt over 5 timer for dem som utførte utdanning en gjennomsnittsdag. I 2010 var tiden 5 timer og 49 minutter per dag for menn og 5 timer og 27 minutter for kvinner.

Både menn og kvinner har hatt en økning i gjennomsnittstiden til fritidsaktiviteter per dag fra 1971 til 2000, fra 5 timer og 20 minutter i 1971 blant menn til 6 timer og 18 minutter i 2010. Tilsvarende fra 5 timer og 1 minutt til 6 timer og 11 minutter blant kvinnene. Her ser vi på tidsbruk blant alle. Økningen på omtrent en time i snitt per dag til fritidsaktiviteter for begge kjønn fra 1971 til 1980, har nok blant annet sammenheng med overnevnte regulering i arbeidstidsbestemmelser, innføring av lørdagsfri i mange yrker, samt lavere pensjonsalder. De siste ti årene har det vært en liten nedgang i tid brukt til fritidsaktiviteter for både kvinner og menn.

2.5. Jevnere fordeling av husarbeid ...

Vi har sett at det har skjedd relativt store endringer i fordelingen mellom kvinner og menn når det gjelder tiden som brukes til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid. I løpet av de siste førti årene har både andelen menn som utfører husholdsarbeid og tiden menn bruker til husholdsarbeid en gjennomsnittsdag økt. Kvinner har beveget seg motsatt vei og brukte i 2010 mer tid til inntektsgivende arbeid, og vesentlig mindre tid til husholdsarbeid enn for førti år siden.

Tabell 2.2 viser endringen i husholdsarbeidet for menn og kvinner i mer detalj. Vi ser her at det særlig er i det ordinære husarbeidet, slik som matlaging, hus- og klesvask, det har skjedd endringer de siste tiårene.

Tabell 2.2 Tid brukt til inntektsgivende arbeid og ulike typer husholdsarbeid blant personer 16-74 år, etter kjønn. Tidsbruk i timer og minutter blant alle, prosentandel som har utført aktivitetene, og tidsbruk blant dem som har utført aktivitetene en gjennomsnittsdag, 1971-2010

	Tidsbruk blant alle					Andel som har utført aktiviteten					Tidsbruk blant dem som har utført aktiviteten				
	1971	1980	1990	2000	2010	1971	1980	1990	2000	2010	1971	1980	1990	2000	2010
Menn															
Inntektsgivende arbeid i alt	5:29	4:04	4:03	4:34	4:01	64	55	54	53	48	8:31	8:26	8:23	8:39	8:37
Inntektsgivende arbeid	5:02	4:17	4:06	4:09	3:44	64	55	53	53	48	7:54	7:45	7:04	7:53	7:45
Arbeidsreiser	0:26	0:23	0:24	0:25	0:26	48	44	44	44	42	0:55	0:52	0:54	0:57	1:01
Husholdsarbeid i alt	2:13	2:26	2:36	2:41	3:00	79	85	88	92	91	2:48	2:53	2:57	2:55	3:18
Husarbeid	0:38	0:47	0:46	0:51	0:59	48	61	65	77	78	1:18	1:16	1:11	1:06	1:15
Vedlikeholdsarbeid	0:41	0:37	0:36	0:36	0:38	32	31	32	33	34	2:06	2:00	1:51	1:05	1:52
Omsorgsarbeid	0:17	0:26	0:03	0:24	0:31	21	29	33	30	31	1:24	1:27	1:03	1:22	1:42
Kjøp av varer og tjenester	0:15	0:18	0:19	0:21	0:22	30	33	41	49	47	0:52	0:54	0:46	0:43	0:46
Annet husholdsarbeid	0:01	0:01	0:13	0:11	0:08	23	17	25	28	24	0:44	0:58	0:52	0:38	0:33
Reiser i samband med husholdsarbeid ...	0:11	0:09	0:13	0:19	0:22	24	21	32	41	44	0:47	0:43	0:04	0:46	0:51
Antall observasjoner menn	3 349	3 169	2 874	2 945	3 261	3 349	3 169	2 874	2 945	3 261					
Kvinner															
Inntektsgivende arbeid i alt	1:56	2:23	2:48	2:59	3:01	32	37	40	40	39	5:59	6:31	7:03	7:32	7:48
Inntektsgivende arbeid	1:47	2:01	2:32	2:41	2:42	32	37	40	40	38	5:03	5:57	6:25	6:48	7:00
Arbeidsreiser	0:01	0:13	0:16	0:18	0:19	21	29	34	36	36	0:46	0:45	0:47	0:05	0:55
Husholdsarbeid i alt	5:55	4:46	4:22	3:56	3:05	97	97	97	98	97	6:05	4:54	4:29	4:01	3:57
Husarbeid	4:14	3:01	2:18	1:59	1:49	95	94	92	94	91	4:27	3:12	2:03	2:07	1:59
Vedlikeholdsarbeid	0:13	0:15	0:16	0:17	0:02	22	22	26	26	30	0:59	1:06	1:01	1:05	1:07
Omsorgsarbeid	0:42	0:47	0:59	0:42	0:42	39	42	47	40	36	1:48	1:53	2:05	1:45	1:56
Kjøp av varer og tjenester	0:23	0:26	0:26	0:26	0:29	46	48	52	57	56	0:05	0:55	0:49	0:46	0:52
Annet husholdsarbeid	0:09	0:07	0:09	0:13	0:08	25	17	23	36	29	0:34	0:39	0:39	0:35	0:29
Reiser i samband med husholdsarbeid ...	0:14	0:11	0:14	0:19	0:22	36	28	39	46	45	0:04	0:39	0:35	0:41	0:49
Antall observasjoner kvinner	3 636	3 431	3 149	2 842	3 550	3 636	3 431	3 149	2 842	3 550					

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Selv om mer enn 90 prosent av alle kvinner fremdeles utfører husarbeid en gjennomsnittsdag, er den gjennomsnittlige tiden alle kvinner bruker på dette arbeidet redusert med 2 ½ time, fra 4 timer og 14 minutter en gjennomsnittsdag i 1971 til 1 time og 49 minutter i 2010. I løpet av en uke brukte dermed kvinner i 2010 nesten 20 timer mindre på husarbeidet enn de gjorde i 1971.

Nedgangen i kvinners tid brukt til vanlig husarbeid ser ikke ut til å være kompensert ved en økning blant andre husholdningsmedlemmer eller ved mer bruk av betalt hjelp (Kitterød 20012a og Kitterød 2012b). Den svake økningen blant menn de siste ti årene er vesentlig mindre enn nedgangen blant kvinnene. Når nedgangen i kvinners tid til husarbeid verken skyldes en omfordeling innen husholdningen eller mer bruk av betalt hjelp, må vi anta at det har skjedd en endring på andre områder. Trolig har både endrede standarder, mer effektiv organisering, økt produktivitet, bedre utnyttelse av tekniske hjelpemidler, samt større bruk av ferdigproduserte varer en viss betydning (Kitterød 2012a).

2.6. ... og likere fordeling av omsorgsarbeid

Når det gjelder aktivitetene som inngår i husholdsarbeid, utover husarbeidet, er ikke endringene like store. Blant annet er tiden kvinner bruker på omsorgsarbeid en gjennomsnittsdag så å si uendret siden 1971. Vi ser imidlertid en liten økning i andelen kvinner som utfører vedlikeholdsarbeid, og tiden kvinner bruker på dette en gjennomsnittsdag har økt noe.

Blant menn er det også i det ordinære husarbeidet vi ser størst endring de siste førti årene. Men som nevnt tidligere er endringen først og fremst knyttet til at det i dag er flere menn som deltar i dette arbeidet. Andelen menn som utfører vanlig husarbeid en gjennomsnittsdag har økt fra 48 prosent i 1971 til 78 prosent i 2010. Tiden som faktisk brukes på husarbeid har imidlertid ikke økt. De menn som faktisk utførte husarbeid en gjennomsnittsdag brukte 1 time og 15 minutter per dag i 2010, bare tre minutter mer enn i 1971.

2.7. Mer tid til TV og data

Tabell 2.3 viser i mer detalj hvilke endringer som har skjedd i menns og kvinners fritidsbruk siden 1971. I løpet av denne perioden har det skjedd endringer i arbeidslivet som generelt har gitt folk mer fritid, slik som nevnte arbeidstidsreguleringer, og også tidligere pensjonsalder, som ble innført i 1973. Både menn og kvinner har mer fritid nå enn de hadde for førti år siden.

Menns tid til fritidsaktiviteter per dag har i snitt økt med 58 minutter fra 1970 til 2010, mens kvinners tid til fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag har økt med 1 time og 10 minutter. Vi ser også at menn i 1971 brukte 19 minutter mer til fritidsaktiviteter per dag enn kvinner, mens i 2010 er denne forskjellen redusert til syv minutter (Vaage 2012b).

Ser vi nærmere på hva de ekstra timene med fritid brukes til, ser vi at både menn og kvinner i størst grad har omsatt ekstra fritid i mer tid foran TV'en. Menn brukte i 2010 51 minutter mer per dag til å se på TV enn de gjorde i 1971. Dette utgjør hele 8 timer mer TV-titting per uke. Kvinner har ikke økt sin tid til TV-titting like mye, men bruker allikevel 48 minutter mer i snitt enn i 1971.

Vi ser også at tiden som brukes til *annen fritid* har økt for begge kjønn, men mest for menn. Denne kategorien omfatter blant annet PC spill og bruk av internett som fritidssyssele. Tiden som brukes til dette har økt betraktelig de siste 40 årene. Menn har økt sin tid med nesten 40 minutter per dag, kvinner en halv time. Samtidig er det mange flere som bruker tid på dette en gjennomsnittsdag i 2010 enn i 1971. Andelen har økt fra 52 til 66 prosent for menn og fra 55 til 70 prosent for kvinner.

Den økte tiden til TV titting og internett/PC bruk ser ut til å ha skjedd parallelt med en nedgang i enkelte andre aktiviteter, blant annet tid til lesing og sosialt samvær. Menn brukte i 2010 20 minutter mindre per dag på sosialt samvær enn i 1971, mens kvinner brukte i snitt 27 minutter mindre.

Tabell 2.3. Tid brukt til ulike typer fritidsaktiviteter blant personer 16-74 år, etter kjønn. Tidsbruk i timer og minutter blant alle, prosentandel som har utført aktivitetene, og tidsbruk blant dem som har utført aktivitetene en gjennomsnittsdag. 1971-2010

	Tidsbruk blant alle					Andel som har utført aktiviteten					Tidsbruk blant dem som har utført aktiviteten				
	1971	1980	1990	2000	2010	1971	1980	1990	2000	2010	1971	1980	1990	2000	2010
Menn															
Fritid i alt	5:20	6:08	6:21	6:32	6:18	97	99	99	99	99	5:06	6:12	6:26	6:36	6:12
Idrett og friluftsliv	0:32	0:35	0:37	0:34	0:34	29	31	33	30	32	1:42	1:54	1:52	1:53	1:29
Underholdning og kulturbruk	0:09	0:12	0:15	0:14	0:11	8	10	13	11	7	1:43	2:06	1:54	2:01	1:51
Sosialt samvær	1:31	1:49	1:49	1:32	1:11	63	75	75	75	61	2:32	2:25	2:25	2:04	1:56
Lesing	0:46	0:48	0:40	0:32	0:28	70	68	60	55	47	0:54	1:01	1:06	0:58	0:00
Fjernsynsseing	1:10	1:24	1:36	2:01	2:01	62	72	75	83	81	1:31	1:57	2:08	2:25	2:07
Annen fritid i alt	0:47	0:52	0:52	1:04	1:22	52	53	51	59	66	1:22	1:37	1:41	1:49	1:49
Reiser i samband med fritid	0:25	0:28	0:33	0:35	0:32	38	40	48	47	42	0:59	1:01	1:09	1:15	1:13
Antall observasjoner menn	3 349	3 169	2 874	2 945	3 261	3 349	3 169	2 874	2 945	3 261					
Kvinner															
Fritid i alt	5:01	5:56	6:01	6:22	6:11	98	100	99	100	100	5:06	5:58	6:03	6:24	6:21
Idrett og friluftsliv	0:25	0:26	0:25	0:28	0:29	24	27	27	31	33	1:42	1:35	1:33	1:29	1:45
Underholdning og kulturbruk	0:05	0:07	0:11	0:14	0:10	5	7	12	13	9	1:43	1:36	1:32	1:48	2:21
Sosialt samvær	1:54	2:08	2:09	1:57	1:27	75	84	88	89	75	2:32	2:31	2:27	2:13	1:56
Lesing	0:38	0:43	0:38	0:39	0:35	70	72	66	66	58	0:54	1:00	0:58	0:59	0:59
Fjernsynsseing	0:53	1:09	1:14	1:35	1:41	58	71	71	81	79	1:31	1:37	1:44	1:58	2:03
Annen fritid i alt	0:45	1:00	0:52	0:57	1:16	55	64	55	62	70	1:22	1:33	1:35	1:31	2:04
Reiser i samband med fritid	0:21	0:24	0:31	0:32	0:33	36	40	48	46	45	0:59	1:00	1:05	1:01	1:16
Antall observasjoner kvinner	3 636	3 431	3 149	2 842	3 550	3 636	3 431	3 149	2 842	3 550					

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

2.8. Noen hovedfunn fra kapitlet

I løp av et døgn går 43 prosent av tiden i gjennomsnitt med til personlige behov som søvn, kroppshygiene og måltider. 26 prosent av tiden fylles med fritidsaktiviteter. Tid til inntektsgivende arbeid utgjør i snitt 15 prosent av et døgn, tett etterfulgt av husholdsarbeid, som innebærer blant annet husarbeid, omsorgsarbeid og vedlikeholdsarbeid, med 14 prosent. Tid til utdanning utgjør i snitt 2 prosent av døgnetimer.

Ser vi på endring i tidsbruk fra 1971 til 2010, som er perioden vi har tidsbruksdata for, ser vi størst endring i gjennomsnittlig tid brukt per dag til fritidsaktiviteter og husholdsarbeid.

Ser vi på hele befolkningen under ett, finner vi ingen entydig endring i tid brukt til inntektsgivende arbeid i snitt per dag siste førti år, men ser vi på kjønnsforskjeller har gjennomsnittlig tid per dag til inntektsgivende arbeid økt blant kvinner, og gått ned blant menn fra 1971, og frem til i dag.

Økningen i gjennomsnittlig tid brukt på husholdsarbeid per dag blant menn kan i stor grad forklares ved at det er *flere* som tar del i denne typen arbeid- særlig frem til 2000, ikke at de som utfører husholdsarbeid bruker mer tid. Blant kvinnene har andelen som utfører husholdsarbeid en gjennomsnittsdag, holdt seg temmelig jevn i hele førtiårsperioden. Endringen i tid brukt på husholdsarbeid per dag skyldes derfor at kvinnene har kortet ned på den tiden de bruker til dette arbeidet en gjennomsnittsdag.

3. Tidsbruk i ulike aldersgrupper

Videre skal vi se på hvordan vi bruker tiden vår etter hvilken alder vi er i. Tabell 3.1 viser inntektsgivende arbeid, husholdsarbeid og fritidsaktiviteter for menn og kvinner i ulike aldersgrupper. Vi har her valgt å dele inn i åtte aldersgrupper for å se nærmere på de yngre, de som befinner seg i alderen med små og litt større barn og de eldre i befolkningen. Og vi ser her på tidsbruk blant alle. Vi gjør oppmerksom på at det er få observasjoner i hver gruppe, slik at tallene må tolkes med forsiktighet.

I aldersgruppen 16-19 år ser vi relativt store forskjeller mellom gutter og jenter og hvordan de bruker tiden sin. Mens guttene i denne alderen i 2010 brukte en knapp time i snitt per dag til inntektsgivende arbeid, noe som tilsvarer litt under seks og en halv time per uke, jobbet jentene en og en halv time i snitt per dag. Jentene jobber altså omtrent fire timer mer enn guttene i løpet av en uke.

Mest tid i snitt på inntektsgivende arbeid per uke i 2010 brukte menn og kvinner i alderen 50-59 år, henholdsvis 5 timer og 22 minutter og 4 timer og 16 minutter per dag, og noen færre minutter blant dem i aldersgruppen 40-49 år. Ser vi på kvinner og menn i aldersgruppene 25-29 år og 30-39 år, hvor mange har små barn, brukte kvinnene i 2010 i snitt 3 ½ time per dag til inntektsgivende arbeid og mennene 5 timer.

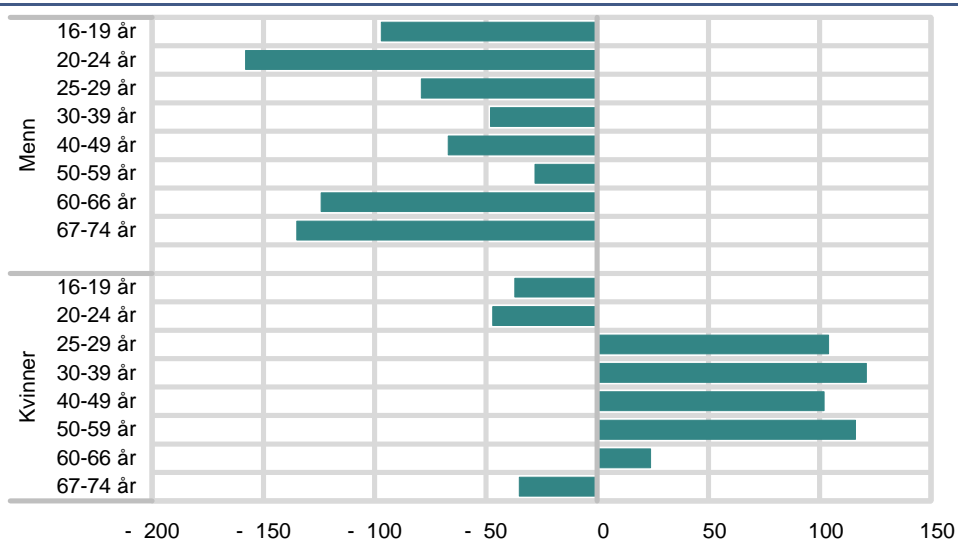
Tabell 3.1. Tid brukt til inntektsgivende arbeid, husholdsarbeid og fritid. Etter alder og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	16-19 år		20-24 år		25-29 år		30-39 år	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Inntektsgivende arbeid i alt	0:52	1:31	3:35	2:02	4:50	3:35	5:06	3:36
Husholdsarbeid i alt	0:55	1:43	1:49	2:21	2:49	3:58	3:35	4:38
Husarbeid	0:15	0:36	0:42	1:01	0:46	1:34	0:55	1:39
Vedlikeholdsarbeid	0:09	0:07	0:13	0:09	0:49	0:10	0:40	0:19
Omsorgsarbeid	0:07	0:14	0:15	0:24	0:38	1:17	1:08	1:32
Kjøp av varer og tjenester	0:11	0:23	0:11	0:25	0:15	0:36	0:22	0:32
Annet husholdsarbeid	0:05	0:06	0:09	0:04	0:03	0:04	0:07	0:07
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:09	0:17	0:20	0:18	0:19	0:16	0:23	0:29
Fritid i alt	8:13	6:30	6:53	6:35	5:59	5:45	5:11	5:17
Idrett og friluftsliv	0:52	0:30	0:24	0:30	0:30	0:32	0:22	0:34
Underholdning og kulturbruk	0:15	0:10	0:32	0:16	0:18	0:13	0:07	0:10
Sosialt samvær	1:13	1:32	1:24	1:30	1:23	1:22	1:08	1:19
Lesing	0:09	0:11	0:07	0:20	0:17	0:17	0:16	0:22
Fjernsynsseing	1:52	1:23	1:35	1:26	1:32	1:18	1:42	1:26
Annen fritid i alt	2:57	1:50	2:14	1:43	1:22	1:35	1:08	1:00
Reiser i samband med fritid	0:55	0:53	0:37	0:50	0:36	0:28	0:28	0:25
Antall observasjoner	206	194	228	183	240	224	266	586
	40-49 år		50-59 år		60-66 år		67-74 år	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Inntektsgivende arbeid i alt	5:07	4:03	5:22	4:16	3:20	1:59	0:41	0:10
Husholdsarbeid i alt	3:19	3:54	2:44	3:32	3:29	3:51	4:12	4:37
Husarbeid	1:02	1:57	0:56	1:51	1:12	2:14	1:21	2:47
Vedlikeholdsarbeid	0:36	0:22	0:43	0:27	0:50	0:27	1:01	0:25
Omsorgsarbeid	0:43	0:37	0:13	0:25	0:21	0:18	0:32	0:19
Kjøp av varer og tjenester	0:26	0:26	0:26	0:24	0:25	0:26	0:36	0:32
Annet husholdsarbeid	0:07	0:08	0:07	0:07	0:12	0:09	0:10	0:14
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:25	0:23	0:20	0:17	0:29	0:17	0:31	0:20
Fritid i alt	5:38	5:39	6:03	5:58	6:52	7:15	8:17	7:55
Idrett og friluftsliv	0:32	0:29	0:35	0:32	0:46	0:30	0:39	0:28
Underholdning og kulturbruk	0:08	0:09	0:16	0:10	0:09	0:07	0:07	0:11
Sosialt samvær	1:12	1:21	0:57	1:27	0:58	1:35	1:19	1:39
Lesing	0:23	0:32	0:35	0:42	0:52	0:59	1:03	1:05
Fjernsynsseing	1:51	1:38	2:12	1:42	2:30	2:10	3:08	2:23
Annen fritid i alt	1:07	0:59	0:54	0:58	1:05	1:23	1:29	1:44
Reiser i samband med fritid	0:25	0:30	0:34	0:27	0:33	0:31	0:32	0:25
Antall observasjoner	638	701	783	662	685	415	409	296

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Menns tid til inntektsgivende arbeid i snitt per dag har gått ned i alle aldersgrupper mellom 1971 og 2010. Størst nedgang ser vi blant de yngste, noe som blant annet henger sammen med at stadig flere i denne aldersgruppen fortsatt er i utdanning. Samtidig ser vi en økning i gjennomsnittlig tid til inntektsgivende arbeid per dag for kvinnene i alle aldersgrupper, bortsett fra blant de helt yngste, 16-24 år, og blant de eldste, 67-74 år (se figur 3.1).

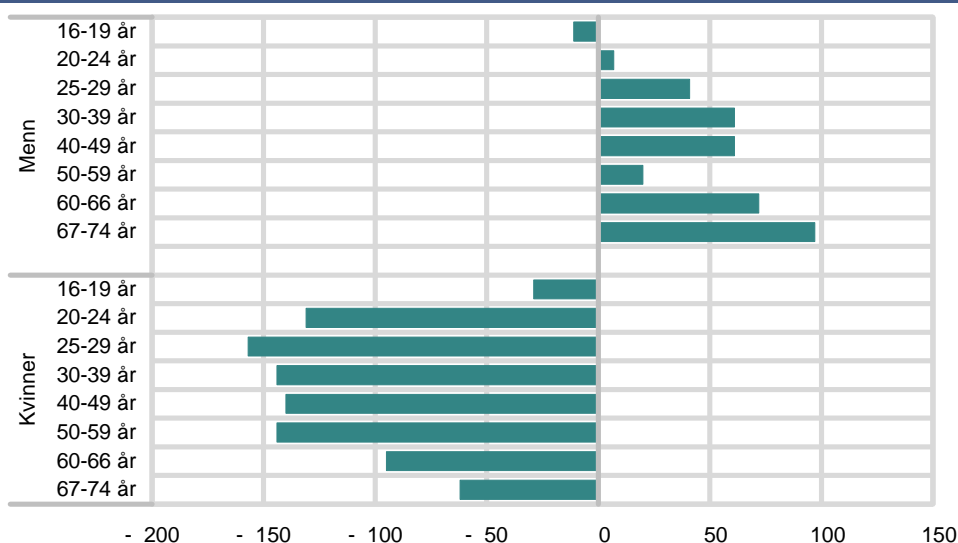
Figur 3.1. Endring i tid brukt til inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Videre kan vi i tabell 3.1 se fordelingen av menns og kvinners husholdsarbeid i ulike aldersgrupper i 2010. Kvinner, uansett aldersgruppe, brukte mer tid på husholdsarbeid enn menn. Størst forskjell ser vi i aldersgruppen 25-29 år der kvinner i gjennomsnitt brukte 3 timer og 58 minutter per dag, mens mennene brukte 2 timer og 49 minutter per dag. Det samme gjelder i aldersgruppen 30-39 år der forskjellen er på 63 minutter. Minst forskjell blant kjønnene er det i aldersgruppen 60-66 år med 22 minutter.

Figur 3.2. Endring i tid brukt til husholdsarbeid en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Menns gjennomsnittlige tid til husholdsarbeid per dag har økt i alle aldersgrupper fra 1971 til 2010 (se figur 3.2), samtidig som kvinnene stadig bruker mindre tid på dette. Blant kvinnene er det de i aldersgruppen 25-29 år og 30-39 år som har hatt

størst nedgang i tid brukt på husholdsarbeid. Det vil si de som er i en fase i livet der man ofte har små barn. Det har vært større nedgang blant kvinnene enn det har vært økning blant mennene. Alt i alt brukte vi derfor mindre tid til husholdsarbeid i snitt per dag i 2010, enn i 1971 (se tabell 2.1).

Utjevningen i tiden brukt til husholdsarbeid kan hovedsakelig forklares med at kvinner har redusert tiden til ulønnet arbeid, ikke at menn har engasjert seg vesentlig mer hjemme. Blant de eldre har det derimot foregått en omfordeling av husholdsarbeidet, ettersom eldre menn har økt sin innsats ganske betraktelig, samtidig med at kvinnene har redusert sin.

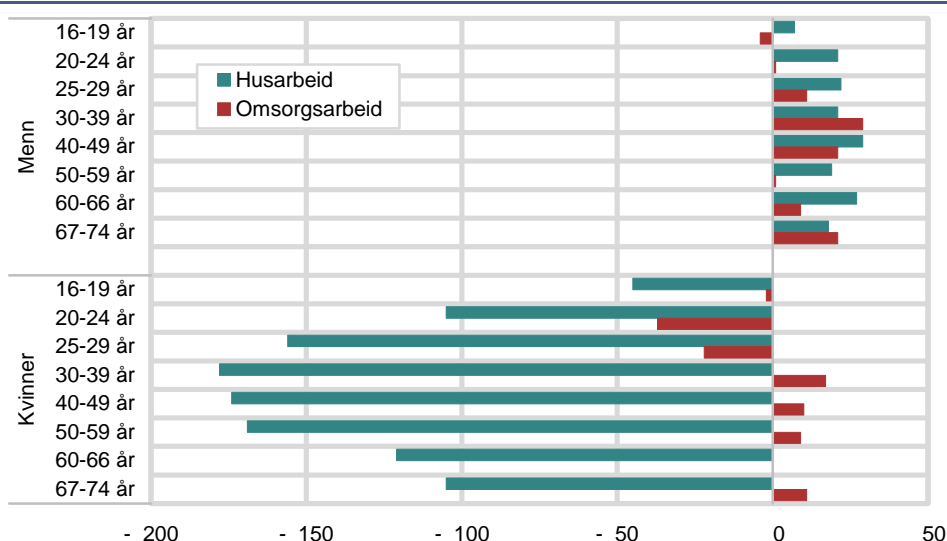
3.1. Mer husarbeid blant kvinner enn blant menn

Det er særlig husarbeid kvinnene gjør mer av per dag av aktivitetene under husholdsarbeid, sammenlignet med menn (se kapittel 1.2 Definisjoner og begreper i rapporten for mer informasjon om hva som ligger i begrepet husholdsarbeid). Det gjelder i alle aldersgrupper, men størst forskjell ser vi for de i alderen 67-74 år, der kvinnene i snitt brukte 2 timer og 47 minutter og mennene 1 time og 21 minutter på husarbeid i 2010 (se tabell 3.1).

I alderen der mange har små barn, 25-29 år og 30-39 år, er det henholdsvis 48 og 44 minutter som skiller kvinner og menn i tiden de brukte til husarbeid en gjennomsnittsdag i 2010. Minst forskjell er det blant de yngste. Kvinner i alderen 16-19 år brukte 21 minutter mer på husarbeid en gjennomsnittsdag sammenlignet med menn i samme alder. Tidsbruken er 15 minutter blant menn og 36 minutter blant kvinnene.

Kvinner bruker mer tid enn menn på omsorgsarbeid i de fleste aldersgrupper, bortsett fra blant de i alderen 40-49 år, og blant de eldste aldersgruppene, 60-66 år og 67-74 år. I aldersgruppen 40-49 år brukte mennene 6 minutter mer på dette i snitt per dag i 2010 enn kvinnene. Tidsbruken er henholdsvis 43 minutter blant menn og 37 minutter blant kvinnene.

Figur 3.3. Endring i tid brukt til hus- og omsorgsarbeid en gjennomsnittsdag. Menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Ser vi på endring over tid for husarbeid og omsorgsarbeid (se figur 3.3), brukte kvinner i alle aldersgrupper mindre tid i snitt per dag på husarbeid i 2010 enn for førti år siden. Størst nedgang ser vi blant dem i aldersgruppen 30-39 år. Tilsvarende ser vi en økning i gjennomsnittstid per dag i alle aldersgrupper blant menn.

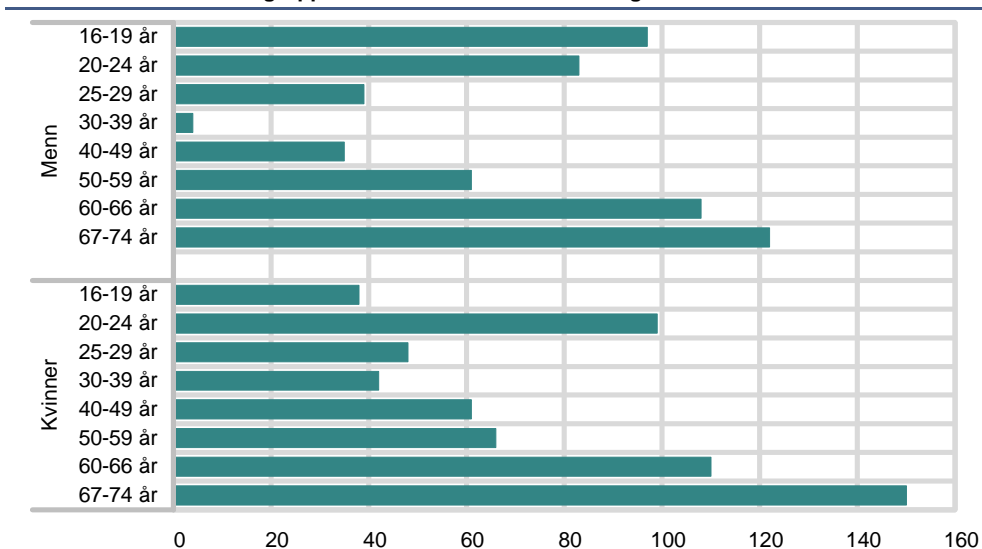
Vi ser en nedgang i gjennomsnittstid brukt til omsorgsarbeid per dag blant de yngste kvinnene (16-29 år) fra 1971 til i dag, men for mennene ser vi en økning i tid som går med til omsorgsarbeid per dag, i alle aldersgrupper bortsett fra blant de yngste (16-19 år).

Menn brukte mer tid på vedlikeholdsarbeid i snitt per dag i 2010, sammenlignet med kvinner i alle aldersgrupper (se tabell 3.1). Størst forskjell i tid brukt til dette ser vi i aldersgruppen 67-74 år, der menn (1 time og 1 minutt) brukte 36 minutter mer tid til dette i snitt per dag i 2010 sammenlignet med kvinnene (25 minutter).

3.2. Mye tid på PC og dataspill blant guttene

Ser vi nærmere på menns og kvinners tid brukt til fritidsaktiviteter (se tabell 2.3) en gjennomsnittsdag, brukte både kvinner og menn mer tid til fritid i 2010 enn i 1971-rundt en time mer i snitt. Det er gutter i alderen 16-19 år som brukte mest tid på fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag i 2010, 8 timer og 13 minutter. Jentene i samme alder brukte 6 timer og 30 minutter. Det er i denne aldersgruppen vi finner størst forskjell i tid brukt på fritidsaktiviteter mellom gutter og jenter. Det kan ha å gjøre med aktivitetene under «Annen fritid i alt» som rommer «spill og lek», og «dataspill» hvor guttene bruker mest tid i snitt per dag.

Figur 3.4. Endring i tid brukt til fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

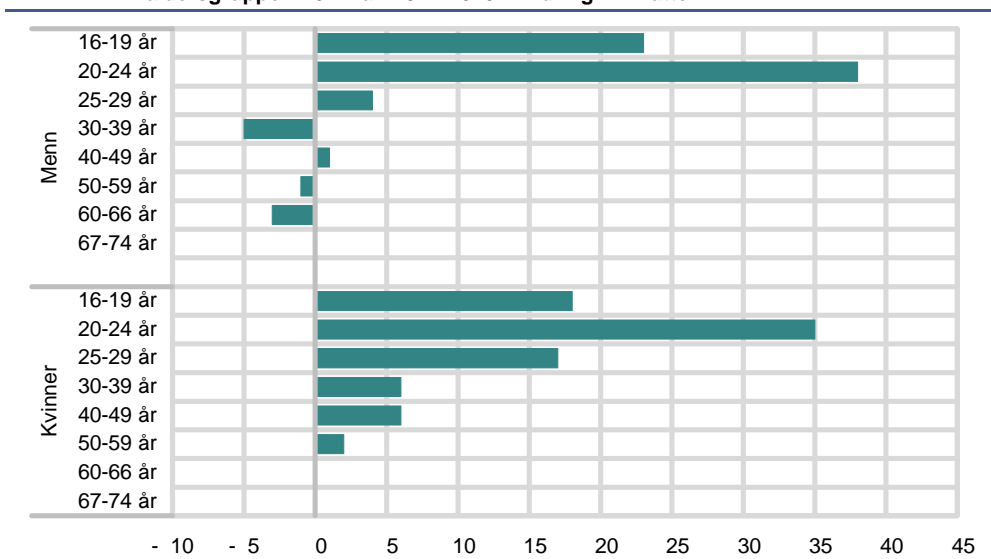
Det har skjedd en økning i tid brukt på fritidsaktiviteter per dag i alle aldersgrupper, for både kvinner og menn fra 1971 til 2010 (se figur 3.4). Økningen har vært størst blant de eldre, med 2 timer og 3 minutter for menn i snitt per dag og 2 timer og 30 minutter for kvinnene i alderen 67-74 år. Minst økning har det vært for de i alderen 30-39 år, for både kvinner og menn. Menn i denne aldersgruppen har hatt en økning på 4 minutter: en gjennomsnittsdag i løpet av de siste førti årene. Økningen har vært på 42 minutter for kvinner i samme aldersgruppe.

Ser vi nærmere på ulike typer av aktiviteter som ligger under fritidsaktiviteter, brukte mennene gjennomgående mer tid på TV hver dag i 2010 sammenlignet med kvinnene i samme alder, mens kvinnene leste mer enn mennene (se tabell 3.1). Kvinner og menn i samme aldersgruppe brukte omtrent like mye tid på underholdning og kulturbruk, men vi ser at i aldersgruppen 20-24 år brukte mennene (32 minutter) 16 minutter mer tid på dette sammenlignet med kvinnene (16 minutter).

Andelen som er i utdanning *per dag* er relativt liten, derfor vil tiden som brukes per dag i ulike grupper, ikke variere så mye fra år til år slik dette fremkommer i dag-bokbaserte tidsbruksundersøkelser. Blant den delen av befolkningen der utdanning

er en sentral del av dagens gjøremål, blant de yngste og særlig i aldersgruppen 20-24 år, har det likevel vært en betydelig økning i tiden som brukes til denne typen aktiviteter de siste 40 årene (se figur 3.5).

Figur 3.5. Endring i tid brukt til utdanning en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

3.3. Noen hovedfunn fra kapitlet

Ser vi nærmere på gjennomsnittlig tid per dag brukt til inntektsgivende arbeid for menn og kvinner i ulike aldersgrupper, er det de i alderen 50-59 år som bruker mest tid i 2010. Menns gjennomsnittlige tid til inntektsgivende arbeid per dag har imidlertid gått ned i alle aldersgrupper mellom 1971 og 2010. Størst nedgang ser vi blant de yngste, noe som blant annet henger sammen med at stadig flere i denne aldersgruppen fortsatt er i utdanning. Samtidig ser vi en økning i tid til inntektsgivende arbeid i snitt per dag for kvinnene i alle aldersgrupper, bortsett fra blant de helt yngste, 16-24 år, og blant de eldste, 67-74 år.

Kvinner, uansett aldersgruppe, brukte i 2010 mer tid i snitt per dag på husholdsarbeid enn menn. Størst forskjell ser vi i aldersgruppen 25-29 år. Minst forskjell blant kjønnene er det i aldersgruppen 60-66 år. Menns tid til husholdsarbeid, i snitt per dag, har økt i alle aldersgrupper fra 1971 til 2010, samtidig som kvinnene stadig bruker mindre tid på dette. Blant kvinnene er det de i aldersgruppen 25-29 år og 30-39 år, som har hatt størst nedgang i tid brukt på husholdsarbeid. Det vil si de som er i en fase i livet der man ofte har små barn.

Utjevningen i tiden brukt til husholdsarbeid kan hovedsakelig forklares med at kvinner har redusert tiden til ulønnet arbeid, ikke at menn har engasjert seg mer hjemme. Blant de eldre har det derimot foregått en omfordeling av husholdsarbeidet, ettersom eldre menn har økt sin innsats ganske betraktelig, samtidig med at kvinnene har redusert sin.

Ser vi nærmere på menns og kvinners tid brukt til fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, bruker både kvinner og menn mer tid til fritidsaktiviteter i 2010 enn i 1971. Det er gutter i alderen 16-19 år som brukte mest tid på fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag i 2010. Det kan ha å gjøre med aktivitetene under «Annen fritid i alt» som rommer «spill og lek», og «dataspill» hvor guttene bruker mest tid i snitt per dag.

Ser vi nærmere på ulike typer av aktiviteter som ligger under fritidsaktiviteter, bruker mennene gjennomgående mer tid på TV hver dag sammenlignet med kvinnene i samme alder, mens kvinnene leser mer enn mennene. Kvinner og menn i samme aldersgruppe bruker omtrent like mye tid på underholdning og kulturbruk.

4. Tidsbruk i ulike familiefaser

I dette kapitlet ser vi nærmere på tidsbruk blant menn og kvinner etter hvilken familiefase de befinner seg i. Tiden brukes forskjellig i ulike familie- og livsfaser, og vi skal særlig se på forskjeller i tidsbruk mellom kvinner og menn i familier med små barn. Perioden vi ser på her er fra 1980 til 2010 (se også vedleggstabell A1 for fullstendig oversikt over tidsbruk i ulike familiefaser for årene 1980-2010). Grunnen til at vi ikke bruker tall fra 1971 er at man har mindre detaljerte opplysninger om yngste barns alder i den første Tidsbruksundersøkelsen. Derfor kan vi ikke lage familiefase variabelen likt som i de andre undersøkelsene.

Definisjon av familiefaser

I beskrivelse av tidsbruk i ulike familiefaser har vi delt inn i følgende ti familiefaser:

Enslige 20-24 år	Par med yngste barn 7-19 år
Enslige 25-44 år	Enslige 45-66 år
Par 25-44 år	Par 45-66 år
Enslige forsørgere	Enslige 67-79 år
Par med yngste barn 0-6 år	Par 67-79 år

Inndelingen i familiefaser refererer til alder, ekteskapelig status, om en person har barn i husholdningen og alder på barn (se også kapittel 1.2 Definisjoner og begreper i rapporten).

Tidsbruksdataene gir ikke informasjon om tidsbruk for par som bor sammen. Beskrivelsene av tidsbruk i par refererer altså til tidsbruk for personer som lever i par med eller uten barn. Gruppen enslige forsørgere refererer til personer som bor sammen med barn, men ikke sammen med barnets andre foreldre. For denne gruppen har vi ikke inndelt etter alder på barn. Gruppen enslige forsørgere har dermed barn i alle aldersgrupper, fra 0-19 år. Gruppen enslige 20-24 år inkluderer ikke de som bor med foreldre.

Få observasjoner i enkelte familiefaser gjør at tallene må tolkes med forsiktighet, spesielt gjelder dette enslige forsørgere og enslige eldre.

4.1. Forskjeller i tid brukt på inntektsgivende arbeid etter familiefase

Tid til inntektsgivende arbeid har som før vist gått ned med 34 minutter hvis vi ser på gjennomsnittlig tid brukt blant alle menn fra 1980 til 2010 (se tabell 4.1), og tilsvarende økt med 45 minutter blant kvinnene. Vi ser ulik utvikling over tid for kvinner og menn, men vi finner også forskjeller etter hvilken familiefase (se tekstboks om definisjon av familiefaser) man er i, som vi skal se litt nærmere på her.

I 2010 var det, blant menn, de enslige i alderen 20-24 år som i gjennomsnitt brukte minst tid på inntektsgivende arbeid per dag, det samme gjaldt kvinnene hvis vi ser bort fra dem over 67 år (se figur 4.1). Dette skyldes selvfølgelig at mange fortsatt er i utdanning i aldersgruppen 20-24 år.

Menn i par hvor yngste barn er 7-19 år brukte mest tid på inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag i 2010. Blant kvinner var det enslige i alderen 25-44 år som brukte mest tid på inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag i 2010.

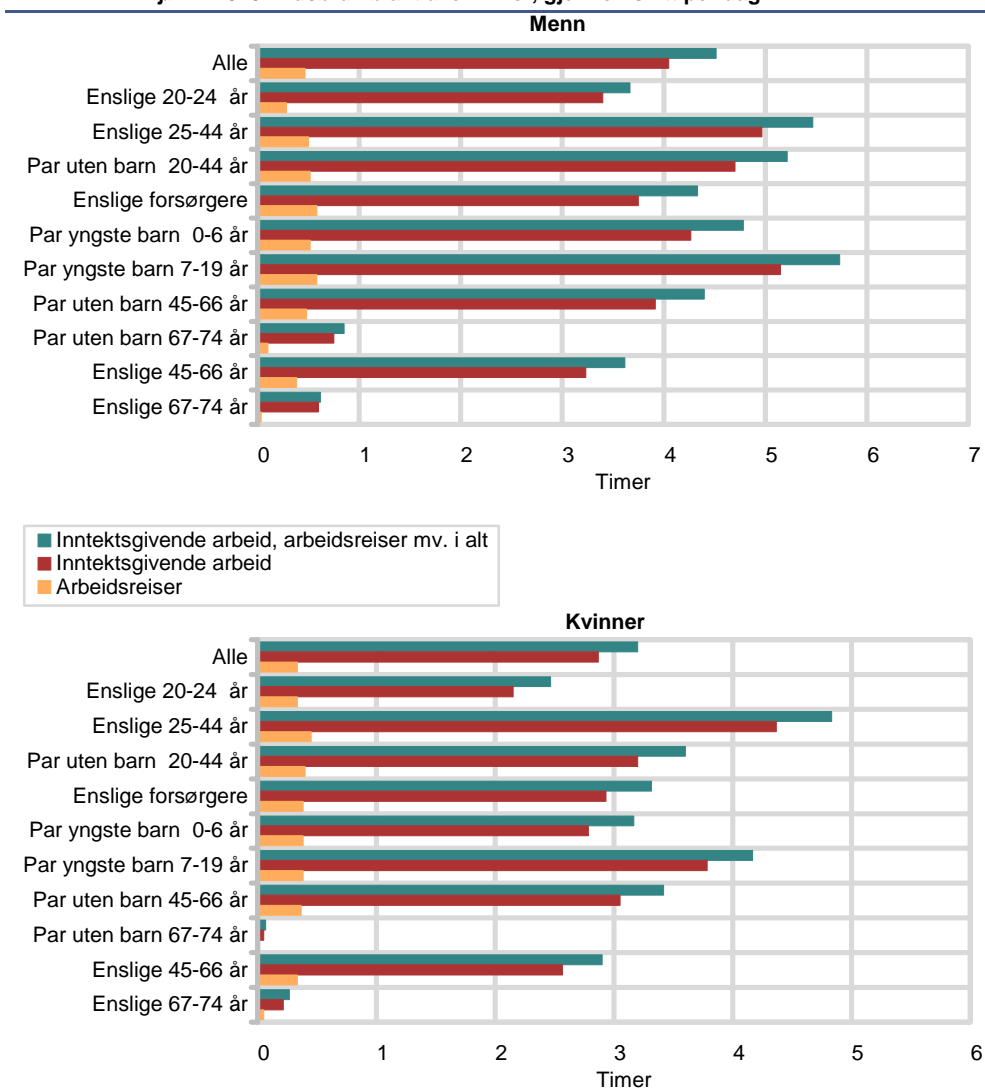
For de ti familiefasene vi ser på her (se tabell 4.1) er det størst nedgang i tid brukt på inntektsgivende arbeid fra 1980 til 2010 blant enslige menn i alderen 45-66 år, med 2 timer 36 minutter. Blant enslige i alderen 20-24 år, derimot, ser vi en økning fra 2 timer og 52 minutter i 1980 til 3 timer og 40 minutter i 2010. Tiden til inntektsgivende arbeid har for denne gruppen økt fra 1980 og frem til 2000, men vi ser en nedgang siste tiår.

Blant kvinnene varierer det noe mer, men vi ser en økning i tid brukt på inntektsgivende arbeid i snitt per dag blant de som er i par uten barn i alderen 20-44 år, og i alderen 45-66 år, og i par der yngste barn er 7-19 år.

Tabell 4.1. Tid brukt til inntektsgivende arbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn.1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20- 44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45- 66 år	Par uten barn 67- 74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
1980											
Menns inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt											
Inntektsgivende arbeid	5:05	2:52	5:32	5:11	5:55	5:25	5:58	4:49	2:01	5:25	1:56
Arbeidsreiser	4:40	2:40	5:06	4:46	5:28	4:57	5:27	4:26	1:52	5:01	1:49
Kvinner inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt	0:25	0:12	0:26	0:25	0:27	0:28	0:31	0:23	0:08	0:24	0:07
Inntektsgivende arbeid	2:27	2:53	5:46	2:59	3:39	1:37	2:54	2:26	0:13	3:00	0:37
Arbeidsreiser	2:14	2:38	5:16	2:43	3:15	1:28	2:39	2:13	0:13	2:45	0:35
Antall observasjoner - menn	0:13	0:15	0:30	0:16	0:23	0:09	0:15	0:12	0:00	0:15	0:02
Antall observasjoner - kvinner	2 520	52	143	154	63	638	652	448	169	133	68
	2 945	100	114	156	139	687	704	619	106	178	142
1990											
Menns inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt											
Inntektsgivende arbeid	4:48	4:19	4:20	5:51	5:53	5:38	5:43	4:50	0:59	3:44	0:58
Arbeidsreiser	4:22	3:56	3:58	5:18	5:27	5:04	5:14	4:24	0:56	3:27	0:51
Kvinner inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt	0:26	0:23	0:22	0:33	0:26	0:34	0:29	0:27	0:03	0:17	0:07
Inntektsgivende arbeid	2:53	3:22	4:49	4:35	2:39	1:55	3:36	2:54	0:10	2:41	0:46
Arbeidsreiser	2:37	2:54	4:22	4:12	2:23	1:43	3:18	2:37	0:09	2:27	0:43
Antall observasjoner - menn	0:16	0:28	0:28	0:23	0:16	0:12	0:18	0:17	0:01	0:15	0:03
Antall observasjoner - kvinner	2 376	68	178	250	22	514	500	478	190	124	52
	2 781	68	130	298	174	600	592	525	140	158	96
2000											
Menns inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt											
Inntektsgivende arbeid	4:44	4:35	5:40	4:50	4:11	5:37	5:32	4:39	0:47	3:29	0:50
Arbeidsreiser	4:18	4:14	5:12	4:19	3:41	5:04	5:01	4:16	0:41	3:12	0:42
Kvinner inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt	0:26	0:20	0:29	0:32	0:30	0:33	0:31	0:23	0:06	0:16	0:08
Inntektsgivende arbeid	3:06	4:20	4:18	4:19	2:45	2:38	4:08	3:18	0:06	2:40	0:24
Arbeidsreiser	2:48	3:52	3:50	3:54	2:26	2:23	3:45	2:59	0:05	2:24	0:20
Antall observasjoner - menn	0:18	0:28	0:27	0:26	0:18	0:15	0:23	0:19	0:01	0:17	0:04
Antall observasjoner - kvinner	2 592	58	247	216	36	487	477	695	162	174	40
	2 610	64	137	198	142	506	474	664	120	231	74
2010											
Menns inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt											
Inntektsgivende arbeid	4:31	3:40	5:28	5:13	4:20	4:47	5:44	4:24	0:51	3:37	0:37
Arbeidsreiser	4:03	3:24	4:58	4:42	3:45	4:16	5:09	3:55	0:45	3:14	0:36
Kvinner inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. i alt	0:28	0:17	0:30	0:31	0:35	0:31	0:35	0:29	0:06	0:23	0:02
Inntektsgivende arbeid	3:12	2:28	4:50	3:36	3:19	3:10	4:10	3:25	0:04	2:54	0:16
Arbeidsreiser	2:52	2:09	4:22	3:12	2:56	2:47	3:47	3:03	0:03	2:34	0:13
Antall observasjoner - menn	0:20	0:20	0:27	0:24	0:23	0:23	0:23	0:22	0:00	0:20	0:03
Antall observasjoner - kvinner	2 969	70	216	249	52	522	623	699	248	242	48
	3 242	82	180	256	190	538	617	816	186	262	115

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Figur 4.1. Tid brukt til inntektsgivende arbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

4.2. Store forskjeller i bruk av tid til husholdsarbeid etter familiefase

Går vi over til å se nærmere på endringer i husholdsarbeid for ulike familiefaser over tid (se tabell 4.2), ser vi at tiden som brukes til husholdsarbeid en gjennomsnittsdag er redusert for kvinner i alle familiefaser. Det er imidlertid enslige kvinner i alderen 20-24 år som har redusert tiden sin mest, fra 2 timer og 59 minutter i 1980 til 1 time og 47 minutter i 2010.

Når det gjelder menn har det motsatte skjedd. Menn i alle familiefaser brukte mer tid til husholdsarbeid i 2010 enn de gjorde i 1980, med unntak av enslige menn i alderen 20-24 år. Spesielt ser vi økning blant menn med små barn og eldre menn fra 67-74 år.

Ser vi nærmere på de ulike oppgavene som faller inn under husholdsarbeid ser vi at det for kvinner særlig har vært en nedgang i tiden kvinner bruker til det ordinære husarbeidet. Dette gjelder for alle familiefaser. Tiden kvinner med små barn (0-6 år) bruker på omsorgsarbeid har imidlertid økt noe på tross av at tiden til det totale husholdsarbeidet er redusert siden 1980. Dette kommer antakelig av, blant andre ting, at tiden kvinner er hjemme med barn deres første leveår er blitt vesentlig lenger siden 1980.

Ser vi på endring i husholdsoppgaver for menn, er det generelt også i husarbeidet vi ser størst endring siden 1980. Husarbeidet har økt for menn uansett familiefase,

men spesielt mye for menn som lever i par med barn i alderen 0-6 år. Fedre med barn i denne alderen brukte 1 time og 6 minutter på dette i snitt per dag i 2010, 23 minutter mer enn i 1980. Fedre med barn i alderen 0-6 år bruker nå også mer tid til omsorgsarbeid enn tidligere, også 23 minutter mer i snitt per dag i 2010 enn i 1980.

Tabell 4.2. Tid brukt til husholdsarbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn.1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
1980											
Menns husholdsarbeid i alt	2:40	2:07	1:59	2:24	2:47	3:06	2:31	2:29	3:14	2:18	3:11
Husarbeid	0:53	0:40	0:49	0:48	1:30	0:43	0:44	0:51	1:25	1:21	1:46
Vedlikeholdsarbeid	0:40	0:27	0:30	0:38	0:18	0:40	0:46	0:44	0:52	0:16	0:27
Omsorgsarbeid	0:29	0:17	0:08	0:21	0:22	1:05	0:22	0:16	0:09	0:12	0:11
Kjøp av varer og tjenester	0:18	0:28	0:16	0:19	0:14	0:18	0:17	0:19	0:21	0:16	0:19
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:09	0:11	0:08	0:08	0:05	0:09	0:09	0:10	0:11	0:08	0:11
Kvinner husholdsarbeid i alt	5:13	2:59	2:13	4:31	4:44	6:41	5:09	5:11	5:48	4:12	4:51
Husarbeid	3:21	1:41	1:28	2:34	2:38	3:29	3:33	3:51	4:28	2:57	3:18
Vedlikeholdsarbeid	0:16	0:09	0:08	0:16	0:12	0:13	0:17	0:17	0:18	0:26	0:16
Omsorgsarbeid	0:52	0:27	0:05	0:44	1:11	2:11	0:36	0:17	0:26	0:07	0:28
Kjøp av varer og tjenester	0:27	0:23	0:17	0:32	0:29	0:28	0:27	0:27	0:23	0:24	0:26
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:11	0:13	0:08	0:13	0:12	0:13	0:11	0:11	0:07	0:08	0:15
Antall observasjoner - Menn	2 520	52	143	154	63	638	652	448	169	133	68
Antall observasjoner - Kvinner	2 945	100	114	156	139	687	704	619	106	178	142
1990											
Menns husholdsarbeid i alt	2:49	1:43	2:02	2:14	3:48	3:26	2:31	2:46	3:38	2:47	3:31
Husarbeid	0:51	0:39	0:37	0:43	1:37	0:41	0:49	0:49	1:07	1:17	2:12
Vedlikeholdsarbeid	0:38	0:08	0:22	0:32	0:29	0:34	0:35	0:51	1:11	0:34	0:12
Omsorgsarbeid	0:33	0:16	0:17	0:10	0:58	1:29	0:27	0:15	0:14	0:07	0:06
Kjøp av varer og tjenester	0:20	0:27	0:20	0:20	0:20	0:16	0:17	0:22	0:27	0:20	0:22
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:13	0:12	0:11	0:16	0:10	0:12	0:11	0:14	0:18	0:16	0:19
Kvinner husholdsarbeid i alt	4:41	1:57	2:16	2:57	5:04	6:34	4:48	4:24	5:30	3:44	4:02
Husarbeid	2:31	0:53	1:13	1:41	2:08	2:35	2:51	2:52	3:50	2:11	2:42
Vedlikeholdsarbeid	0:17	0:04	0:08	0:20	0:09	0:12	0:18	0:23	0:25	0:22	0:17
Omsorgsarbeid	1:04	0:24	0:10	0:11	1:55	2:55	0:48	0:22	0:24	0:18	0:10
Kjøp av varer og tjenester	0:26	0:18	0:23	0:27	0:25	0:28	0:28	0:25	0:24	0:28	0:27
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:14	0:11	0:10	0:13	0:15	0:16	0:13	0:14	0:16	0:15	0:18
Antall observasjoner - Menn	2 376	68	178	250	22	514	500	478	190	124	52
Antall observasjoner - Kvinner	2 781	68	130	298	174	600	592	525	140	158	96
2000											
Menns husholdsarbeid i alt	2:54	1:30	1:51	2:11	4:12	3:37	2:54	2:50	3:42	2:38	3:52
Husarbeid	0:55	0:31	0:39	0:39	1:45	0:53	0:55	0:53	1:09	1:21	1:52
Vedlikeholdsarbeid	0:39	0:08	0:18	0:32	0:29	0:38	0:44	0:54	0:58	0:19	0:39
Omsorgsarbeid	0:27	0:10	0:09	0:12	0:40	1:17	0:19	0:14	0:17	0:09	0:22
Kjøp av varer og tjenester	0:22	0:17	0:20	0:25	0:27	0:19	0:23	0:20	0:31	0:20	0:29
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:20	0:19	0:14	0:17	0:48	0:21	0:22	0:18	0:26	0:15	0:19
Kvinner husholdsarbeid i alt	4:09	1:44	2:22	2:44	4:44	5:51	4:02	3:52	4:59	3:39	3:58
Husarbeid	2:07	0:43	1:03	1:25	2:05	2:07	2:12	2:30	3:13	1:54	2:07
Vedlikeholdsarbeid	0:18	0:04	0:15	0:14	0:16	0:13	0:17	0:17	0:28	0:33	0:31
Omsorgsarbeid	0:45	0:04	0:14	0:13	1:10	2:23	0:33	0:14	0:22	0:09	0:22
Kjøp av varer og tjenester	0:27	0:33	0:27	0:26	0:31	0:28	0:25	0:24	0:27	0:28	0:29
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:19	0:14	0:14	0:15	0:32	0:25	0:21	0:15	0:15	0:19	0:17
Antall observasjoner - Menn	2 592	58	247	216	36	487	477	695	162	174	40
Antall observasjoner - Kvinner	2 610	64	137	198	142	506	474	664	120	231	74
2010											
Menns husholdsarbeid i alt	3:15	1:30	2:11	2:39	4:19	4:29	2:53	3:11	4:18	2:45	3:26
Husarbeid	1:04	0:51	0:51	0:52	1:38	1:06	1:01	1:02	1:22	1:12	1:57
Vedlikeholdsarbeid	0:41	0:03	0:25	0:39	0:24	0:45	0:36	0:54	1:05	0:35	0:28
Omsorgsarbeid	0:35	0:12	0:19	0:19	0:55	1:38	0:22	0:19	0:34	0:07	0:01
Kjøp av varer og tjenester	0:23	0:09	0:17	0:20	0:35	0:21	0:24	0:23	0:34	0:24	0:29
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:24	0:13	0:14	0:20	0:35	0:30	0:24	0:23	0:32	0:20	0:22
Kvinner husholdsarbeid i alt	4:05	1:47	2:20	2:36	4:17	5:57	4:10	3:46	4:46	3:44	4:11
Husarbeid	1:57	0:55	1:05	1:13	1:44	2:00	2:09	2:05	3:02	1:57	2:14
Vedlikeholdsarbeid	0:21	0:10	0:13	0:17	0:21	0:12	0:25	0:27	0:23	0:27	0:24
Omsorgsarbeid	0:46	0:01	0:13	0:13	1:12	2:34	0:31	0:20	0:18	0:19	0:20
Kjøp av varer og tjenester	0:30	0:21	0:28	0:31	0:32	0:33	0:29	0:28	0:29	0:30	0:33
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:22	0:13	0:16	0:18	0:22	0:29	0:28	0:18	0:19	0:22	0:30
Antall observasjoner - Menn	2 969	70	216	249	52	522	623	699	248	242	48
Antall observasjoner - Kvinner	3 242	82	180	256	190	538	617	816	186	262	115

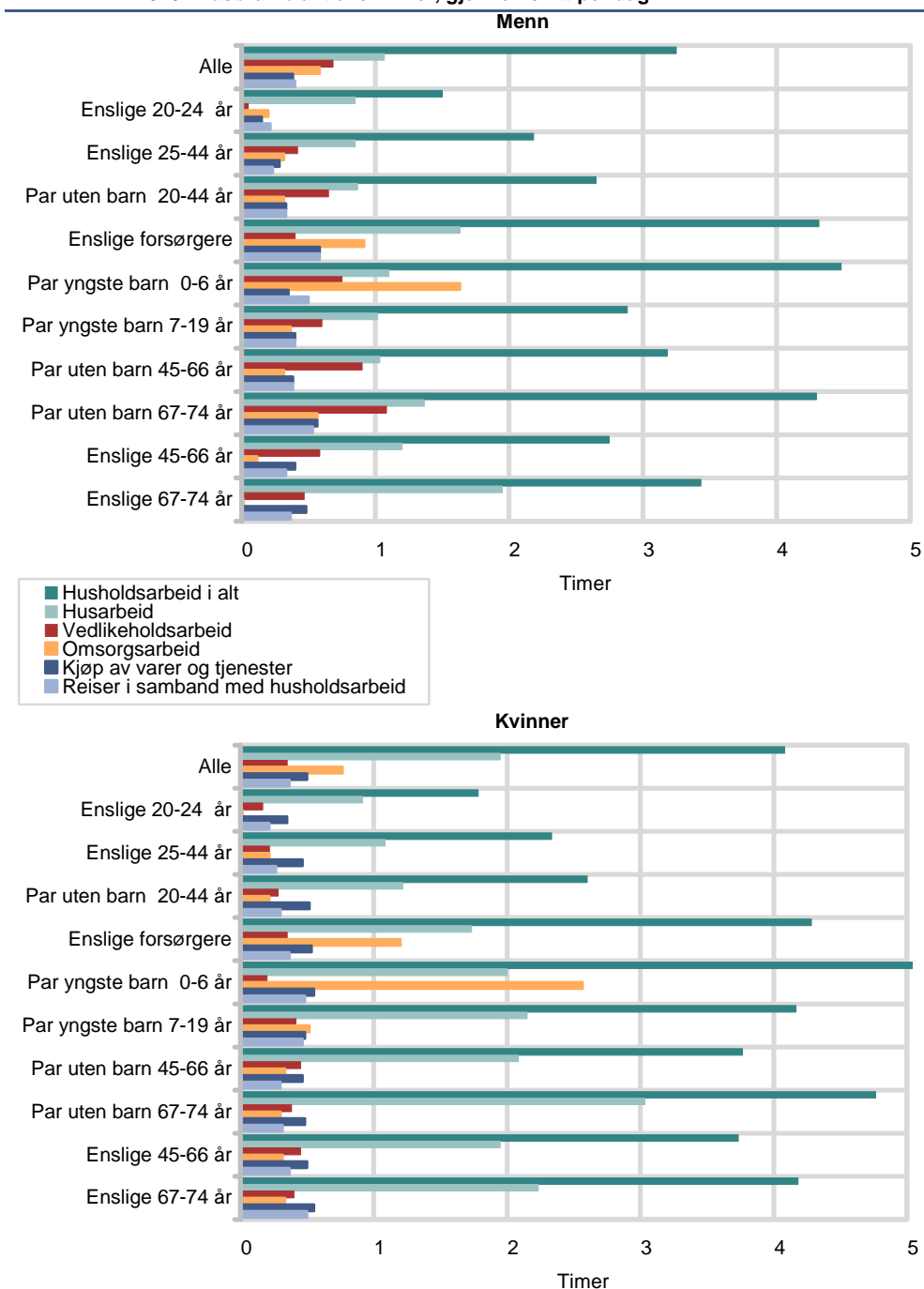
Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Enslige menn i alderen 20-24 år skiller seg ut ved at de brukte mindre tid på husholdsarbeid i 2010 (1 time og 30 minutter) enn i 1980 (2 timer og 7 minutter). Det er særlig vedlikeholdsarbeid og kjøp av varer og tjenester de bruker mindre tid på, sammenlignet med menn i andre familiefaser.

Vi ser også at det er menn og kvinner i par med små barn (0-6 år) som i snitt bruker mest tid til husholdsarbeid per dag (se figur 4.2), etterfulgt av menn og kvinner i alderen 67-74 år som lever i par. Mest tid til husarbeid i snitt per dag ser vi blant enslige menn i den eldste aldersgruppen. For kvinnene gjaldt dette for dem i par uten barn, i den eldste aldersgruppen.

Minst tid til husholdsarbeid i snitt per dag ser vi blant enslige gutter og jenter i alderen 20-24 år (se figur 4.2). De bruker også lite av sin tid i snitt per dag til husarbeid, omsorgsarbeid og andre aktiviteter under husholdsarbeid.

Figur 4.2. Tid brukt til husholdsarbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

4.3. Mer tid til fritidsaktiviteter uansett familiefase

Vi bruker stadig mer tid til fritidsaktiviteter. Men, som vist tidligere, fant den mest markante økningen sted på 1970-tallet (se tabell 4.3). Tiden menn gjennomsnittlig brukte til fritid per dag i 2010 var åtte minutter lenger enn i 1980, og tilsvarende 18 minutter lenger for kvinnene. Vi ser at tiden stort sett har økt uansett familiefase for både kvinner og menn de siste 30 år. Kvinner og menn uansett familiefase bruker stort sett like mye tid på idrett og friluftsliv og på underholdning og kulturbruk. Mye av tiden går med til sosialt samvær og fjernsynsseing. Menn bruker uansett familiefase noe mer tid foran TV sammenlignet med kvinnene, mens det motsatte gjelder for lesing.

Tabell 4.3. Tid brukt til fritidsaktiviteter blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
1980											
Menns fritid i alt	5:54	7:11	6:00	5:54	5:02	5:32	5:28	6:17	7:30	5:34	6:53
Idrett og friluftsliv	0:31	0:29	0:32	0:25	0:19	0:34	0:27	0:28	0:35	0:34	0:45
Underholdning og kulturbruk	0:08	0:38	0:24	0:14	0:11	0:08	0:08	0:02	0:04	0:04	0:03
Sosialt samvær	1:44	3:07	1:48	1:59	1:40	1:52	1:41	1:36	1:49	1:00	1:09
Lesing	0:49	0:38	0:45	0:46	0:45	0:37	0:41	1:03	1:17	0:53	1:22
Fjernsynsseing	1:28	0:46	1:04	1:15	1:13	1:15	1:26	1:50	2:03	1:30	1:53
Annen fritid i alt	0:50	1:02	0:48	0:37	0:37	0:39	0:43	0:57	1:22	1:11	1:33
Reiser i samband med fritid ..	0:24	0:31	0:38	0:37	0:17	0:27	0:22	0:20	0:21	0:22	0:09
Kvinner fritid i alt	5:48	6:28	5:54	5:45	5:20	5:20	5:34	5:53	6:39	6:23	7:20
Idrett og friluftsliv	0:23	0:31	0:21	0:25	0:16	0:22	0:23	0:23	0:34	0:26	0:15
Underholdning og kulturbruk	0:05	0:19	0:15	0:04	0:07	0:05	0:04	0:02	0:03	0:02	0:02
Sosialt samvær	2:04	2:38	2:16	2:14	2:07	2:09	2:01	1:56	1:54	2:09	1:52
Lesing	0:44	0:39	0:39	0:38	0:38	0:34	0:42	0:49	0:56	0:56	1:18
Fjernsynsseing	1:11	0:55	0:59	1:03	1:09	1:03	1:08	1:18	1:33	1:17	1:41
Annen fritid i alt	1:00	0:49	0:56	0:51	0:40	0:46	0:57	1:08	1:30	1:14	1:51
Reiser i samband med fritid ..	0:21	0:38	0:27	0:29	0:23	0:22	0:20	0:17	0:10	0:21	0:21
Antall observasjoner - menn ..	2520	52	143	154	63	638	652	448	169	133	68
Antall observasjoner - kvinner	2945	100	114	156	139	687	704	619	106	178	142
1990											
Menns fritid i alt	6:10	7:12	6:56	5:49	4:34	5:17	5:52	6:09	8:00	6:55	7:53
Idrett og friluftsliv	0:33	0:30	0:39	0:32	0:16	0:25	0:29	0:33	0:55	0:35	0:48
Underholdning og kulturbruk	0:13	0:34	0:36	0:16	0:25	0:08	0:11	0:08	0:11	0:14	0:09
Sosialt samvær	1:46	2:17	2:03	1:43	1:29	1:47	1:44	1:41	1:46	1:49	1:34
Lesing	0:42	0:27	0:43	0:37	0:46	0:26	0:35	0:49	1:22	0:55	1:09
Fjernsynsseing	1:40	0:54	1:16	1:32	0:55	1:32	1:44	1:48	2:11	1:39	2:28
Annen fritid i alt	0:46	1:42	1:01	0:36	0:17	0:33	0:39	0:47	1:06	1:01	1:22
Reiser i samband med fritid ..	0:30	0:49	0:39	0:32	0:27	0:27	0:30	0:23	0:29	0:42	0:23
Kvinner fritid i alt	5:54	6:41	6:11	5:43	5:42	5:11	5:20	6:12	7:12	7:06	8:18
Idrett og friluftsliv	0:24	0:19	0:28	0:23	0:26	0:20	0:21	0:26	0:32	0:30	0:21
Underholdning og kulturbruk	0:09	0:26	0:17	0:13	0:15	0:06	0:07	0:07	0:07	0:07	0:08
Sosialt samvær	2:06	2:48	2:13	2:12	2:05	2:07	1:59	2:00	2:02	2:18	2:12
Lesing	0:39	0:21	0:43	0:27	0:30	0:29	0:36	0:48	0:55	1:00	1:21
Fjernsynsseing	1:17	0:43	1:09	1:12	1:06	1:06	1:10	1:31	1:40	1:40	1:47
Annen fritid i alt	0:51	1:05	0:51	0:44	0:46	0:37	0:42	0:53	1:34	1:03	2:01
Reiser i samband med fritid ..	0:28	1:00	0:31	0:32	0:34	0:25	0:25	0:26	0:22	0:27	0:27
Antall observasjoner - menn ..	2376	68	178	250	22	514	500	478	190	124	52
Antall observasjoner - kvinner	2781	68	130	298	174	600	592	525	140	158	96

Tabell 4.3. (forts.)

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
2000											
Menns fritid i alt	6:23	6:49	6:42	6:13	6:11	5:05	6:04	6:35	8:40	7:39	7:50
Idrett og friluftsliv	0:33	0:19	0:32	0:39	0:25	0:22	0:30	0:38	0:37	0:44	0:57
Underholdning og kulturbruk	0:13	0:20	0:35	0:17	0:04	0:09	0:10	0:10	0:03	0:13	0:08
Sosialt samvær	1:31	1:26	1:39	1:31	1:56	1:28	1:35	1:25	1:29	1:38	1:33
Lesing	0:34	0:20	0:21	0:24	0:50	0:17	0:33	0:46	1:19	0:40	0:43
Fjernsynsseing	2:02	1:37	1:58	1:48	1:50	1:44	2:00	2:09	2:52	2:22	2:31
Annen fritid i alt	0:57	1:59	0:51	0:56	0:39	0:39	0:47	0:54	1:43	1:24	1:41
Reiser i samband med fritid ..	0:33	0:47	0:46	0:39	0:26	0:26	0:29	0:33	0:38	0:38	0:19
Kvinner fritid i alt	6:17	5:51	6:24	6:10	6:06	5:19	5:49	6:30	7:49	7:08	8:18
Idrett og friluftsliv	0:28	0:29	0:39	0:27	0:24	0:27	0:28	0:26	0:29	0:29	0:27
Underholdning og kulturbruk	0:12	0:26	0:25	0:17	0:23	0:08	0:13	0:07	0:04	0:12	0:10
Sosialt samvær	1:56	2:06	1:52	2:05	2:01	1:56	1:54	1:45	2:08	2:06	2:01
Lesing	0:41	0:18	0:34	0:34	0:35	0:26	0:32	0:52	1:08	0:52	1:17
Fjernsynsseing	1:36	1:14	1:21	1:30	1:19	1:19	1:29	1:50	2:02	1:53	2:10
Annen fritid i alt	0:55	0:33	0:51	0:45	0:51	0:38	0:46	1:05	1:33	1:04	1:45
Reiser i samband med fritid ..	0:30	0:44	0:42	0:32	0:34	0:27	0:29	0:27	0:24	0:31	0:28
Annet, uoppgitt	0:07	0:03	0:10	0:08	0:07	0:05	0:04	0:09	0:07	0:06	0:06
Antall observasjoner - menn ..	2592	58	247	216	36	487	477	695	162	174	40
Antall observasjoner - kvinner	2610	64	137	198	142	506	474	664	120	231	74
2010											
Menns fritid i alt	6:02	6:30	5:59	5:29	5:30	4:50	5:34	6:24	8:00	7:26	9:38
Idrett og friluftsliv	0:32	0:24	0:30	0:21	0:22	0:26	0:35	0:42	0:31	0:37	0:42
Underholdning og kulturbruk	0:10	0:31	0:14	0:12	0:06	0:09	0:08	0:08	0:08	0:14	0:09
Sosialt samvær	1:09	1:30	1:17	1:07	1:12	1:09	1:09	1:02	1:15	1:04	1:03
Lesing	0:30	0:04	0:17	0:19	0:17	0:16	0:26	0:41	1:07	0:44	1:00
Fjernsynsseing	2:03	1:22	1:49	1:45	1:59	1:34	1:49	2:14	3:02	2:50	4:44
Annen fritid i alt	1:08	2:05	1:24	1:13	1:00	0:50	0:57	1:04	1:28	1:23	1:23
Reiser i samband med fritid ..	0:30	0:34	0:27	0:33	0:35	0:26	0:31	0:31	0:30	0:34	0:38
Kvinner fritid i alt	6:06	6:37	6:13	6:29	5:38	4:41	5:33	6:16	7:52	6:55	8:31
Idrett og friluftsliv	0:29	0:28	0:35	0:30	0:26	0:30	0:29	0:31	0:30	0:26	0:28
Underholdning og kulturbruk	0:10	0:26	0:11	0:11	0:13	0:06	0:11	0:09	0:07	0:10	0:11
Sosialt samvær	1:26	1:43	1:34	1:19	1:37	1:17	1:19	1:21	1:45	1:35	1:50
Lesing	0:38	0:20	0:28	0:22	0:22	0:19	0:33	0:46	1:00	1:02	1:25
Fjernsynsseing	1:43	0:56	1:32	1:52	1:24	1:17	1:34	1:53	2:06	2:03	2:43
Annen fritid i alt	1:10	1:45	1:14	1:39	1:04	0:47	0:55	1:09	1:58	1:10	1:23
Reiser i samband med fritid ..	0:31	0:58	0:39	0:35	0:33	0:25	0:33	0:28	0:26	0:29	0:30
Antall observasjoner - menn ..	2969	70	216	249	52	522	623	699	248	242	48
Antall observasjoner - kvinner	3242	82	180	256	190	538	617	816	186	262	115

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

4.4. Tid til personlige behov på stedet hvil

Tid til personlige behov endrer seg lite gjennom årenes løp (se tabell 4.4). Vi ser at både for kvinner og menn er det de som lever i par med små barn som får minst søvn i løpet av en gjennomsnittsdag. De i alderen 20-24 år uten barn og de eldste sover mest. Vi ser heller ikke store endringer i tid brukt til utdanning siste 30 år (se tabell 4.5). Mest tid, både blant kvinner og menn, ser vi naturligvis blant dem i alderen 20-24 år. De brukte i 2010 henholdsvis 2 timer og 13 minutter og 1 time og 30 minutter en gjennomsnittsdag på å studere.

Tabell 4.4. Tid brukt til personlige behov blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
1980											
Menns personlige behov i alt .	10:06	9:46	9:57	9:54	9:40	9:45	9:55	10:22	11:11	10:22	11:49
Nattesøvn	7:45	7:53	8:03	7:53	7:42	7:41	7:37	7:40	7:59	7:47	8:23
Annen personlig pleie	1:03	0:44	0:54	0:49	0:55	0:51	0:58	1:14	1:31	1:18	1:53
Måltider	1:19	1:09	1:00	1:11	1:03	1:13	1:20	1:28	1:41	1:17	1:32
Kvinner personlige behov i alt	10:18	10:18	9:33	10:15	10:02	10:13	10:08	10:23	11:19	10:18	11:08
Nattesøvn	7:56	8:15	7:46	8:01	7:51	8:04	7:48	7:48	8:23	7:54	8:13
Annen personlig pleie	1:03	0:58	0:55	0:58	0:59	0:52	0:59	1:12	1:20	1:14	1:32
Måltider	1:18	1:05	0:53	1:17	1:13	1:18	1:22	1:23	1:35	1:10	1:23
Antall observasjoner - menn	2 520	52	143	154	63	638	652	448	169	133	68
Antall observasjoner - kvinner ...	2 945	100	114	156	139	687	704	619	106	178	142
1990											
Menns personlige behov i alt .	9:54	9:33	9:49	9:41	9:33	9:25	9:41	10:06	11:10	10:15	11:31
Nattesøvn	7:38	7:29	7:42	7:48	7:21	7:32	7:33	7:36	7:55	7:40	7:59
Annen personlig pleie	0:59	0:57	1:03	0:52	1:07	0:43	0:50	1:05	1:22	1:22	1:56
Måltider	1:17	1:06	1:05	1:01	1:05	1:09	1:18	1:25	1:53	1:13	1:35
Kvinner personlige behov i alt	10:08	9:51	9:50	10:12	9:37	10:02	9:58	10:22	10:43	10:17	10:45
Nattesøvn	7:53	7:57	8:01	8:06	7:34	7:58	7:49	7:49	7:40	7:55	7:52
Annen personlig pleie	1:01	1:03	0:58	1:04	0:58	0:50	0:53	1:10	1:19	1:13	1:36
Måltider	1:14	0:51	0:50	1:02	1:05	1:15	1:16	1:23	1:44	1:09	1:17
Antall observasjoner - menn	2 376	68	178	250	22	514	500	478	190	124	52
Antall observasjoner - kvinner ...	2 781	68	130	298	174	600	592	525	140	158	96
2000											
Menns personlige behov i alt .	09:43	09:17	09:21	10:15	09:22	09:24	09:21	09:49	10:45	10:07	11:03
Nattesøvn	07:46	07:52	07:41	08:22	07:46	07:41	07:32	07:43	07:53	08:02	08:05
Annen personlig pleie	00:53	00:43	00:54	00:58	00:36	00:43	00:44	00:55	01:26	00:59	01:33
Måltider	01:04	00:42	00:45	00:56	01:00	01:00	01:05	01:12	01:26	01:06	01:25
Kvinner personlige behov i alt	10:07	09:30	10:18	10:04	09:56	09:54	09:47	10:10	11:00	10:26	11:13
Nattesøvn	08:01	07:53	08:14	08:09	07:52	07:55	07:53	07:57	08:19	08:08	08:25
Annen personlig pleie	01:02	00:57	01:13	01:03	01:01	00:54	00:53	01:03	01:16	01:15	01:25
Måltider	01:04	00:40	00:51	00:52	01:02	01:05	01:01	01:09	01:25	01:03	01:23
Antall observasjoner - menn	2 592	58	247	216	36	487	477	695	162	174	40
Antall observasjoner - kvinner ...	2 610	64	137	198	142	506	474	664	120	231	74
2010											
Menns personlige behov i alt .	9:56	10:45	9:56	9:47	9:47	9:41	9:41	9:57	10:47	10:07	9:55
Nattesøvn	7:45	8:43	8:06	7:55	7:41	7:38	7:38	7:36	7:54	7:43	7:31
Annen personlig pleie	0:59	1:09	0:54	0:54	0:55	0:55	0:53	0:59	1:14	1:15	1:03
Måltider	1:12	0:53	0:56	0:59	1:11	1:09	1:10	1:22	1:40	1:10	1:20
Kvinner personlige behov i alt	10:19	10:54	10:03	10:48	10:31	9:57	9:57	10:24	11:00	10:16	10:57
Nattesøvn	7:55	8:32	7:59	8:28	8:00	7:41	7:42	7:57	8:00	7:50	7:57
Annen personlig pleie	1:11	1:19	1:03	1:16	1:21	1:07	1:05	1:10	1:20	1:12	1:25
Måltider	1:14	1:03	1:02	1:05	1:10	1:09	1:10	1:18	1:40	1:14	1:35
Antall observasjoner - menn	2 969	70	216	249	52	522	623	699	248	242	48
Antall observasjoner - kvinner ...	3 242	82	180	256	190	538	617	816	186	262	115

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 4.5. Tid brukt til utdanning blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
1980											
Menns utdanning i alt	0:10	2:02	0:31	0:31	0:31	0:08	0:05	0:01	0:01	0:01	0:02
Kvinner utdanning i alt	0:10	1:18	0:31	0:27	0:12	0:05	0:11	0:02	0:01	0:02	0:00
Antall observasjoner - menn ...	2 520	52	143	154	63	638	652	448	169	133	68
Antall observasjoner kvinner ...	2 945	100	114	156	139	687	704	619	106	178	142
1990											
Menns utdanning i alt	0:12	1:10	0:49	0:23	0:04	0:08	0:04	0:03	0:01	0:12	0:00
Kvinner utdanning i alt	0:17	2:05	0:35	0:30	0:43	0:14	0:11	0:03	0:00	0:05	0:01
Antall observasjoner - menn ...	2 376	68	178	250	22	514	500	478	190	124	52
Antall observasjoner kvinner ...	2 781	68	130	298	174	600	592	525	140	158	96
2000											
Menns utdanning i alt	0:11	1:46	0:21	0:27	0:00	0:14	0:04	0:02	0:00	0:03	0:01
Kvinner utdanning i alt	0:16	2:32	0:33	0:38	0:25	0:15	0:11	0:02	0:00	0:01	0:00
Antall observasjoner - menn ...	2 592	58	247	216	36	487	477	695	162	174	40
Antall observasjoner kvinner ...	2 610	64	137	198	142	506	474	664	120	231	74
2010											
Menns utdanning i alt	0:11	1:30	0:22	0:46	0:00	0:07	0:02	0:00	0:00	0:00	0:00
Kvinner utdanning i alt	0:12	2:13	0:31	0:28	0:11	0:10	0:05	0:04	0:00	0:04	0:00
Antall observasjoner - menn ...	2 969	70	216	249	52	522	623	699	248	242	48
Antall observasjoner kvinner ...	3 242	82	180	256	190	538	617	816	186	262	115

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

4.5. Noen hovedfunn fra kapitlet

Vi ser, som tidligere nevnt, ulik utvikling over tid for kvinner og menn når det gjelder gjennomsnittlig tid brukt til inntektsgivende arbeid per dag, men vi finner også forskjeller etter hvilken familiefase man er i. I 2010 var det, blant menn, de enslige i alderen 20-24 år som i gjennomsnitt brukte minst tid på inntektsgivende arbeid per dag, det samme gjelder blant kvinnene, når vi ser bort fra dem over 67 år.

Menn i par hvor yngste barn er 7-19 år brukte mest tid på inntektsgivende arbeid i gjennomsnitt per dag i 2010. Blant kvinner gjaldt dette enslige i alderen 25-44 år.

Vi ser størst nedgang i tid brukt på inntektsgivende arbeid fra 1980 til 2010 blant enslige menn i alderen 45-66 år. Blant enslige menn i alderen 20-24 år, derimot, ser vi en økning i snitt per dag. Blant kvinnene varierer det noe mer etter familiefase, men vi ser en økning i tid brukt på inntektsgivende arbeid i snitt per dag blant de som er i par uten barn i alderen 20-44 år, og i alderen 45-66 år, og i par der yngste barn er 7-19 år.

Ser på på tid brukt til husholdsarbeid, ser vi at meste av tiden går med til husarbeid og omsorgsarbeid, og vi ser en økning fra 1980 til 2010 blant menn uansett familiefase. Tilsvarende ser vi en nedgang i tid brukt på husarbeid i snitt per dag, og dette gjelder kvinner i alle familiefaser. Tid brukt til omsorgsarbeid i snitt per dag, har derimot økt.

Enslige menn i alderen 20-24 år skiller seg ut ved at de brukte mindre tid på husholdsarbeid i 2010 enn i 1980. Det er særlig vedlikeholdsarbeid og kjøp av varer og tjenester de bruker mindre tid på, sammenlignet med menn i andre familiefaser. Tilsvarende ser vi at enslige kvinner i alderen 25-44 år bruker mer tid på husholdsarbeid i snitt per dag i 2010 enn i 1980, sammenlignet med kvinner i andre familiefaser.

Vi bruker stadig mer tid i snitt per dag til fritidsaktiviteter. Men den mest markante økningen fant sted på 1970-tallet. Tid til personlige behov endrer seg lite gjennom årenes løp. De som lever i par med små barn får minst søvn i løpet av en gjennomsnittsdag, dette gjelder både kvinner og menn. Vi ser heller ikke store endringer i tid brukt til utdanning siste 30 år. Mest tid, både blant kvinner og menn, ser vi blant dem i alderen 20-24 år.

5. Tidsbruk blant foreldre

Mye oppmerksomhet har vært rettet mot fordelingen av inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid mellom foreldre med små barn. Blant annet har innføringen av fedrekvoten i 1993 og utvidelsene av foreldrepermisjonen, kombinert med en omfattende barnehageutbygging fra 1990- tallet og frem til i dag, vært et ledd i å stimulere til mer likestilte foreldreskap og mer likestilling i arbeidslivet.

I det følgende ser vi nærmere på foreldres tidsbruk siden 1990, og hvordan fordelingen av inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid har endret seg over tid for denne gruppen. Vi ser særlig på par med små barn, og har delt inn familiefasene mer detaljert enn i forrige kapittel (se forklaring innledningsvis for beregning av yngste barns alder). Vi ser på par med yngste barn 0-2 år, 3-6 år, 7-12 år og 13-19 år. Gruppen enslige forsørgere er imidlertid ikke inndelt etter yngste barns alder og omfatter altså foreldre med barn i alderen 0-19 år. En mer detaljert inndeling i alder på barna gir få observasjoner i noen av gruppene, som igjen innebærer større usikkerhet ved tallene.

Tabell 5.1. Tid brukt til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid etter familiefase og kjønn. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn					Kvinner				
	Enslige for-sørgere	Par med yngste barn 0-2 år	Par med yngste barn 3-6 år	Par med yngste barn 7-12 år	Par med yngste barn 13-19 år	Enslige for-sørgere	Par med yngste barn 0-2 år	Par med yngste barn 3-6 år	Par med yngste barn 7-12 år	Par med yngste barn 13-19 år
1990										
Inntektsgivende arbeid og arbeidsreiser i alt .	:	5:37	5:39	5:46	5:41	2:39	1:25	2:27	2:50	4:11
Husholdsarbeid i alt	:	3:39	3:09	2:41	2:26	5:04	7:02	6:05	5:11	4:31
Antall observasjoner	22 ¹	288	226	186	314	174	310	290	252	340
2000										
Inntektsgivende arbeid og arbeidsreiser i alt .	4:11	5:11	6:03	5:29	5:35	2:43	1:49	3:36	3:59	4:09
Husholdsarbeid i alt	4:12	3:45	3:28	2:56	2:55	4:43	6:30	5:03	4:16	3:51
Antall observasjoner	36	235	252	249	210	136	276	232	256	192
2010										
Inntektsgivende arbeid og arbeidsreiser i alt .	4:20	4:32	5:07	5:47	5:42	3:19	2:08	4:12	4:18	4:03
Husholdsarbeid i alt	4:19	4:37	4:18	2:57	2:50	4:17	6:51	5:03	4:13	4:08
Antall observasjoner	52	284	238	261	362	190	268	270	269	348

¹ Tall offentliggjøres ikke når antall observasjoner er under 25.
Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

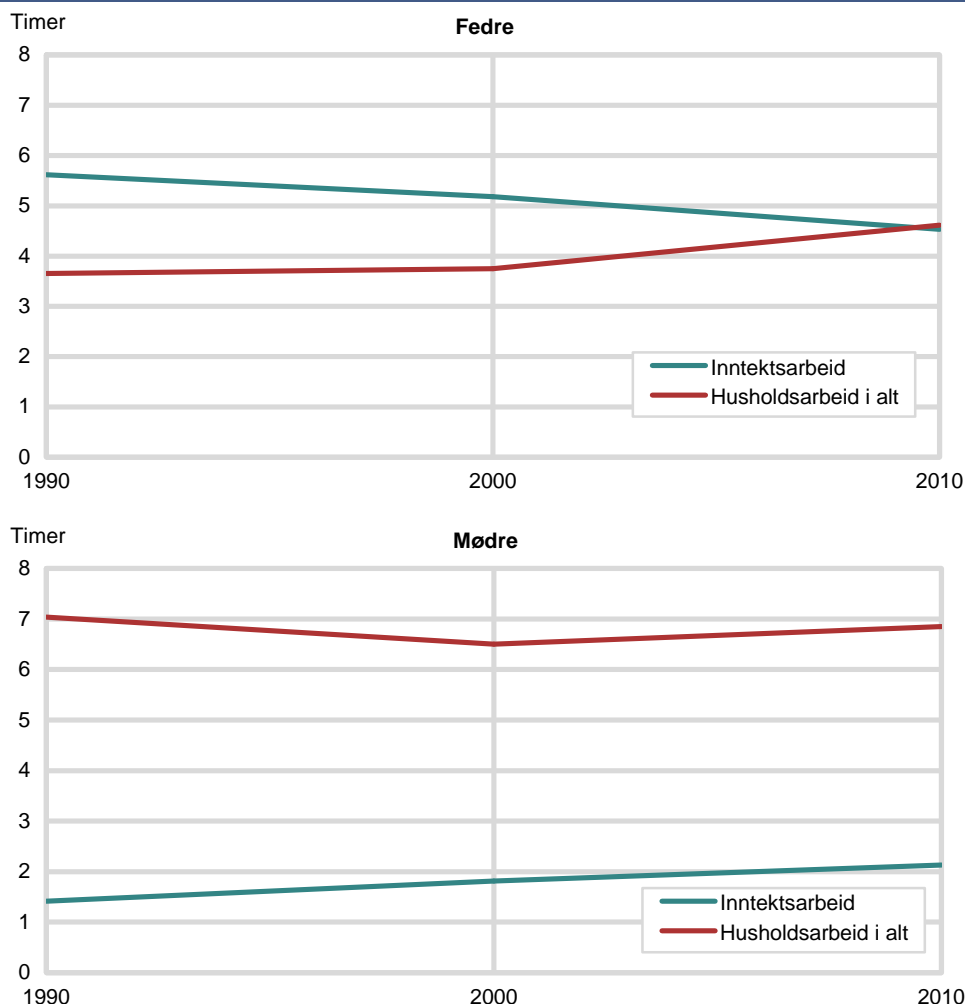
5.1. Størst endring for fedre med de minste barna

Det er særlig for foreldre med de minste barna (0-6 år) vi ser endringer i tidsbruksmønsteret siden 1990 (Kitterød 2012c). Tabell 5.1 viser tidsbruk til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid for mødre og fedre i ulike familiefaser, med barn i ulike aldre. Her ser vi en tydelig omfordeling av det lønnede og ulønnede arbeidet mellom kvinner og menn, og spesielt tydelig er det for mødre og fedre til de aller minste barna, i alderen 0-2 år. Fedre til barn i denne aldergruppen jobber en time mindre per dag enn de gjorde i 1990, mens tiden de bruker til husholdsarbeid har økt tilsvarende, med en time (se figur 5.1).

Mødrene til de minste barna har endret sitt tidsbruksmønster i motsatt retning, men endringen er litt mer moderat enn for fedrene. Mødre i par med barn 0-2 år har økt sin tid til jobb med 43 minutter siden 1990. Husholdsarbeidet er imidlertid ikke tilsvarende redusert. Mødrene brukte kun 11 minutter mindre i 2010 enn de gjorde i 1990 (se figur 5.1).

Dette kan ha sammenheng med de relativt store endringene i foreldrepermisjonen som har skjedd i dette tidsrommet. Foreldrepengeperioden har økt for begge foreldre, slik at tiden man kan være hjemme med barn deres første leveår har blitt vesentlig lenger. Dette motvirker trenden med nedgangen i husholdsarbeidet vi så for kvinner med de minste barna mellom 1990 og 2000. Samtidig har det vært en betydelig barnehageutbygging i dette tidsrommet. Kvinner økte tid til inntektsgivende arbeid kan blant annet ha sammenheng med dette.

Figur 5.1. Tid brukt til inntektsarbeid og husholdsarbeid blant par med yngste barn 0-2 år. Fedre og mødre. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

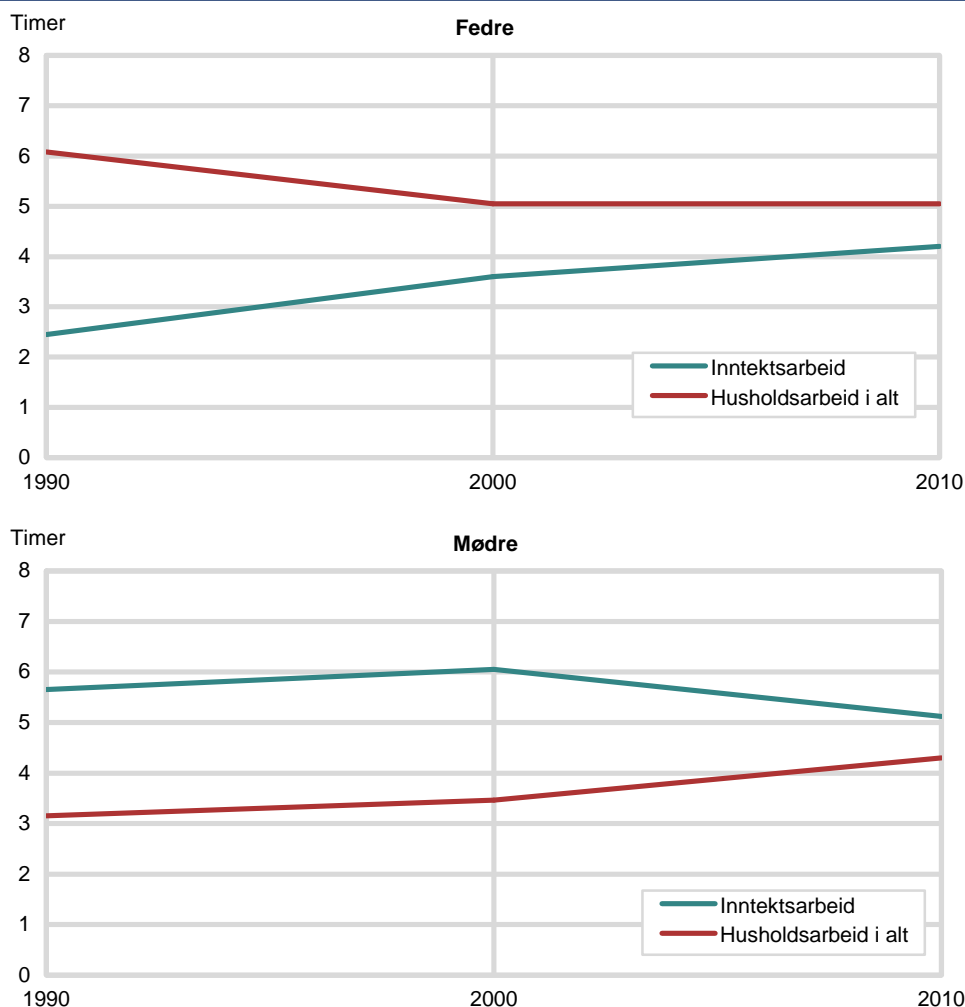
5.2. Mest likedeling over tid blant foreldre med 3-6-åringer

Ser vi på utviklingen over tid for par med barn i alderen 3-6 år, er det her endringen mot likedeling av lønnet og ulønnet arbeid er mest synlig. I 1990 brukte fedre med barn i denne aldersgruppen mer enn dobbelt så mye tid som mødre til inntektsgivende arbeid. Fedre jobbet i gjennomsnitt 5 timer og 39 minutter en gjennomsnittsdag, mens mødrene jobbet 2 timer og 27 minutter. Samtidig brukte mødrene nesten dobbelt så mye tid som fedrene til husholdsarbeid, seks timer og fem minutter per dag, mot fedrenes tre timer og ni minutter.

I løpet av de siste 20 årene har det imidlertid skjedd en markant endring mot en likere fordeling av inntekts- og husholdsarbeid for parene med barn i denne aldersgruppen. Mødrene har økt tiden til inntektsgivende arbeid med rundt en time og tre kvarter, og jobbet i 2010 fire timer og 12 minutter, mens fedrene jobbet så vidt over fem timer, 39 minutter mindre per dag enn i 1990. Forskjellen mellom mødre og fedre med barn 3-6 år sin daglige arbeidstid er dermed redusert fra nesten to og en halv time i 1990 til rundt 50 minutter i 2010 (se figur 5.2).

Det er også når barna er i denne aldersgruppen at fordelingen av husholdsarbeidet er likest (se figur 5.2, tabell 5.2 og vedleggstabell A2). Mødre bruker ikke lenger nesten tre timer mer enn fedre på dette arbeidet hver dag. I 2010 er forskjellen mellom mødre og fedre redusert til tre kvarter. En mer lik fordeling av husholdsarbeidet kommer av at både menn og kvinner har endret sin adferd. Menn bruker fire timer og 18 minutter på husholdsarbeid i 2010, litt over en time mer enn i 1990, mens kvinner bruker fem timer og tre minutter, litt under en time mindre enn i 1990.

Figur 5.2. Tid brukt til inntektsarbeid og husholdsarbeid blant par med yngste barn 3-6 år. Fedre og mødre. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

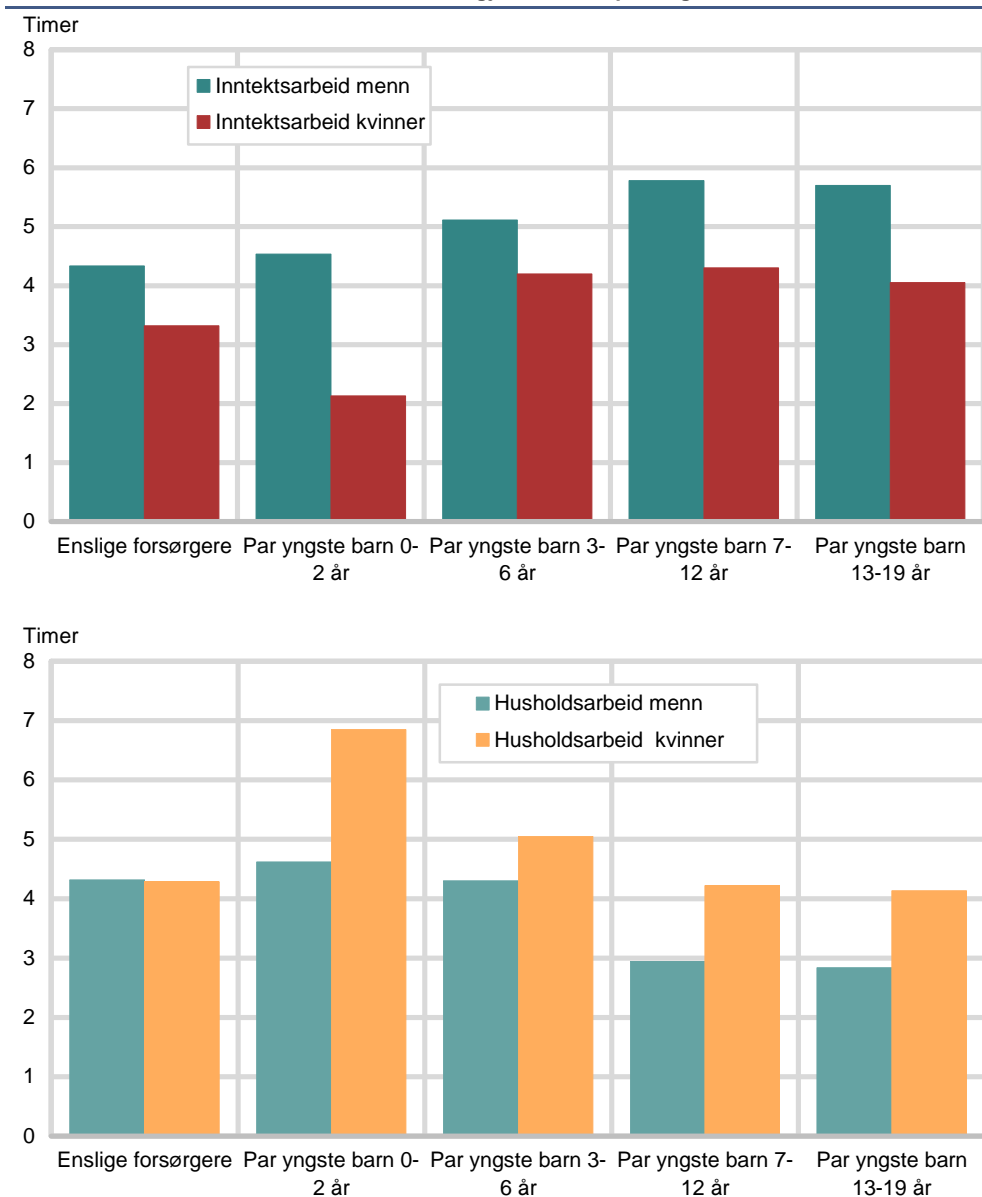
Tidsbruksundersøkelsene har ikke individdata over tid, og gir dermed ikke muligheten for å si noe om hvordan dagens småbarnsforeldre endrer tidsbruken etter hvert som barna blir eldre. De som levde i par med større barn i 2010, var småbarnsforeldre tidlig på 2000 tallet. Det kan være at dagens småbarnsforeldre vil ha en annen tidsorganisering når deres barn blir eldre (noe som da vil kunne fanges opp i neste tidsbruksundersøkelse) enn den vi ser for mødre og fedre med barn 7-19 år i 2010.

Det kan allikevel se ut til at det skjer noe med foreldrenes tidsmønster når barna blir eldre. Likedelingen vi ser blant par med de minste barna ser ut til å endres mot en skjev og mer tradisjonell arbeidsfordeling, for de som lever i par med barn mellom 7 og 19 år.

Fedre øker sin tid til inntektsgivende arbeid når barna blir eldre (se figur 5.3), mens mødres arbeidstid er mer stabil. Samtidig bidrar fedre med eldre barn vesentlig

mindre til husholdsarbeidet enn mødrene (se figur 5.3). Dette kan være en indikasjon på at det særlig er i omsorgsarbeid for de minste barna at fedrene har økt sitt bidrag i husholdsarbeidet på 1990- og 2000- tallet, og at dette arbeidet blir mindre omfattende jo eldre barna blir.

Figur 5.3. Tid brukt til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid etter familiefase og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Det er allikevel mer likedeling mellom foreldre med barn i 2010 enn i 1990 uansett barnas alder, og dette skyldes i stor grad at fedre nå bruker mer tid til husholdsarbeid enn de gjorde for 20 år siden (Kitterød 2012c).

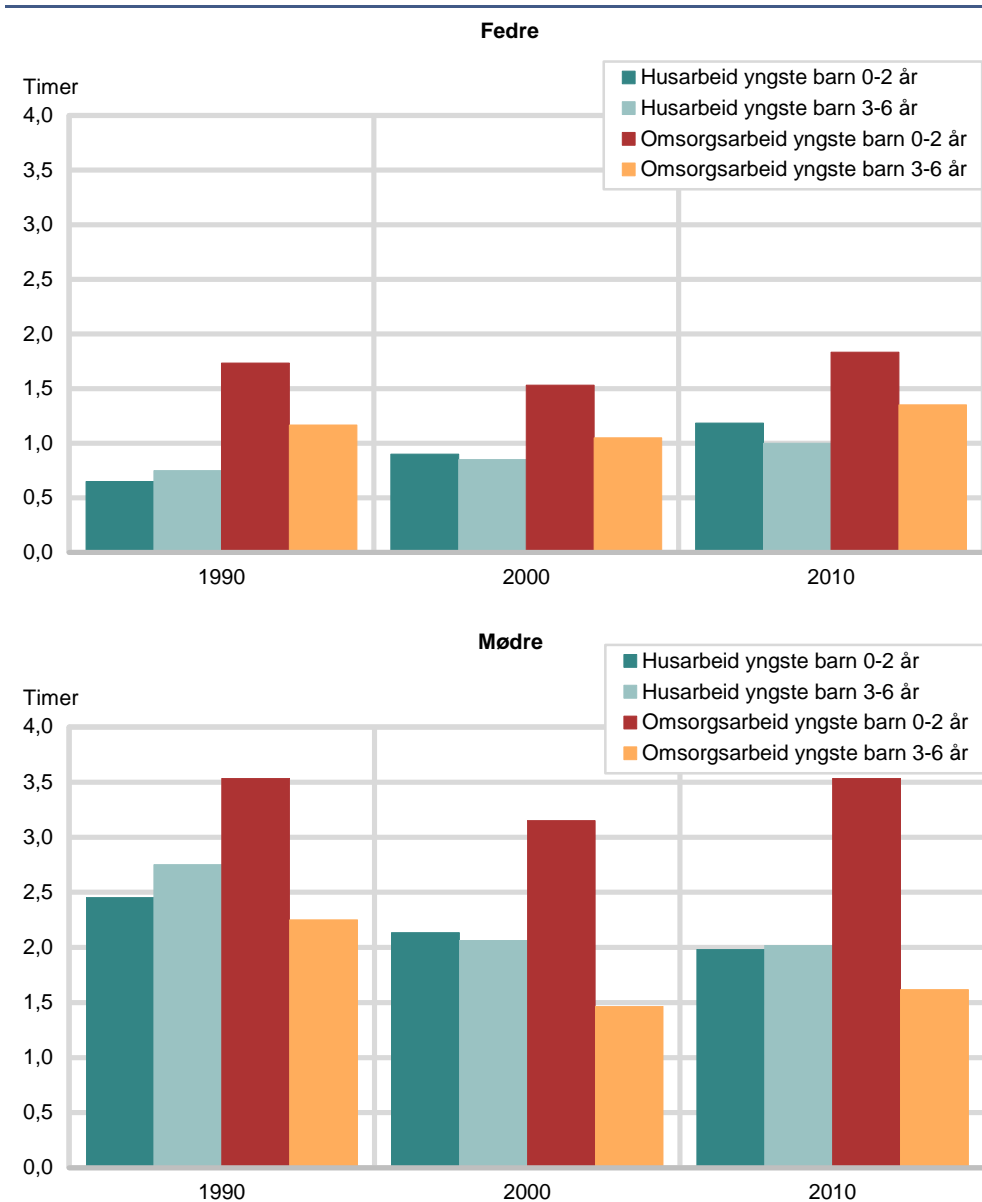
Vi ser også menn og kvinner som er enslige forsørgere har en relativt lik tidsbruk når vi ser på tiden som brukes til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid (se figur 5.3). Det er imidlertid svært få menn i gruppen enslige forsørgere (se tabell 5.1), så vi må tolke disse resultatene med forsiktighet. Det er også viktig å huske at gruppen enslige forsørgere ikke er direkte sammenlignbare med de andre familiefasene, da enslige forsørgere inkluderer mødre og fedre med barn i alle aldersgrupper, det vil si 0-19 år. Det er trolig også at gjennomsnittsalderen til barn av enslige forsørgende fedre er høyere enn før mødrene. Tallene gir allikevel en indikasjon på at menn som er enslige forsørgere jobber mindre, og gjør mer husholdsarbeid enn menn som lever med barn i parforhold.

5.3. Mye tid til husarbeid og omsorgsarbeid for småbarnsfedre

Som vi har sett har det skjedd en betydelig endring i fordelingen av inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid for småbarnsforeldrene, ved at menn med små barn nå bruker vesentlig mindre tid til inntektsgivende arbeid og mer tid til husholdsarbeid, mens småbarnsmødrene i større grad deltar i det inntektsgivende arbeidet og samtidig har redusert tiden de bruker til husholdsarbeid.

Det har imidlertid vært noe diskusjon knyttet til hvorvidt fedres økte bidrag til husholdsarbeidet i størst grad knytter seg til omsorgen for barna, og i mindre grad til det ordinære husarbeidet. Dette kan som nevnt da ha sammenheng med at tid brukt på det totale husholdsarbeidet avtar mer for menn enn for kvinner når barna blir eldre. Vi skal se nærmere på hvordan de ulike arbeidsoppgavene knyttet til husholdsarbeidet fordeles mellom foreldre med barn i ulike aldre.

Figur 5.4. Tid brukt til husarbeid og omsorgsarbeid blant mødre og fedre i par. Etter yngste barns alder. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell 5.2. Tid brukt til ulike husholdsaktiviteter etter familiefase og kjønn. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn					Kvinner				
	Enslige for-sørgere	Par yngste barn 0-2 år	Par yngste barn 3-6 år	Par yngste barn 7-12 år	Par yngste barn 13-19 år	Enslige for-sørgere	Par yngste barn 0-2 år	Par yngste barn 3-6 år	Par yngste barn 7-12 år	Par yngste barn 13-19 år
1990										
Husholdsarbeid i alt	:	3:39	3:09	2:41	2:26	5:04	7:02	6:05	5:11	4:31
Husarbeid i alt	:	0:39	0:45	0:50	0:48	2:08	2:27	2:45	2:53	2:50
Matlaging, borddekking, servering	:	0:15	0:16	0:19	0:16	0:42	0:49	1:00	1:04	1:00
Oppvask, rydding av bord	:	0:07	0:07	0:09	0:08	0:22	0:27	0:30	0:31	0:29
Rengjøring og rydding av boligen	:	0:11	0:17	0:19	0:15	0:42	0:41	0:46	0:44	0:43
Vasking/stryking av tøy	:	0:02	0:01	0:01	0:01	0:20	0:25	0:24	0:25	0:29
Vedlikeholdsarbeid i alt	:	0:34	0:35	0:31	0:37	0:09	0:10	0:15	0:17	0:19
Byggearbeid, vedlikehold, oppussing av bolig	:	0:20	0:15	0:08	0:13	0:00	0:02	0:04	0:04	0:03
Omsorgsarbeid i alt	:	1:44	1:10	0:38	0:20	1:55	3:32	2:15	1:09	0:33
Pass og stell av barn	:	0:47	0:22	0:07	0:01	0:54	2:08	0:53	0:16	0:05
Følge/hente barn	:	0:05	0:06	0:04	0:02	0:08	0:08	0:14	0:06	0:04
Lek med barn	:	0:28	0:13	0:03	0:00	0:19	0:40	0:17	0:06	0:00
Samtaler med barn	:	0:02	0:04	0:04	0:01	0:10	0:06	0:09	0:12	0:07
Høytlesning for barn	:	0:02	0:04	0:02	0:00	0:03	0:07	0:11	0:04	0:00
Annen omsorg for barn	:	0:09	0:08	0:06	0:02	0:12	0:14	0:21	0:12	0:03
Hjelp til andre husholdninger	:	0:09	0:07	0:06	0:08	0:06	0:07	0:04	0:05	0:07
Kjøp av varer og tjenester i alt	:	0:17	0:16	0:15	0:17	0:25	0:27	0:28	0:29	0:27
Reiser i samband med husholdsarbeid	:	0:12	0:12	0:11	0:11	0:15	0:16	0:15	0:15	0:12
Antall observasjoner ¹	22	288	226	186	314	174	310	290	252	340
2000										
Husholdsarbeid i alt	4:12	3:45	3:28	2:56	2:55	4:43	6:30	5:03	4:16	3:51
Husarbeid i alt	1:45	0:54	0:51	1:00	0:52	2:00	2:08	2:04	2:07	2:19
Matlaging, borddekking, servering	0:42	0:24	0:24	0:25	0:23	0:50	0:50	0:50	0:46	0:56
Oppvask, rydding av bord	0:12	0:08	0:09	0:09	0:05	0:22	0:19	0:19	0:20	0:21
Rengjøring og rydding av boligen	0:31	0:16	0:14	0:19	0:13	0:27	0:38	0:33	0:39	0:35
Vasking/stryking av tøy	0:16	0:05	0:02	0:02	0:01	0:18	0:19	0:21	0:19	0:22
Vedlikeholdsarbeid i alt	0:29	0:31	0:45	0:34	0:54	0:16	0:10	0:16	0:17	0:19
Byggearbeid, vedlikehold, oppussing av bolig	0:09	0:12	0:19	0:13	0:14	0:05	0:03	0:06	0:04	0:03
Omsorgsarbeid i alt	0:40	1:32	1:03	0:27	0:12	1:14	3:09	1:28	0:46	0:19
Pass og stell av barn	0:10	0:53	0:28	0:06	0:00	0:27	2:07	0:41	0:18	0:02
Følge/hente barn	0:03	0:01	0:03	0:01	0:00	0:02	0:03	0:03	0:01	0:00
Lek med barn	0:03	0:20	0:11	0:01	0:00	0:07	0:28	0:10	0:02	0:00
Samtaler med barn	0:07	0:01	0:03	0:02	0:00	0:10	0:05	0:05	0:07	0:02
Høytlesning for barn	0:01	0:02	0:03	0:00	0:00	0:04	0:06	0:06	0:02	0:00
Annen omsorg for barn	0:07	0:09	0:10	0:06	0:01	0:13	0:15	0:15	0:10	0:03
Hjelp til andre husholdninger	0:05	0:04	0:03	0:06	0:04	0:10	0:05	0:06	0:02	0:08
Kjøp av varer og tjenester i alt	0:27	0:19	0:19	0:23	0:22	0:31	0:28	0:28	0:23	0:28
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:48	0:22	0:20	0:21	0:24	0:33	0:21	0:31	0:24	0:18
Antall observasjoner	36	235	252	249	210	138	276	232	256	192
2010										
Husholdsarbeid i alt	4:19	4:37	4:18	2:57	2:50	4:17	6:51	5:03	4:13	4:08
Husarbeid i alt	1:38	1:11	1:00	1:02	1:00	1:44	1:59	2:01	2:00	2:16
Matlaging, borddekking, servering	0:42	0:29	0:27	0:26	0:26	0:41	0:46	0:45	0:46	0:50
Oppvask, rydding av bord	0:14	0:11	0:11	0:09	0:08	0:15	0:21	0:19	0:17	0:22
Rengjøring og rydding av boligen	0:26	0:24	0:18	0:17	0:15	0:30	0:35	0:36	0:35	0:41
Vedlikehold av tøy, sko, søm	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:01	0:00	0:00
Vedlikeholdsarbeid i alt	0:24	0:41	0:50	0:34	0:37	0:21	0:11	0:12	0:22	0:29
Byggearbeid, vedlikehold, oppussing av bolig	0:10	0:21	0:26	0:11	0:12	0:03	0:05	0:02	0:06	0:03
Omsorgsarbeid i alt	0:55	1:50	1:21	0:26	0:19	1:12	3:32	1:37	0:44	0:20
Pass og stell av barn	0:11	1:00	0:30	0:08	0:01	0:33	2:13	0:45	0:15	0:04
Følge/hente barn	0:04	0:05	0:07	0:03	0:01	0:04	0:06	0:08	0:05	0:01
Lek med barn	0:06	0:27	0:16	0:03	0:01	0:12	0:48	0:12	0:01	0:00
Samtaler med barn	0:02	0:01	0:01	0:01	0:00	0:02	0:02	0:02	0:02	0:02
Høytlesning for barn	0:01	0:03	0:03	0:01	0:00	0:04	0:05	0:07	0:02	0:00
Annen omsorg for barn	0:03	0:07	0:15	0:04	0:02	0:06	0:12	0:15	0:08	0:01
Hjelp til andre husholdninger	0:17	0:05	0:06	0:03	0:11	0:07	0:04	0:01	0:03	0:07
Kjøp av varer og tjenester i alt	0:35	0:17	0:25	0:24	0:24	0:32	0:36	0:30	0:29	0:28
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:35	0:28	0:32	0:26	0:22	0:22	0:24	0:34	0:31	0:26
Antall observasjoner	52	284	238	261	362	190	268	270	269	348

¹ Tall offentliggjøres ikke når antall observasjoner er under 25.

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Ser vi på utviklingen over tid i mødres og fedres tid brukt til ulike husholdsoppgaver, ser vi at fedre og mødre, som menn og kvinner generelt, i størst grad har endret tiden som brukes til det ordinære husarbeidet (se figur 5.4 og tabell 5.2). Uansett alder på barn har fedre økt tiden sin til dette arbeidet, mens mødre har redusert sin innsats. Tiden til omsorgsarbeid har ikke endret seg tilsvarende for hverken småbarnsfedre eller mødre. Dette står i motsetning til utviklingen på 1980- til 1990-tallet da fedre i størst grad økte tiden sin til omsorgsarbeid, mens tiden til husarbeidet var mer eller mindre uendret (Haraldsen og Kitterød 1992).

Allikevel utgjør omsorgsarbeidet for både mødre og fedre en vesentlig større del av det totale husholdsarbeidet enn det ordinære husarbeidet, i den perioden omsorgsbehovet for barna er størst. Det vil si i alderen 0-6 år. Dette har vært tilfelle for både fedre og mødre siden 1990 (se figur 5.4).

Vi ser imidlertid et annet mønster når barna er 3-6 år. Fedre bruker relativt sett mer tid til omsorg enn husarbeid når barna er i denne alderen, og de bruker også 11 minutter mer til omsorgsarbeid en gjennomsnittsdag enn de gjorde i 1990. Mødre bruker derimot mindre tid til omsorg for barna enn til husarbeid når barna er i denne alderen, og de har også redusert sin tid til omsorg en gjennomsnittsdag, med 38 minutter siden 1990.

Det er allikevel slik at på tross av stor utjevning mellom mødre og fedre de siste tiårene i tiden brukt til husholdsarbeid, utgjør fremdeles kvinnes tid til husarbeid og omsorgsarbeid en større andel av dette arbeidet enn menns, og sammenlignet med kvinner og menn i andre familiefaser, er det i småbarnsfasen kjønnsforskjellene i husholdsarbeidet fremdeles er størst (se tabell 5.2).

5.4. Mor vasker og far pusser opp

På tross av at fordelingen av det inntektsgivende arbeidet og husholdsarbeidet har blitt klart jevnere for mødre og fedre de siste 20 årene, og menn nå deltar mer i både det ordinære husarbeidet og i omsorgsarbeidet enn før, ser vi at det fremdeles er en relativt tradisjonell fordeling av mange av de typiske husholdsarbeidsoppgavene i barnefamilieene.

Det er i denne familiefasen at husholdsarbeidet er mest omfattende. Flere har argumentert for at likedelingen utfordres når arbeidsmengden i hjemmet blir større og at det oppstår større grad av spesialisering i fordelingen av husholdsoppgaver i småbarnsfamilier sammenlignet med par uten barn, der den totale arbeidsbelastningen i familiearbeidet er mindre (Kitterød og Rønsen 2013).

Vi ser at noen husholdsarbeidsoppgaver er skjevere fordelt enn andre. Skjevost er fordelingen av vedlikeholdsarbeid og rengjøring og rydding av boligen. Mens fedrene i størst grad tar seg av vedlikeholdsarbeidet, tar mødre seg av vasking og rydding. Fedrene bruker omtrent like lang tid på vedlikehold som mødre bruker på rengjøring per dag og omvendt, slik at i sum blir tidsbruken omtrent lik (se tabell 5.3). Sett i forhold til det totale husholds- og omsorgsarbeidet utgjør imidlertid disse oppgavene kun en mindre del.

På tross av at kvinner står for dobbelt så mye av det totale husarbeidet når de lever i par med små barn, er forskjellen i tiden som brukes på matlaging per dag vesentlig mindre. Mens mødre bidrar med rundt tre kvarter til dette arbeidet per dag, er fedrenes bidrag oppunder en halvtime om dagen.

Tabell 5.3. Tid til ulike typer husholdsarbeid blant fedre og mødre med barn i ulike aldersgrupper. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Par yngste barn 0-2 år	Par yngste barn 3-6 år	Par yngste barn 7-12 år
Menn			
Husholdsarbeid i alt	4:37	4:18	2:57
Husarbeid i alt	1:11	1:00	1:02
Matlaging	0:29	0:27	0:26
Rengjøring	0:11	0:17	0:19
Vedlikeholdsarbeid	0:41	0:50	0:34
Omsorgsarbeid	1:50	1:21	0:26
Passe barn	1:00	0:30	0:08
Leke med barn	0:27	0:16	0:03
Innkjøp	0:17	0:25	0:24
Reiser i forbindelse med husholdsarbeid	0:28	0:32	0:26
Antall observasjoner	238	261	362
Kvinner			
Husholdsarbeid i alt	6:51	5:03	4:13
Husarbeid i alt	1:59	2:01	2:00
Matlaging	0:46	0:45	0:46
Rengjøring	0:41	0:46	0:44
Vedlikeholdsarbeid	0:11	0:12	0:22
Omsorgsarbeid	3:32	1:37	0:44
Passe barn	2:13	0:45	0:15
Leke med barn	0:48	0:12	0:01
Innkjøp	0:36	0:30	0:29
Reiser i forbindelse med husholdsarbeid	0:24	0:34	0:31
Antall observasjoner	268	270	269

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

5.5. Noen hovedfunn fra kapitlet

Mye har skjedd i omfordelingen av inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid for mødre og fedre fra 1990-tallet og frem til i dag. Det er særlig for foreldre med de minste barna (0-2 år) vi ser endringer i tidsbruksmønsteret. Fedre til barn i denne aldersgruppen bruker en time mindre per dag på inntektsgivende arbeid enn de gjorde i 1990, mens tiden de bruker til husholdsarbeid har økt tilsvarende, med en time.

Mødrene til de minste barna har endret sitt tidsbruksmønster i motsatt retning, men endringen er litt mer moderat enn for fedrene. Dette har antakelig blant annet sammenheng med de relativt store endringene i foreldrepermisjonen som har skjedd i dette tidsrommet.

Videre ser vi at det særlig har skjedd en endring mot likere fordeling av inntekts- og husholdsarbeid for par med barn i alderen 3-6 år de siste 20 årene. Forskjellen i tid brukt til inntektsgivende arbeid mellom mødre og fedre med barn i denne aldersgruppen er blitt redusert, fra nesten 2 ½ time i 1990 til rundt 50 minutter i 2010. Det er også når barna er i denne aldersgruppen, at fordelingen av husholdsarbeidet mellom mødrene og fedrene er likest.

Likedelingen vi ser blant par med de minste barna ser ut til å endres mot en skjev og mer tradisjonell arbeidsfordeling for de som lever i par med barn i alderen 7-19 år. Likevel ser vi større likedeling mellom foreldre med barn i 2010 enn i 1990 uansett barns alder, og dette skyldes i stor grad at fedre nå bruker mer tid til husholdsarbeid enn de gjorde for 20 år siden.

6. Tidsbruk blant eldre

Det har vært mye oppmerksomhet knyttet til at andelen eldre i befolkningen vil øke dramatisk de nærmeste tiårene, og det har blitt stadig større interesse rundt eldres livsstil og hvilke ressurser de eldre kan bidra med i samfunnet. Med dagens pensjonsalder kan en pensjonist forvente å leve 15-25 år etter endt yrkesliv. Levealderen øker stadig, og de eldres helse er generelt bedre enn den var for 40 år siden. De siste tiårene har det også skjedd betydelige endringer i holdningene til det å eldes, og til forventningene om hva alderdommen skal fylles med av aktiviteter. Forutsetningen for en aktiv alderdom ser ut til å ha blitt stadig bedre (Normann mfl. 2013, Ramm 2013).

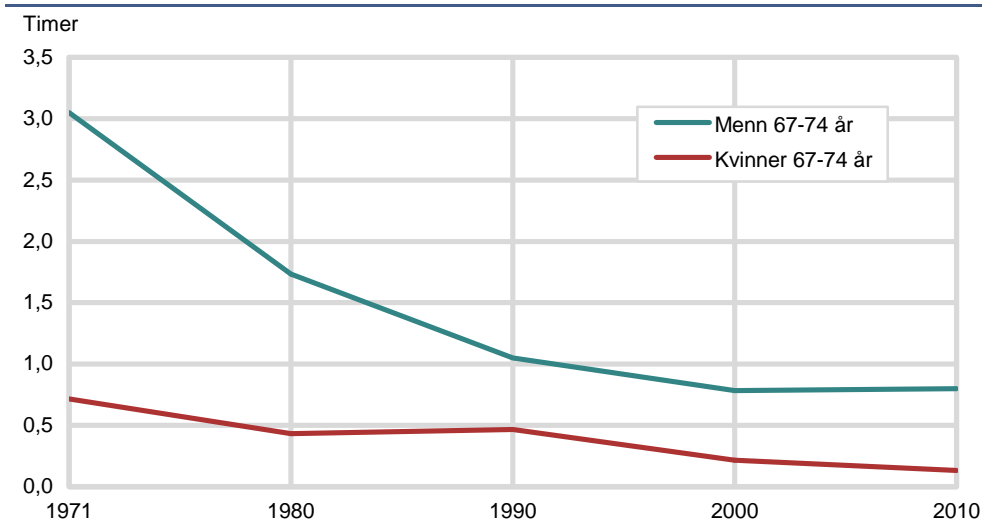
Tidsbruksundersøkelsene er en viktig kilde til kunnskap om hvordan eldre lever sine liv og hvordan hverdagen deres organiseres. I dette kapittelet skal vi se nærmere på tidsbruk blant eldre kvinner og menn. Vi beskriver endringer som har skjedd de siste 40 årene, og vi beskriver nærmere tidsbruk blant enslige og de som lever i par, samt tidsbruk for «unge» og «eldre» eldre. Eldres tidsbruk er også tidligere beskrevet i Egge-Hoveid (2012). I denne rapporten ser vi også nærmere på hva som kjennetegner eldre med en aktiv livsstil, sammenlignet med de som lever mer passive liv.

Det bemerkes at observasjonene for aldersgruppen 67-79 år er relativt få. Antall observasjoner i aldersgruppen 67-79 år er 790. 597 av disse er i aldersgruppen 67-74 år og 193 er i aldersgruppen 75-79 år. Dette betyr at tallene kan bli usikre når vi senere skal se på eldres aktivitetsnivå ut i fra helsestatus, utdanningsnivå og samlivsstatus. Vi må også forvente at utvalget er noe skjevt med hensyn til helsestatus, og at det trolig er få med svært dårlig helse som har deltatt i undersøkelsen.

6.1. Sterk nedgang i tid til yrkesarbeid blant eldre

Som vi har nevnt tidligere ble pensjonsalderen senket fra 70 til 67 år i 1973, og i etterkant av denne reformen har også retten til avtalefestet pensjon (fra 62 år) blitt etablert. Dette fikk stor betydning for hvordan eldre over 67 år brukte tiden sin. Det har vært en jevn nedgang i tid til inntektsgivende arbeid for aldersgruppen 67-74 år, spesielt for menn (se figur 6.1). For menn har tiden til inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag sunket fra 3 timer i 1971 til 3 kvarter i 2010. Andelen menn i denne aldersgruppen, som har arbeidet en gjennomsnittsdag, har gått ned fra 44 til 12 prosent i samme tidsrom. På ukebasis vil det si at menn i pensjonsalder i dag har nesten 16 timer mer å bruke på andre sysler enn de hadde i 1971.

Figur 6.1. Tid brukt til inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. en gjennomsnittsdag, etter kjønn. 67-74 år. 1971-2010. Timer, gjennomsnitt per dag

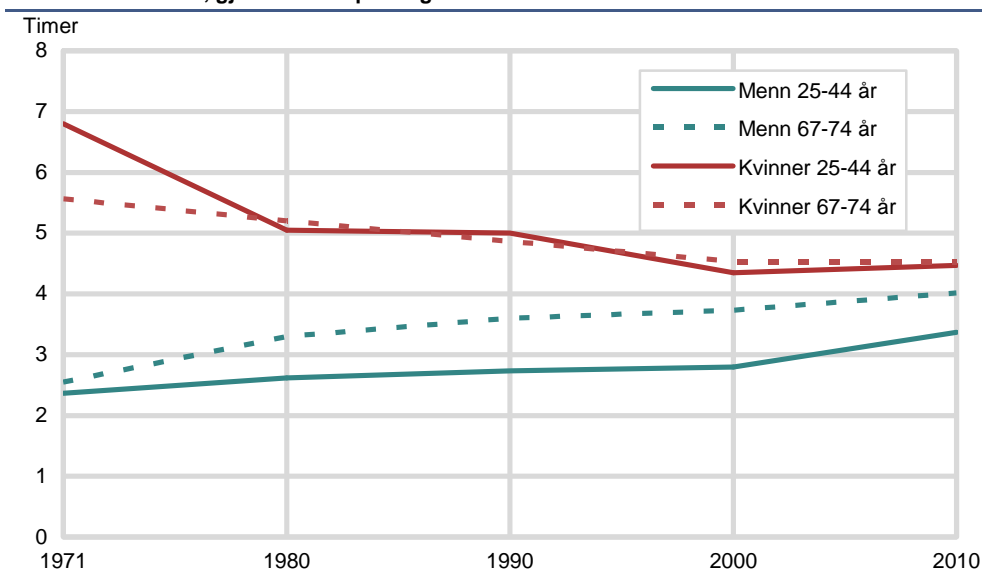
Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

6.2. Mer likestilling i husholdsarbeidet

Den mest markante endringen i eldre kvinners tidsbruk de siste 40 årene er den sterke reduksjonen i tiden som brukes til husholdsarbeid (se figur 6.2). Kvinner i alderen 67-74 år bruker en time mindre til husholdsarbeid per dag i 2010 enn de gjorde i 1971, noe som frigjør sju ekstra timer per uke til andre sysler.

Mens kvinner i alderen 67-74 år i 2010 brukte over en time mindre på husholdsarbeidet enn de gjorde for 40 år siden, finner vi den største *økningen* i denne type arbeid blant menn i samme aldersgruppe. Menn i alderen 67-74 år brukte i 2010 fire timer og ti minutter til husholdsarbeid daglig, en time og 40 minutter mer enn i 1971, mens kvinnene brukte fire timer og 32 minutter. Dette innebærer at det er mindre kjønnsforskjeller i tiden brukt til husholdsarbeid i aldersgruppen 67-74 år enn i alle andre aldersgrupper. Denne trenden har man også funnet i studier av eldres tidsbruk i andre land (Gauthier og Smeeding 2000).

Figur 6.2. Tid brukt til husholdsarbeid en gjennomsnittsdag, etter kjønn. 67-74 år. 1971-2010. Timer, gjennomsnitt per dag

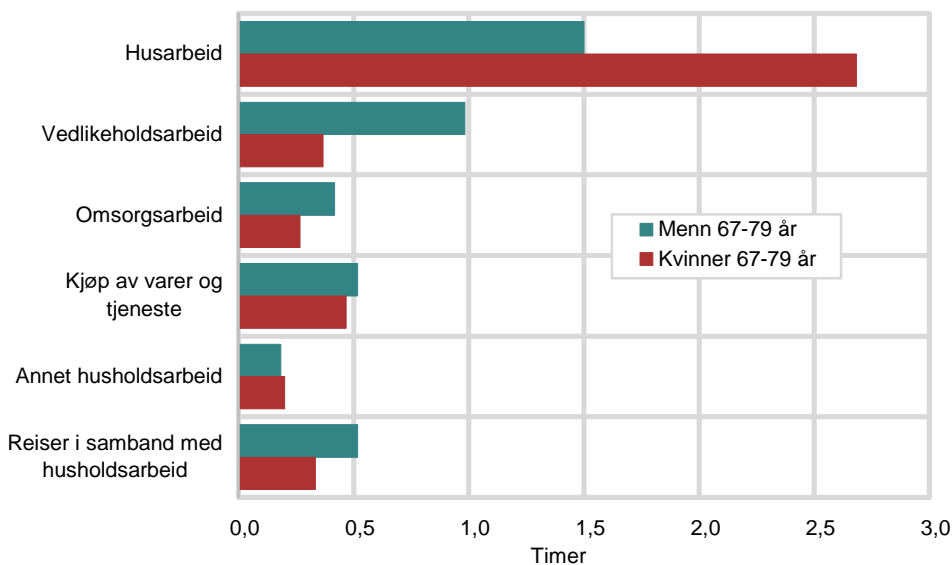

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Den store økningen vi ser i eldre menns husholdsarbeid kommer imidlertid ikke bare av at de legger ned flere timer i dette arbeidet enn før. Mye av økningen skyldes også at mange *flere* menn i denne aldersgruppen nå faktisk bidrar til dette arbeidet, spesielt det tradisjonelle husarbeidet, slik som klesvask, oppvask og matlaging. I 1971 utførte 61 prosent av mennene i alderen 67-74 år husarbeidsoppgaver en gjennomsnittsdag. I 2010 har andelen økt til 87 prosent.

Ser vi litt nærmere på tiden brukt til ulike oppgaver innen det samlede husholdsarbeidet, trer allikevel noen av de tradisjonelle kjønnsrollemønstrene fremdeles frem (se figur 6.3). Kvinnene brukte i 2010 en time og et kvarter mer enn menn per dag på det tradisjonelle husarbeidet, mens mennene brukte mer tid enn kvinnene på vedlikeholdsoppgaver og omsorgsoppgaver.

Det siste er kanskje overraskende? Noen av de oppgavene som i tidsbruksundersøkelsen kodes som omsorgsarbeid er hjelp til andre husholdninger, blant annet det å utføre vedlikeholdsoppgaver for andre eller ha omsorg for andres barn. Blant eldre mennesker (67-74 år) ser vi at hovedvekten av det som er registrert som omsorgsarbeid knytter seg til hjelp til andre husholdninger. I tillegg er noe av dette arbeidet også pleie og hjelp til voksne i egen husholdning.

Figur 6.3. Tid brukt til ulike husholdsaktiviteter. Menn og kvinner. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tiden de eldre generelt bruker til å hjelpe andre, har økt markant de siste 40 årene, fra 1 time og 30 minutter per dag i 1971, til 2 timer og 17 minutter i 2010. I tillegg har andelen som utfører slike oppgaver en gjennomsnittsdag økt fra 10 til 15 prosent. Dette kan trolig også ses i sammenheng med at eldre bruker mindre tid til lønnet arbeid enn tidligere og dermed har mer tid til andre sysler.

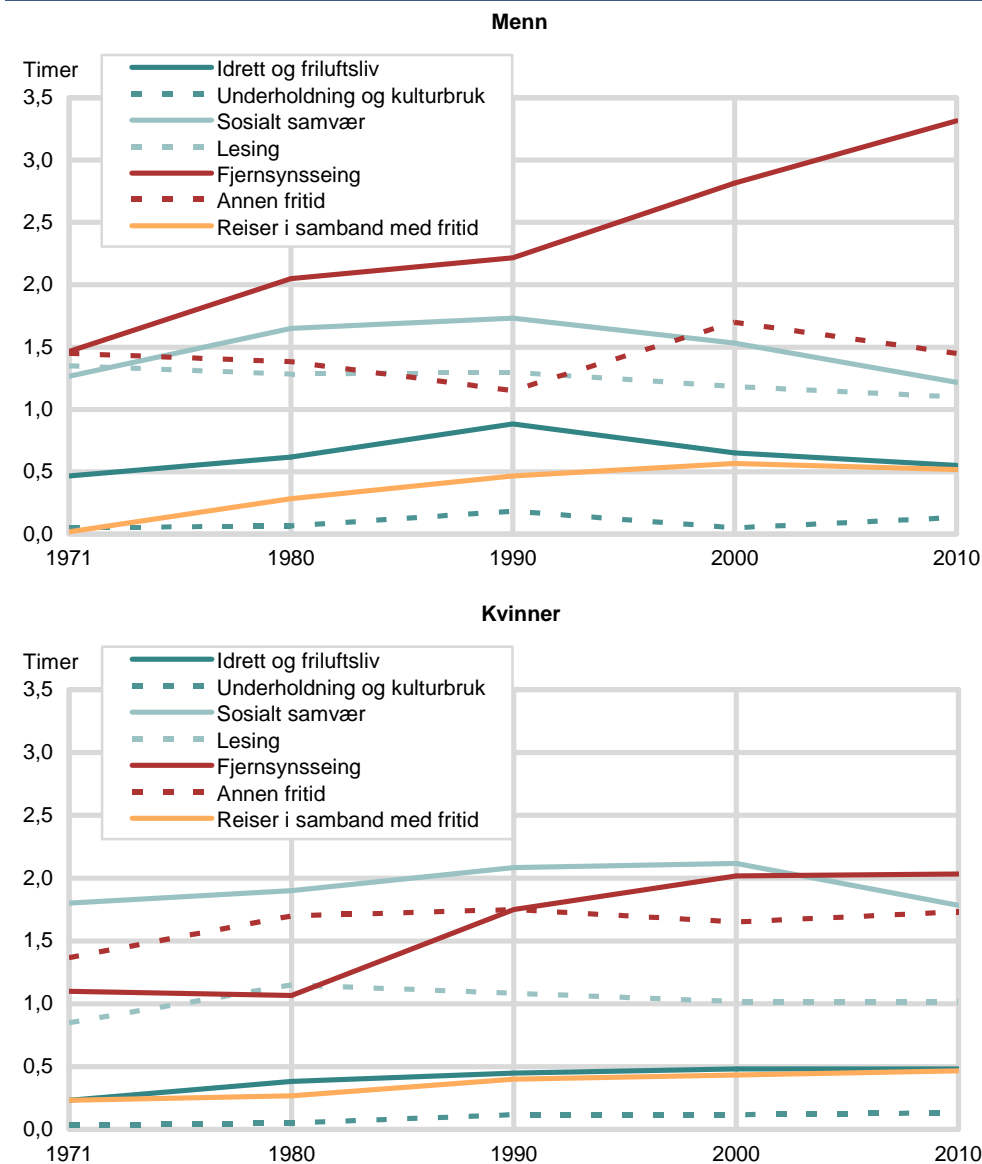
Menn skiller seg ut både ved at flere menn enn kvinner hjelper andre husholdninger og ved at tiden de faktisk bruker er vesentlig lengre enn for kvinner. Menn bruker mest tid på vedlikeholdsarbeid for andre, men også en god del tid på omsorg for andres barn, i likhet med kvinner i denne alderen, som på dette området bruker noe mer tid enn menn.

Selv om tidsbruksundersøkelsene ikke gir oss anledning til å si hva slags relasjon de eldre har til dem de hjelper, er det nærliggende å tro at økningen i denne type aktiviteter gjelder hjelp til egne barn, i form av både barnepass og vedlikehold. Når småbarnsforeldre flest i dag er i jobb, har behovet for hjelp i hverdagen trolig økt, og pensjonerte foreldre kan dekke noe av dette behovet.

6.3. Mye TV-titting

Figur 6.4 viser hvordan tid brukt på ulike fritidsrelaterte aktiviteter har endret seg for menn og kvinner i alderen 67-74 år de siste 40 årene. Det mest slående med denne utviklingen er at det meste av tiden de eldre, både menn og kvinner, har fått av økt fritid ser ut til å ha blitt omsatt i mer TV-titting. Tiden de bruker foran TV-skjermen har økt med en og en halv time siden 1971, og utgjør nå over en tredjedel av tiden de eldre bruker på fritidsaktiviteter. 67-74-åringene ser på TV nesten tre timer hver dag. Det er rundt en time mer enn blant 45-66-åringene og en og en halv time mer enn 25-44-åringene. Menn i alderen 67-74 år ser på TV 40 minutter mer per dag enn kvinner.

Andre aktiviteter, som friluftsliv og kultur, har holdt seg relativt stabile på de 40 årene. Tid til sosialt samvær derimot, som gikk opp på 1980- og 1990-tallet, bruker både eldre menn og kvinner nå mindre tid til.

Figur 6.4. Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag. Menn og kvinner 67-74 år. 1971-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

6.4. Aktiv alderdom?

Sunn aldring og eldre aktive deltakelse i samfunnet er tema med stadig større aktualitet (Norge EU-delegasjonen 2010). Økningen i andel eldre de kommende tiårene indikerer at vi må øke kunnskapen om hva som skal til for å få eldre til å stå i jobb lenger, sikre eldre helse og derigjennom deres mulighet til å bidra i samfunnet på ulike måter, for eksempel gjennom frivillighet, og deltakelse i barn, barnebarns og andre eldre liv.

Vi har sett at eldre bruker mer tid enn andre aldersgrupper til passive aktiviteter, som å se på TV eller slappe av, men mange eldre bruker også mye tid til aktive gjøremål, både i form av hus – og vedlikeholdsarbeid, og gjennom en aktiv fritid. Gjennom tidsbruksundersøkelsen kan vi få noen indikasjoner på hva som kjennetegner de i aldersgruppen 67-79 år som har en aktiv livsstil, sammenlignet med de som lever mer passive liv. Vi skal se nærmere på hvordan tid brukt på aktive og passive gjøremål (se tekstboks for definisjon) henger sammen med utdanningsnivå, egenrapportert helse, samt hvilken betydning det har å leve i et parforhold i motsetning til å være enslig (se tekstboks om definisjon av variabler).

Vi har koblet sammen gjøremål fra de ulike hovedkategoriene og gruppert aktivitetene i aktive og passive gjøremål (se tekstboks for definisjon av aktive og passive gjøremål). Opplysninger om egenvurdert helse er hentet fra intervju blant dem som har ført hefte (dagbok) for tidsbruk, mens opplysninger om utdanningsnivå er hentet fra Utdanningsregisteret. Som nevnt er antall observasjoner for eldre relativt få, slik vi må tolke tallene med forsiktighet. Tabell 6.1 viser antall observasjoner for ulike grupper av eldre 67-79 år.

Tabell 6.1. Antall observasjoner for variablene helsestatus, utdanningsnivå og samlivsstatus. Menn og kvinner 67-79 år. 2010

	Menn	Kvinner
I alt	392	398
Helsestatus		
Utmerket/meget god helse	154	135
God helse	146	154
Noe god/dårlig	92	109
Utdanningsnivå		
Høy utdanning	104	102
Lav utdanning	288	296
Samlivsstatus		
Par	321	237
Enslig	71	161

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Aktive og passive gjøremål

Aktive gjøremål inkluderer gjøremål som innebærer å være i fysisk aktivitet når gjøremålene utføres. Aktive gjøremål inkluderer husholdsarbeid, utdanning, fritidsaktiviteter knyttet til idrett og friluftsliv, kultur- og underholdningsaktiviteter, sosialt samvær, frivillig arbeid, hobbyer samt reiser i forbindelse med fritidsaktiviteter. Aktive gjøremål inkluderer ikke inntektsgivende arbeid.

Passive gjøremål inkluderer hvile og søvn unntatt nattesøvn, samt passive aktiviteter som å se på TV og å høre på radio.

Det kan være vanskelig å avgrense hvilke gjøremål som skal høre innunder de ulike kategoriene. Blant annet kan det diskuteres hvorvidt det å lese bøker, aviser ol. skal regnes som aktive eller passive gjøremål. Slike aktiviteter innebærer lite fysisk bevegelse, men krever kanskje større grad av fysisk og mental aktivitet enn for eksempel å se på TV eller høre på radio. Vi har her valgt å inkludere bruk av trykte medier innenfor aktive gjøremål, mens bruk av elektroniske medier er definert som passive gjøremål.

Definisjon av variabler

Helse:

Det skilles mellom utmerket/meget god helse, god helse og nokså god eller dårlig helse

Utdanning:

Høy utdanning inkluderer de med universitets- og høyskoleutdanning, både høyere og lavere grad. Lav utdanning inkluderer de med utdanning fra videregående skole og grunnskole.

Parforhold:

Her skiller vi mellom gifte og samboende på den ene siden, og enslige på den annen. Kategorien inkluderer de som er gifte eller samboende i alderen 67-79 år og enslige i alderen 67-79 år.

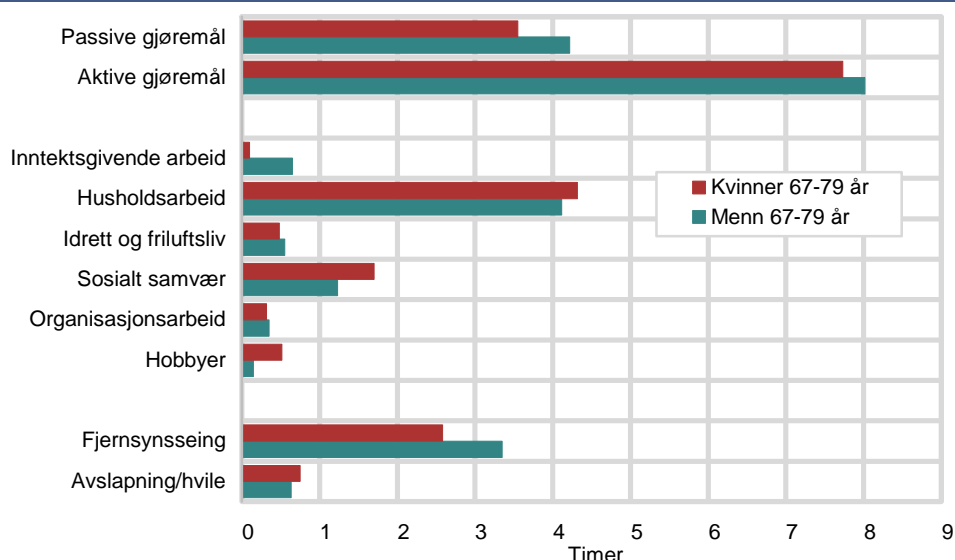
6.5. Mest tid til aktive gjøremål

Figur 6.5 viser hvordan tid til aktive og passive gjøremål er fordelt i løpet av en gjennomsnittsdag for kvinner og menn. Vi ser at eldre alt i alt bruker nesten dobbelt så mye tid til aktive gjøremål i løpet av en dag, som de bruker på passive gjøremål. Menn bruker mer tid enn kvinner både til aktive og passive aktiviteter.

Dette kommer sannsynligvis av at kvinner bruker noe mer tid til nattesøvn og andre personlige behov, som ikke er inkludert i målene for aktive og passive gjøremål.

Ser vi nærmere på tid brukt til ulike aktive og passive gjøremål, ser vi at det er husholdsarbeid, sosialt samvær og det å se på TV det går mest tid til for de eldre i løpet av en dag. Husholdsarbeidet er relativt likt fordelt mellom menn og kvinner, slik vi har nevnt tidligere. Menn bruker imidlertid mer tid til inntektsarbeid og til tid foran TV'en enn kvinner, mens kvinner bruker mer tid enn menn til sosialt samvær, hobbyer og til avslapning og hvile.

Figur 6.5. Tid brukt til aktive og passive gjøremål, samt utvalgte aktive og passive aktiviteter. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Vi skal nå se nærmere på hvordan tid til ulike aktive og passive gjøremål varierer med helsetilstand, hva slags utdanningsnivå man har og hvorvidt man lever i par eller er enslig.

Tabell 6.2 viser tid eldre 67-79 år bruker til aktive og passive gjøremål. Ikke uventet ser egenvurdert helsetilstand ut til å ha betydning for de eldre aktivitet. De som vurderer helsen sin som utmerket eller meget god bruker vesentlig mer tid til aktive gjøremål enn eldre med noe god eller dårlig helse. Motsatt bruker de som vurderer helsen sin som nokså god eller dårlig mest tid til passive sysler. Menn og kvinner som rapporterer om utmerket eller meget god helse har relativt sammenfallende tidsbruk både når det gjelder aktive og passive gjøremål. Vi ser imidlertid at kvinner som rapporterer om dårlig helse bruker en time mindre enn menn med dårlig helse til aktive gjøremål i løpet av en dag.

Tabell 6.2. Tid brukt til aktive og passive gjøremål. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Aktive gjøremål		Passive gjøremål	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	8:01	7:44	4:13	3:33
Helsestatus				
Utmerket/meget god helse	8:44	8:34	3:34	3:13
God helse	7:23	7:42	4:32	3:22
Noe god/dårlig	7:52	6:51	4:44	4:10
Utdanningsnivå				
Høy utdanning	9:11	8:31	3:06	2:38
Lav utdanning	7:43	7:33	4:30	3:45
Samlivsstatus				
Par	8:13	8:06	3:57	3:05
Enslig	7:07	7:14	5:21	4:11

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Eldre med høy utdanning bruker også vesentlig mere tid til aktive sysler enn eldre med lav utdanning. Spesielt gjelder dette menn. Menn med utdanning fra høyskole eller universitet bruker 1 time og 28 minutter mer til aktive gjøremål en gjennomsnittsdag enn eldre menn med utdanning på grunnskole- og videregående nivå. Også kvinner med høy utdanning bruker mer tid på aktivitet enn kvinner med lav utdanning, men allikevel 40 minutter mindre per dag enn høyt utdannede menn.

Det ser altså ut til å være en mulig sammenheng mellom Eldres aktivitet og deres helsetilstand, utdanningsnivå og samlivsstatus. Det ser også ut til at det er forskjeller mellom menn og kvinner når det gjelder tid brukt til henholdsvis aktive og passive gjøremål.

Imidlertid er det også vanlig å finne en klar sammenheng, blant annet, mellom helse og utdanningsnivå, og mellom kjønn og helse. Vi vet blant annet at eldre kvinner gjerne er belastet med mer sykdom enn eldre menn (SSB 2010). Vi har derfor foretatt en regresjonsanalyse¹ på tid brukt til aktive gjøremål, slik at vi kan se de ulike variablenes (kjønn, helse, utdanning, samlivsstatus og alder) selvstendige betydning for tiden de eldre bruker til slike gjøremål og hvorvidt sammenhengene mellom variablene er signifikante eller ikke.

Estimatene gis i minutter per dag (se tabell 6.3). Positive estimater innebærer at den aktuelle gruppen bruker mer tid til aktive gjøremål enn referanse-kategorien, mens negative estimater innebærer at de bruker mindre tid. For eksempel bruker personer med god helse i gjennomsnitt 54 minutter mindre per dag til aktive gjøremål enn de med utmerket eller meget god helse, gitt samme utdanning, samlivsstatus, alder og kjønn.

Regresjonsanalysen (se tabell 6.3) viser at det er en signifikant sammenheng mellom tid brukt til aktive gjøremål for eldre på den ene siden og både helsestatus, utdanningsnivå, om man lever i par eller ikke, og hvilken alder man har på den annen side. Jo dårlige helse det rapporteres om, jo mindre tid bruker de eldre til aktive gjøremål. De med nokså god eller dårlig helse bruker i snitt rundt en time mindre per dag til aktive sysler enn de med utmerket helse, også når det kontrolleres for utdanningsnivå. Samtidig ser vi en selvstendig effekt av utdanningsnivå. De med lav utdanning bruker rundt 50 minutter mindre på å være aktive enn de med høy utdanning.

Regresjonsanalysen viser at de som er enslige bruker mindre tid til aktive gjøremål enn de som lever i par, uavhengig av helsesituasjon, utdanningsnivå og alder. Vi finner også, ikke uventet, at alder har betydning for aktivitetsnivået. For hvert år man er eldre enn 67 år, reduseres tiden til aktive gjøremål med 6 minutter per dag.

Tabell 6.3. Regresjonsanalyse av tid brukt til aktive gjøremål for personer i alderen 67-79 år. 2010, tid i minutter

		Std. Avvik
Konstant	1 009,5***	112,5
Kjønn (ref. kvinner)		
Menn	1,8	13,9
Helse (ref. utmerket eller meget god helse)		
God helse	-54,7***	14,5
Nokså god eller dårlig helse	-65,5***	18,2
Utdanning (ref. høy utdanning)		
Lav utdanning	-50,7***	14,6
Samlivsstatus (ref. personer som lever i par)		
Enslige	-46,4***	15,0
Alder (kontinuerlig, ref. 67 år)	-6,2***	1,6

***Signifikant på 0,01 nivå

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

¹ Ettersom hver person har født dagbok i to dager, har vi brukt prosedyren Surveyreg i SAS for å få robuste standardavvik.

Det er derimot ingen signifikant sammenheng mellom kjønn og tid brukt til aktive gjøremål når vi justerer for forskjeller på andre områder. Dette innebærer at forskjellen vi så mellom kvinner og menn, i alderen 67-79 år, i figur 6.5 og tabell 6.2, i realiteten kan tilskrives at de er ulike når det gjelder utdanningsnivå, helsetilstand, alder og samlivsstatus.

6.6. Mer jobb med god helse og høy utdanning

Det har stadig blitt mer fokus på de eldre som ressurs på arbeidsmarkedet. Stadig flere eldre over 62 år er nå i arbeid (SSB 2013), og mange eldre ønsker å stå i arbeid også etter fylte 67 år. Tabell 6.4 viser tid brukt på inntektsgivende arbeid for ulike grupper eldre mellom 67-79 år og andel som bruker tid til dette en gjennomsnittsdag. Vi ser igjen at det særlig er menn med god helse, høy utdanning, og som lever i par, som bruker tid til inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag.

Blant menn med utmerket og meget god helse bruker 14 prosent tid på dette mot bare 6 prosent blant de med dårlig helse. Hvorvidt man er enslig eller ikke ser også ut til å ha betydning for om eldre menn jobber eller ikke. Færre enslige menn enn menn som lever i par har jobbet en gjennomsnittsdag.

Tabell 6.4. Tid brukt til inntektsarbeid. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle og andel som har utført aktiviteten Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn 67-79 år		Kvinner 67-79 år	
	Tid blant alle	Andel som har utført aktiviteten	Tid blant alle	Andel som har utført aktiviteten
I alt	0:39	11	0:06	2
Helsestatus				
Utmerket/meget god helse	0:55	14	0:14	3
God helse	0:33	10	0:03	1
Noe god/dårlig	0:23	6	0:02	1
Utdanningsnivå				
Høy utdanning	1:06	15	0:05	2
Lav utdanning	0:32	10	0:06	1
Samlivsstatus				
Par	0:41	11	0:03	1
Enslig	0:31	8	0:11	2

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

6.7. Tid til frivillig arbeid og organisasjonsdeltakelse

Pensjonister og eldre blir ofte sett på som en viktig ressurs for frivillighetssektoren, da de fleste eldre har vesentlig mer fritid enn yngre voksne menn og kvinner i jobb. Mange viktige samfunnsoppgaver er knyttet til frivillig arbeid, blant annet gjennom ulike former for organisasjonsarbeid. Tabell 6.5 viser tid brukt til organisasjonsarbeid en gjennomsnittsdag for ulike grupper eldre.

Igjen er de eldre med utmerket eller meget god helse som bruker mest tid til slike aktiviteter. I snitt går rundt en halvtime daglig til frivillig arbeid og organisasjonsdeltakelse for både menn og kvinner i denne gruppen eldre. Menn som vurderer helsen si som henholdsvis god og nokså god eller dårlig bruker 9 og 19 minutter per dag, mens kvinnene bruker henholdsvis 15 og 7 minutter.

Vi ser også at denne type aktiviteter er mest utbredt blant menn som har utmerket helse. Blant disse, bruker 14 prosent tid på organisasjonsarbeid en gjennomsnittsdag, nesten dobbelt så mange som blant de mennene som rapporterer om dårlig helse. Menn med dårlig helse bruker imidlertid mer tid til denne type aktiviteter enn kvinner med samme helsetilstand.

Det ser imidlertid ikke ut til at et høyt utdanningsnivå har like stor betydning for denne type aktiviteter. Menn og kvinner med utdanning på grunnskole og videregående nivå bruker dobbelt så mye tid per dag til denne type arbeid, som menn og kvinner med høyere utdanning (se tabell 6.5).

Tiden man bruker til frivillig arbeid varierer også etter hvorvidt man lever i par eller ikke. Kun 1 prosent av enslige menn og 3 prosent av enslige kvinner bruker tid på organisasjonsarbeid en gjennomsnittsdag, og de brukte i snitt kun to og ni minutter på slikt arbeid. I motsetning bruker de som lever i par nærmere en halvtime på slikt arbeid per dag.

Tabell 6.5. Tid brukt til organisasjonsarbeid. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle og andel som har utført aktiviteten. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn 67-79 år		Kvinner 67-79 år	
	Tidsbruk blant alle	Andel som har utført aktiviteten	Tid blant alle	Andel som har utført aktiviteten
I alt	0:21	7	0:19	5
Helsestatus				
Utmerket/meget god helse	0:35	10	0:34	7
God helse	0:09	5	0:15	5
Noe god/dårlig	0:19	5	0:07	4
Utdanningsnivå				
Høy utdanning	0:12	6	0:11	4
Lav utdanning	0:24	7	0:20	6
Samlivsstatus				
Par	0:26	8	0:26	7
Enslig	0:02	1	0:09	3

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

6.8. De fleste eldre bruker tid til friluftaktiviteter

Å bruke tid til friluftaktiviteter varierer svært lite ut fra helsesituasjon, utdanningsnivå og samlivsstatus for de mellom 67 og 79 år. For de eldre i denne aldergruppen er tiden registrert som idrett og friluftsliv i all hovedsak knyttet til spaserturer eller fotturer i skog og mark, og dette er aktiviteter mange eldre ser ut til å prioritere. 38 prosent av de eldre 67-79 år bruker tid på dette en gjennomsnittsdag, og de fleste bruker rundt en halvtime på dette hver dag (se tabell 6.6).

Tabell 6.6. Tid brukt til Idrett og friluftsliv. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn	Kvinner
I alt	0:33	0:29
Helsestatus		
Utmerket/meget god helse	0:30	0:35
God helse	0:37	0:30
Noe god/dårlig	0:30	0:22
Utdanningsnivå		
Høy utdanning	0:33	0:35
Lav utdanning	0:33	0:28
Samlivsstatus		
Par	0:31	0:29
Enslig	0:42	0:30

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Som for alle aldersgrupper bruker eldre kvinner mer tid enn menn til sosialt samvær. Blant kvinnene er det de som rapporterer om utmerket og meget god helse som bruker minst tid til sosialt samvær (se tabell 6.7). For kvinnene er det også lite forskjeller i tidsbruk mellom de ulike gruppene etter helse, utdanning og samlivsstatus. For menn derimot ser det ut til at det å ha dårlig helse har negativ betydning for tiden til samvær med andre.

Tabell 6.7. Tid brukt til sosialt samvær. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Tid i timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn	Kvinner
I alt	1:14	1:42
Helsestatus		
Utmerket/meget god helse	1:20	1:26
God helse	1:23	1:50
Noe god/dårlig	0:52	1:50
Utdanningsnivå		
Høy utdanning	1:17	1:51
Lav utdanning	1:14	1:40
Samlivsstatus		
Par	1:15	1:45
Enslig	1:11	1:38

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

6.9. Mer passivitet blant de med dårlig helse og blant enslige

Enslige eldre og de med dårlig helse bruker mer tid på passive aktiviteter som TV-titting og avslapning enn andre eldre (se tabell 6.8). Blant annet tilbringer enslige menn nesten fire og en halv time foran TV'en daglig. Det er en time og 17 minutter lenger enn menn som lever med ektefelle eller partner. Menn med dårlig helse ser en time mer TV enn menn med utmerket eller meget god helse.

Tabell 6.8. Tid brukt til TV-titting og avslapning og hvile. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	TV-titting		Avslapning/hvile	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	3:21	2:35	0:38	0:45
Helsestatus				
Utmerket/meget god helse	2:51	2:35	0:30	0:29
God helse	3:32	2:20	0:42	0:51
Noe god/dårlig	3:51	2:57	0:42	0:56
Utdanningsnivå				
Høy utdanning	2:28	1:58	0:30	0:28
Lav utdanning	3:35	2:44	0:39	0:49
Samlivsstatus				
Par	3:07	2:10	0:39	0:45
Enslig	4:24	3:10	0:31	0:46

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Vi ser også at eldre kvinner med dårlig helse slapper av 27 minutter mer per dag enn kvinner med utmerket eller meget god helse, og at eldre kvinner generelt slapper av mer enn eldre menn. Det er også relativt stor forskjell etter utdanningsnivå, spesielt når det gjelder tiden de eldre ser på TV. De med lavere utdanning bruker vesentlig mer tid enn de med høyere utdanning.

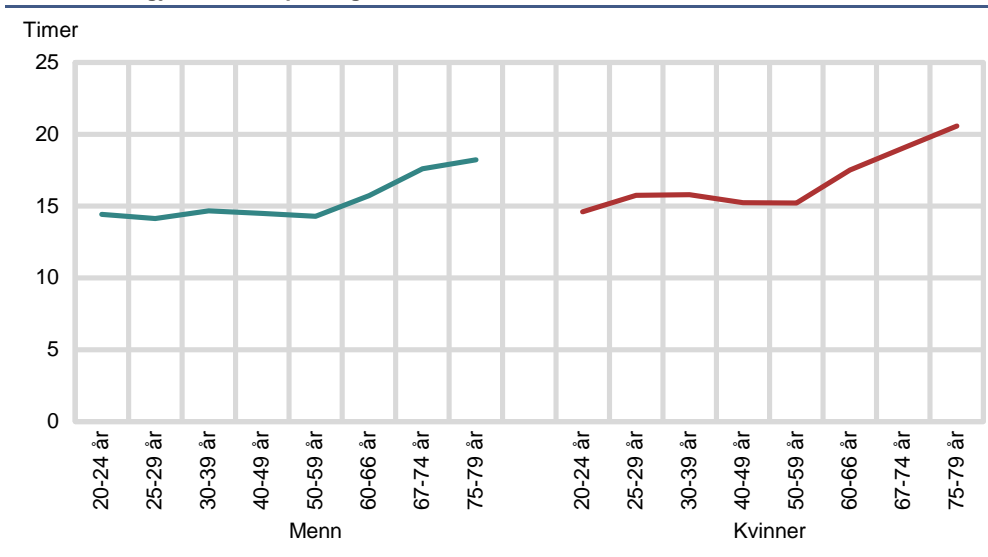
6.10. Mindre på farten når man blir eldre

En indikasjon på om man lever et aktivt liv eller ikke kan vi også få fra hvor mye tid man tilbringer hjemme eller utenfor hjemmet. Mange av de gjøremålene vi har definert som aktive gjøremål må utføres et annet sted enn i eget hjem. For eksempel gjelder dette de fleste typer organisasjonsdeltakelse eller frivillig arbeid, handling, eller hjelp til andre husholdninger. De som tilbringer mye tid i hjemmet kan vi anta lever et noe mer passivt liv enn de som er mye på farten.

I tidsbruksundersøkelsen er oppholdssted registret i føringsheftet parallelt med alle aktiviteter unntatt reiser. Det skilles mellom seks oppholdssteder: Hjemme i egen bolig, på egen tomt, på arbeidsplass, privat besøk, på hytte/landsted og andre steder (forretninger, restauranter, gater, strender, skog og mark og så videre). Vi har slått sammen disse kategoriene slik at tid brukt i (ved) hjemmet innebærer tid som er registrert i egen bolig eller på egen tomt. Tid utenfor hjemmet refererer til de resterende kategoriene nevnt overfor.

Figur 6.6 viser tid brukt hjemme eller ved hjemmet for ulike aldersgrupper. Her ser vi at tiden som tilbringes i eller ved hjemmet øker med alderen, spesielt etter at man har passert 50 år. Vi ser også at tid brukt i eller ved hjemmet øker noe mer for kvinner enn for menn etter hvert som man blir eldre. Når kvinner er i midten og slutten av 70-årene, tilbringer de rundt 18 timer hjemme per dag.

Figur 6.6. Tid brukt i/ved hjemmet. Etter kjønn og alder. Tidsbruk blant alle. 2010. Timer, gjennomsnitt per dag

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Tabell 6.9. Tid brukt utenfor hjemmet og i/ved hjemmet. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Tid brukt utenfor hjemmet		Tid brukt hjemme	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	5:14	3:41	18:46	20:19
Helsestatus				
Utmerket/meget god helse	5:39	4:25	18:21	19:35
God helse	4:51	3:46	19:09	20:14
Noe god/dårlig	5:10	2:48	18:50	21:12
Utdanningsnivå				
Høyere utdanning	6:30	4:36	17:30	19:24
Lav utdanning	4:56	3:29	19:04	20:31
Samlivsstatus				
Par	5:10	3:50	18:50	20:10
Enslig	5:31	3:29	18:29	20:31

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

Tabell 6.9 viser tid brukt hjemme og utenfor hjemmet etter helse, utdanning og sivilstatus for kvinner og menn i alderen 67-79 år. Vi ser at både kvinner og menn med utmerket/meget god helse bruker mer tid utenfor hjemmet sammenlignet med de med mindre god eller dårlig helse. Videre bruker kvinner og menn i alderen 67-79 år med høyere utdanning, mer tid utenfor hjemmet sammenlignet med dem som kun har ungdomsskole eller videregående som høyeste utdanning. Ser vi videre på samlivsstatus, ser vi at kvinner som lever i par i snitt bruker mer tid utenfor hjemmet enn enslige kvinner, mens det motsatte er tilfelle blant menn.

6.11. Tidsbruk blant de eldste

Fra og med 1990 ble aldersgruppen 75-79 år inkludert i tidsbruksundersøkelsene. Vi ønsker derfor å se nærmere på noen mønstre i denne gruppens tidsbruk, og samtidig forsøke å se etter hvordan eldre i alderen 67-74 år bruker tiden sin annerledes enn eldre i alderen 75-79 år. Det er imidlertid relativt få observasjoner i aldersgruppen 75-79 år i undersøkelsen. Dette kommer av at det i utgangspunktet er relativt få i denne aldersgruppen i undersøkelsens bruttoutvalg og frafallet er også

noe høyere i denne aldersgruppen. Tallene gir derfor kun indikasjon på tendenser og alle forskjeller mellom aldersgruppene er trolig ikke signifikante forskjeller.

Det tydeligste mønsteret er at tidsbruken, som forventet, er mer preget av passive aktiviteter blant 75-79-åringene enn blant 67-74 åringene (se tabell 6.10). Det som øker mest med alderen er tiden man ser på TV, leser og slapper av. Samtidig øker tiden til nattesøvn og personlige behov generelt i den eldste aldersgruppen.

I tillegg reduseres mange av de gjøremålene som innebærer en viss grad av aktivitet. De eldste, både menn og kvinner, bruker mindre tid på husholdsarbeid, omsorgsarbeid og sosialt samvær. Tid brukt på idrett og friluftsliv ser imidlertid ut til å holde seg relativt lik for de to aldersgruppene. For begge aldersgruppene er tiden registrert som idrett og friluftsliv i all hovedsak knyttet til spaserter eller fotturer i skog og mark. Dette er altså aktiviteter også de eldste fremdeles prioriterer, nesten 40 prosent går turer en gjennomsnittsdag, i begge aldersgruppene.

Tabell 6.10. Tid brukt til ulike aktiviteter. Menn og kvinner. 67-74 år og 75-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	67-74 år		75-79 år	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Fritid i alt	8:16	8:07	8:34	8:27
Idrett og friluftsliv	0:03	0:29	0:34	0:03
Underholdning og kulturbruk	0:08	0:08	0:06	0:07
Sosialt samvær	1:13	1:47	1:19	1:29
Lesing	1:06	1:01	1:01	1:15
Fjernsynsseing	3:19	2:02	3:29	3:18
Avslapning og annen fritid	1:27	1:44	1:39	1:42
Reiser i samband med fritid	0:31	0:28	0:27	0:19
Husholdsarbeid i alt	4:01	4:32	4:01	3:04
Husarbeid	1:28	2:44	1:34	2:33
Vedlikeholdsarbeid	0:59	0:23	0:59	0:16
Omsorgsarbeid	0:29	0:19	0:15	0:08
Kjøp av varer og tjenester	0:33	0:03	0:26	0:24
Annet husholdsarbeid	0:11	0:14	0:11	0:07
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:03	0:23	0:35	0:13
Personlig behov i alt	10:39	10:59	11:04	11:43
Nattesøvn	7:05	7:59	7:54	8:25
Annen personlig pleie	1:12	1:22	1:15	1:02
Måltider	1:36	1:38	1:39	1:41
Antall observasjoner	296	301	96	97

Kilde: Tidsbruksundersøkelsen 2010, Statistisk sentralbyrå

6.12. De eldste kvinnene er mest passive...

Vi ser imidlertid at kvinner i større grad enn menn reduserer tiden sin til aktive gjøremål med alderen. Kvinner i den eldste gruppen (75-79 år) kutter ned på husarbeid, mens mennene øker sin tid. De eldste kvinnene bruker også mindre tid på sosialt samvær og omsorgsarbeid (som i hovedsak er hjelp til andre husholdninger) enn kvinnene i alderen 67-74 år, mens for menn er tiden brukt på sosialt samvær relativt lik for de to aldersgruppene. Vi ser også at de eldste mennene fremdeles bruker 11 minutter per dag på frivillig arbeid og organisasjonsdeltakelse, mens kvinner i denne aldersgruppen har redusert sin tid til slike aktiviteter til null.

Det er også kvinnene som blir mest passive blant de eldste. Mens menn i alderen 75-79 år stort sett bruker like mye tid til passive aktiviteter som menn i alderen 67-74 år, bruker de eldste kvinnene vesentlig mer tid til TV-titting og søvn enn kvinnene på 67-74 år.

Dette mønsteret står kanskje i motsetning til en vanlig oppfatning om kvinners lange levealder og dermed utsikter til en lengre og mer aktiv alderdom enn menn. Det er imidlertid kjent at til tross for menns høyere dødelighet og dermed lavere levealder, har kvinner gjennom hele livet ofte flere sykdommer og helseplager (SSB 2010).

Dette tilsynelatende paradokset kan ha flere forklaringer. Menns overdødelighet antas delvis å ha biologiske årsaker, men settes også i sammenheng med ulikheter i livsførsel og ulike former for risikoatferd. Kvinner har høyere sykkelighet forklares oftest med forskjeller i livsstil og levekår, blant annet belastninger knyttet til omsorg og arbeidsliv (SSB 2010). Dette kan ha betydning for kvinnenes aktivitetsnivå i den eldste aldersgruppen. Men dette kan også være knyttet til at eldre kvinner oftere enn menn er enslige.

6.13. ...noe som kan ha sammenheng med egenvurdert helse

Ser vi tidsbruken for kvinner og menn i den eldste aldersgruppen i sammenheng med egenvurdert helse, kan en større passivitet blant de eldste kvinnene også henge sammen med at flere kvinner enn menn i aldersgruppen 75-79 år vurderer sin helse som nokså god eller dårlig. Det er imidlertid relativt få respondenter i aldersgruppen 75-79 år i undersøkelsen, slik at vi må tolke disse tendensene med forsiktighet.

Tendensen er allikevel at det er relativt sett flere menn enn kvinner som vurderer helsa som utmerket eller meget god. Denne kjønnsforskjellen er ikke like tydelig hos dem i alderen 67-74 år, selv om det også her er noen færre kvinner enn menn som vurderer helsa si som utmerket eller meget god.

Det ser altså ut til at den symmetrien vi så i tidsbruken blant kvinner og menn i alderen 67-74 år forskyves noe etter hvert som man blir eldre. Blant de eldste er det mennene som i størst grad tar del i aktive gjøremål og dermed i større grad blir representantene for en aktiv alderdom.

6.14. Noen hovedfunn fra kapitlet

Den mest markante endringen i eldre kvinners tidsbruk de siste 40 årene er den sterke nedgangen i tid brukt til husholdsarbeid. Mens kvinner i alderen 67-74 år bruker over en time mindre til dette i 2010 enn for 40 år siden, finner vi den største økningen i denne type arbeid blant menn i samme aldersgruppe.

Ser vi nærmere på fordelingen av oppgaver innen det samlede husholdsarbeidet, trer likevel noen av de tradisjonelle kjønnsrollemønstrene frem. Kvinner bruker mer tid på det tradisjonelle husarbeidet, mens menn bruker mer tid enn kvinnene på vedlikeholdsarbeid, og kanskje noe overraskende, på omsorgsarbeid.

Kvinner og menn i alderen 67-74 år bruker mer tid på fritidsaktiviteter sammenlignet med for 40 år siden. Det mest slående ved denne utviklingen er at det meste av tiden ser ut til å ha blitt omsatt til mer TV-titting.

De eldres aktive deltakelse i samfunnet er et tema med stadig større aktualitet. Gjennom tidsbruksundersøkelsene kan vi få noen indikasjoner på hva som kjenner seg de i aldersgruppen 67-79 år som har en aktiv livsstil, sammenlignet med dem som lever mer passive liv, og hvordan dette henger sammen med utdanningsnivå, egenrapportert helse og samlivsstatus.

Vi ser at de eldre bruker nesten dobbelt så lang tid på aktive gjøremål i løpet av en dag, som de bruker på passive gjøremål. Menn bruker mer tid på begge typer gjøremål sammenlignet med kvinner.

Ikke uventet bruker de som vurderer helsa si som god mer tid til aktive gjøremål. Her ser vi ingen store kjønnsforskjeller. Vi ser videre at de eldre som har høyere utdanning også er mer aktive, spesielt gjelder dette menn. Par er mer aktive enn enslige, og dette gjelder for både kvinner og menn.

Tidsbruken er, som forventet, mer preget av passive aktiviteter blant 75-79-åringene enn blant 67-74 åringene. Det som øker mest med alderen er tiden man ser på TV, leser og slapper av. Samtidig øker tiden til nattesøvn og personlige behov generelt i den eldste aldersgruppen. I tillegg reduseres mange av de gjøremålene som innebærer en viss grad av aktivitet. De eldste, både menn og kvinner, bruker mindre tid på husholdsarbeid, omsorgsarbeid og sosialt samvær. Tid brukt på idrett og friluftsliv ser imidlertid ut til å holde seg relativt lik for de to aldersgruppene.

Referanser

Egge-Hoveid Kristin (2012): «Tidsbruk blant eldre. Over 67 år – og fortsatt aktiv» i Samfunnsspeilet 4/2012, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/over-67-aar-og-fortsatt-aktiv>).

Ellingsæter, Anne Lise og Gunvor Iversen (1985): Endringer i kvinners arbeidsmarkedstilpasninger. SØS 55. Statistisk sentralbyrå.

Gauthier, Anne H. and Thomothy M Smeeding (2010): «*Historical trends in the patterns of time use of older adults.*» s. 289-310, i S. Tuljapurkar mfl. Ageing in Advanced Industrial States, Springer Netherlands.

Haraldsen, Gustav. og Ragni Hege Kitterød (1992): *Døgnet rundt. Tidsbruk og tidsorganisering 1970-90*. SØS nr. 76, Statistisk Sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/dognet-rundt?fane=om>)

Holmøy, Aina, Magnar Lillegård og Tora Löfgren (2012): Tidsbruksundersøkelsen 2010. Dokumentasjon av datainnsamling, analyse av datakvalitet og beregning av frafallsvekter. Notater 2/2012, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/tidsbruksundersokelsen-2010>).

Kitterød, Ragni Hege (2012a): «Husholdsarbeid. Ikke lenger nedgang i husarbeidet» i Samfunnsspeilet 4/2012, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/ikke-lenger-nedgang-i-husarbeidet>).

Kitterød, Ragni Hege (2012b): «Rengjøringshjelp som avlastning i barnefamilier: Fortsatt få som tar seg råd til vaskehjelp» i Samfunnsspeilet 4/2012, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/fortsatt-faa-som-tar-seg-raad-til-vaskehjelp>

Kitterød, Ragni Hege og Marit Rønsen (2013): “Does parenthood imply less specialization than before?” Discussion paper (kommende), Statistisk sentralbyrå

Kitterød, Ragni Hege (2013a): Tales from the Norwegian times use surveys 1980-2010. «Mer familiearbeid og mindre jobb blant småbarnsfedre» i Brandt, Berit og Elin Kvande (red). (2013): Fedrekvoten og den farsvennlige velferdsstaten. Oslo: Universitetsforlaget.

Kitterød, Ragni Hege og Marit Rønsen (2013b): yrkes- og familiearbeid i barnefasen. Endring og variasjon i foreldres tidsbruk 1970-2010. I serien rapporter (kommende). Statistisk sentralbyrå.

Normann, Tor Morten, Elisabeth Rønning og Elisabeth Nørgaard (2013): Utfordringer for den nordiske velferdsstaten – sammenlignbare indikatorer 2. utgave, NOSOSCO Nordisk Socialstatistisk Komite.

NOU 2012:15. Politikk for likestilling.

Ramm Jorun (red.) (2013): Eldres bruk av helse- og omsorgstjenester. Statistiske analyser 137/2013. Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/_attachment/125965?_ts=13f8b5b6898

Norge EU-delegasjonen (2010): <http://www.regjeringen.no/nb/sub/europaportalen/aktuelt/nyheter/2010/aktiv-alderdom-pa-agendaen-.html?id=693915>. Hentet 18.09.2013

Rønning, Elisabeth (2002): Statistisk sentralbyrås tidsbruksundersøkelse 2000/01. Dokumentasjon og resultater fra intervjuet. Notater, 2002/26. Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (2010): *Dette er Kari og Ola*, kapittel 4: Kvinner sunnere, men ofte sykere. (http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/39407?_ts=132af1dd728).

Vaage, Odd Frank. (2012a): *Tidene skifter. Tidsbruk 1971-2010*, Statistiske analyser 125, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/tidene-skifter>).

Vaage, Odd Frank (2012b): «Utviklingen i tidsbruk de siste 40 årene. Mer fritid – på bekostning av husarbeid» i *Samfunnsspeilet* 4/2012, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/mer-fritid-paa-bekostning-av-husarbeid>).

Vedlegg A: Tabeller

Tabell A1. Tid brukt blant menn og kvinner 20-74 år, etter familiefase. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
Menn 1980											
Inntektsgivende arbeid i alt	5:05	2:52	5:32	5:11	5:55	5:25	5:58	4:49	2:01	5:25	1:56
Inntektsgivende arbeid	4:40	2:40	5:06	4:46	5:28	4:57	5:27	4:26	1:52	5:01	1:49
Arbeidsreiser	0:25	0:12	0:26	0:25	0:27	0:28	0:31	0:23	0:08	0:24	0:07
Husholdsarbeid i alt	2:40	2:07	1:59	2:24	2:47	3:06	2:31	2:29	3:14	2:18	3:11
Husarbeid	0:53	0:40	0:49	0:48	1:30	0:43	0:44	0:51	1:25	1:21	1:46
Vedlikeholdsarbeid	0:40	0:27	0:30	0:38	0:18	0:40	0:46	0:44	0:52	0:16	0:27
Omsorgsarbeid	0:29	0:17	0:08	0:21	0:22	1:05	0:22	0:16	0:09	0:12	0:11
Kjøp av varer og tjenester	0:18	0:28	0:16	0:19	0:14	0:18	0:17	0:19	0:21	0:16	0:19
Annet husholdsarbeid	0:11	0:05	0:08	0:11	0:16	0:10	0:12	0:09	0:16	0:05	0:16
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:09	0:11	0:08	0:08	0:05	0:09	0:09	0:10	0:11	0:08	0:11
Utdanning i alt	0:10	2:02	0:31	0:31	0:31	0:08	0:05	0:01	0:01	0:01	0:02
Personlige behov i alt	10:06	9:46	9:57	9:54	9:40	9:45	9:55	10:22	11:11	10:22	11:49
Nattesøvn	7:45	7:53	8:03	7:53	7:42	7:41	7:37	7:40	7:59	7:47	8:23
Annen personlig pleie	1:03	0:44	0:54	0:49	0:55	0:51	0:58	1:14	1:31	1:18	1:53
Måltider	1:19	1:09	1:00	1:11	1:03	1:13	1:20	1:28	1:41	1:17	1:32
Fritid i alt	5:54	7:11	6:00	5:54	5:02	5:32	5:28	6:17	7:30	5:34	6:53
Idrett og friluftsliv	0:31	0:29	0:32	0:25	0:19	0:34	0:27	0:28	0:35	0:34	0:45
Underholdning og kulturbruk	0:08	0:38	0:24	0:14	0:11	0:08	0:08	0:02	0:04	0:04	0:03
Sosialt samvær	1:44	3:07	1:48	1:59	1:40	1:52	1:41	1:36	1:49	1:00	1:09
Lesing	0:49	0:38	0:45	0:46	0:45	0:37	0:41	1:03	1:17	0:53	1:22
Fjernsynsseing	1:28	0:46	1:04	1:15	1:13	1:15	1:26	1:50	2:03	1:30	1:53
Annen fritid i alt	0:50	1:02	0:48	0:37	0:37	0:39	0:43	0:57	1:22	1:11	1:33
Reiser i samband med fritid	0:24	0:31	0:38	0:37	0:17	0:27	0:22	0:20	0:21	0:22	0:09
Annet, uoppgitt	0:04	0:01	0:02	0:05	0:04	0:04	0:03	0:02	0:03	0:20	0:08
Antall observasjoner	2 520	52	143	154	63	638	652	448	169	133	68
Kvinner 1980											
Inntektsgivende arbeid i alt	2:27	2:53	5:46	2:59	3:39	1:37	2:54	2:26	0:13	3:00	0:37
Inntektsgivende arbeid	2:14	2:38	5:16	2:43	3:15	1:28	2:39	2:13	0:13	2:45	0:35
Arbeidsreiser	0:13	0:15	0:30	0:16	0:23	0:09	0:15	0:12	0:00	0:15	0:02
Husholdsarbeid i alt	5:13	2:59	2:13	4:31	4:44	6:41	5:09	5:11	5:48	4:12	4:51
Husarbeid	3:21	1:41	1:28	2:34	2:38	3:29	3:33	3:51	4:28	2:57	3:18
Vedlikeholdsarbeid	0:16	0:09	0:08	0:16	0:12	0:13	0:17	0:17	0:18	0:26	0:16
Omsorgsarbeid	0:52	0:27	0:05	0:44	1:11	2:11	0:36	0:17	0:26	0:07	0:28
Kjøp av varer og tjenester	0:27	0:23	0:17	0:32	0:29	0:28	0:27	0:27	0:23	0:24	0:26
Annet husholdsarbeid	0:07	0:06	0:06	0:13	0:03	0:06	0:06	0:08	0:06	0:09	0:08
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:11	0:13	0:08	0:13	0:12	0:13	0:11	0:11	0:07	0:08	0:15
Utdanning i alt	0:10	1:18	0:31	0:27	0:12	0:05	0:11	0:02	0:01	0:02	0:00
Personlige behov i alt	10:18	10:18	9:33	10:15	10:02	10:13	10:08	10:23	11:19	10:18	11:08
Nattesøvn	7:56	8:15	7:46	8:01	7:51	8:04	7:48	7:48	8:23	7:54	8:13
Annen personlig pleie	1:03	0:58	0:55	0:58	0:59	0:52	0:59	1:12	1:20	1:14	1:32
Måltider	1:18	1:05	0:53	1:17	1:13	1:18	1:22	1:23	1:35	1:10	1:23
Fritid i alt	5:48	6:28	5:54	5:45	5:20	5:20	5:34	5:53	6:39	6:23	7:20
Idrett og friluftsliv	0:23	0:31	0:21	0:25	0:16	0:22	0:23	0:23	0:34	0:26	0:15
Underholdning og kulturbruk	0:05	0:19	0:15	0:04	0:07	0:05	0:04	0:02	0:03	0:02	0:02
Sosialt samvær	2:04	2:38	2:16	2:14	2:07	2:09	2:01	1:56	1:54	2:09	1:52
Lesing	0:44	0:39	0:39	0:38	0:38	0:34	0:42	0:49	0:56	0:56	1:18
Fjernsynsseing	1:11	0:55	0:59	1:03	1:09	1:03	1:08	1:18	1:33	1:17	1:41
Annen fritid i alt	1:00	0:49	0:56	0:51	0:40	0:46	0:57	1:08	1:30	1:14	1:51
Reiser i samband med fritid	0:21	0:38	0:27	0:29	0:23	0:22	0:20	0:17	0:10	0:21	0:21
Annet, uoppgitt	0:04	0:04	0:03	0:03	0:04	0:04	0:04	0:06	0:01	0:05	0:03
Antall observasjoner	2 945	100	114	156	139	687	704	619	106	178	142
Menn 1990											
Inntektsgivende arbeid i alt	4:48	4:19	4:20	5:51	:	5:38	5:43	4:50	0:59	3:44	0:58
Inntektsgivende arbeid	4:22	3:56	3:58	5:18	:	5:04	5:14	4:24	0:56	3:27	0:51
Arbeidsreiser	0:26	0:23	0:22	0:33	:	0:34	0:29	0:27	0:03	0:17	0:07
Husholdsarbeid i alt	2:49	1:43	2:02	2:14	:	3:26	2:31	2:46	3:38	2:47	3:31
Husarbeid	0:51	0:39	0:37	0:43	:	0:41	0:49	0:49	1:07	1:17	2:12
Vedlikeholdsarbeid	0:38	0:08	0:22	0:32	:	0:34	0:35	0:51	1:11	0:34	0:12
Omsorgsarbeid	0:33	0:16	0:17	0:10	:	1:29	0:27	0:15	0:14	0:07	0:06
Kjøp av varer og tjenester	0:20	0:27	0:20	0:20	:	0:16	0:17	0:22	0:27	0:20	0:22
Annet husholdsarbeid	0:14	0:02	0:15	0:12	:	0:13	0:14	0:14	0:21	0:13	0:19
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:13	0:12	0:11	0:16	:	0:12	0:11	0:14	0:18	0:16	0:19
Utdanning i alt	0:12	1:10	0:49	0:23	:	0:08	0:04	0:03	0:01	0:12	0:00
Personlige behov i alt	9:54	9:33	9:49	9:41	:	9:25	9:41	10:06	11:10	10:15	11:31
Nattesøvn	7:38	7:29	7:42	7:48	:	7:32	7:33	7:36	7:55	7:40	7:59
Annen personlig pleie	0:59	0:57	1:03	0:52	:	0:43	0:50	1:05	1:22	1:22	1:56
Måltider	1:17	1:06	1:05	1:01	:	1:09	1:18	1:25	1:53	1:13	1:35

Tabell A1. (forts).

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
Fritid i alt	6:10	7:12	6:56	5:49	:	5:17	5:52	6:09	8:00	6:55	7:53
Idrett og friluftsliv	0:33	0:30	0:39	0:32	:	0:25	0:29	0:33	0:55	0:35	0:48
Underholdning og kulturbruk	0:13	0:34	0:36	0:16	:	0:08	0:11	0:08	0:11	0:14	0:09
Sosialt samvær	1:46	2:17	2:03	1:43	:	1:47	1:44	1:41	1:46	1:49	1:34
Lesing	0:42	0:27	0:43	0:37	:	0:26	0:35	0:49	1:22	0:55	1:09
Fjernsynsseing	1:40	0:54	1:16	1:32	:	1:32	1:44	1:48	2:11	1:39	2:28
Annen fritid i alt	0:46	1:42	1:01	0:36	:	0:33	0:39	0:47	1:06	1:01	1:22
Reiser i samband med fritid	0:30	0:49	0:39	0:32	:	0:27	0:30	0:23	0:29	0:42	0:23
Annet, uoppgitt	0:06	0:03	0:04	0:03	:	0:06	0:08	0:05	0:12	0:06	0:07
Antall observasjoner	2 376	68	178	250	22	514	500	478	190	124	52
Kvinner 1990											
Inntektsgivende arbeid i alt	2:53	3:22	4:49	4:35	2:39	1:55	3:36	2:54	0:10	2:41	0:46
Inntektsgivende arbeid	2:37	2:54	4:22	4:12	2:23	1:43	3:18	2:37	0:09	2:27	0:43
Arbeidsreiser	0:16	0:28	0:28	0:23	0:16	0:12	0:18	0:17	0:01	0:15	0:03
Husholdsarbeid i alt	4:41	1:57	2:16	2:57	5:04	6:34	4:48	4:24	5:30	3:44	4:02
Husarbeid	2:31	0:53	1:13	1:41	2:08	2:35	2:51	2:52	3:50	2:11	2:42
Vedlikeholdsarbeid	0:17	0:04	0:08	0:20	0:09	0:12	0:18	0:23	0:25	0:22	0:17
Omsorgsarbeid	1:04	0:24	0:10	0:11	1:55	2:55	0:48	0:22	0:24	0:18	0:10
Kjøp av varer og tjenester	0:26	0:18	0:23	0:27	0:25	0:28	0:28	0:25	0:24	0:28	0:27
Annet husholdsarbeid	0:08	0:07	0:12	0:04	0:12	0:08	0:08	0:08	0:11	0:10	0:09
Reiser i samband med husholdsarbeid .	0:14	0:11	0:10	0:13	0:15	0:16	0:13	0:14	0:16	0:15	0:18
Utdanning i alt	0:17	2:05	0:35	0:30	0:43	0:14	0:11	0:03	0:00	0:05	0:01
Personlige behov i alt	10:08	9:51	9:50	10:12	9:37	10:02	9:58	10:22	10:43	10:17	10:45
Nattesøvn	7:53	7:57	8:01	8:06	7:34	7:58	7:49	7:49	7:40	7:55	7:52
Annen personlig pleie	1:01	1:03	0:58	1:04	0:58	0:50	0:53	1:10	1:19	1:13	1:36
Måltider	1:14	0:51	0:50	1:02	1:05	1:15	1:16	1:23	1:44	1:09	1:17
Fritid i alt	5:54	6:41	6:11	5:43	5:42	5:11	5:20	6:12	7:12	7:06	8:18
Idrett og friluftsliv	0:24	0:19	0:28	0:23	0:26	0:20	0:21	0:26	0:32	0:30	0:21
Underholdning og kulturbruk	0:09	0:26	0:17	0:13	0:15	0:06	0:07	0:07	0:07	0:07	0:08
Sosialt samvær	2:06	2:48	2:13	2:12	2:05	2:07	1:59	2:00	2:02	2:18	2:12
Lesing	0:39	0:21	0:43	0:27	0:30	0:29	0:36	0:48	0:55	1:00	1:21
Fjernsynsseing	1:17	0:43	1:09	1:12	1:06	1:06	1:10	1:31	1:40	1:40	1:47
Annen fritid i alt	0:51	1:05	0:51	0:44	0:46	0:37	0:42	0:53	1:34	1:03	2:01
Reiser i samband med fritid	0:28	1:00	0:31	0:32	0:34	0:25	0:25	0:26	0:22	0:27	0:27
Annet, uoppgitt	0:07	0:04	0:19	0:02	0:14	0:03	0:06	0:04	0:24	0:08	0:08
Antall observasjoner	2 781	68	130	298	174	600	592	525	140	158	96
Menn 2000											
Inntektsgivende arbeid i alt	4:44	4:43	5:40	4:48	4:11	5:37	5:32	4:41	0:47	3:29	0:50
Inntektsgivende arbeid	4:18	4:22	5:12	4:17	3:41	5:04	5:00	4:18	0:41	3:12	0:42
Arbeidsreiser	0:26	0:21	0:29	0:31	0:30	0:33	0:31	0:23	0:06	0:16	0:08
Husholdsarbeid i alt	2:54	1:32	1:51	2:12	4:12	3:37	2:56	2:49	3:42	2:38	3:52
Husarbeid	0:55	0:32	0:39	0:39	1:45	0:53	0:56	0:52	1:09	1:21	1:52
Vedlikeholdsarbeid	0:39	0:07	0:18	0:32	0:29	0:38	0:43	0:54	0:58	0:19	0:39
Omsorgsarbeid	0:27	0:10	0:09	0:12	0:40	1:17	0:20	0:14	0:17	0:09	0:22
Kjøp av varer og tjenester	0:22	0:18	0:20	0:25	0:27	0:19	0:23	0:20	0:31	0:20	0:29
Annet husholdsarbeid	0:11	0:04	0:11	0:07	0:03	0:09	0:12	0:12	0:21	0:14	0:12
Reiser i samband med husholdsarbeid .	0:20	0:19	0:14	0:17	0:48	0:21	0:23	0:17	0:26	0:15	0:19
Utdanning i alt	0:11	1:40	0:21	0:27	0:00	0:14	0:04	0:02	0:00	0:03	0:01
Personlige behov i alt	9:43	9:18	9:21	10:15	9:22	9:24	9:21	9:49	10:45	10:07	11:03
Nattesøvn	7:46	7:54	7:41	8:22	7:46	7:41	7:32	7:43	7:53	8:02	8:05
Annen personlig pleie	0:53	0:42	0:54	0:58	0:36	0:43	0:44	0:54	1:26	0:59	1:33
Måltider	1:04	0:42	0:45	0:56	1:00	1:00	1:05	1:11	1:26	1:06	1:25
Fritid i alt	6:23	6:46	6:42	6:15	6:11	5:05	6:03	6:34	8:40	7:39	7:50
Idrett og friluftsliv	0:33	0:19	0:32	0:40	0:25	0:22	0:29	0:39	0:37	0:44	0:57
Underholdning og kulturbruk	0:13	0:20	0:35	0:17	0:04	0:09	0:10	0:10	0:03	0:13	0:08
Sosialt samvær	1:31	1:24	1:39	1:32	1:56	1:28	1:35	1:25	1:29	1:38	1:33
Lesing	0:34	0:21	0:21	0:25	0:50	0:17	0:33	0:45	1:19	0:40	0:43
Fjernsynsseing	2:02	1:42	1:58	1:47	1:50	1:44	2:00	2:08	2:52	2:22	2:31
Annen fritid i alt	0:57	1:55	0:51	0:56	0:39	0:39	0:48	0:54	1:43	1:24	1:41
Reiser i samband med fritid	0:33	0:45	0:46	0:39	0:26	0:26	0:29	0:33	0:38	0:38	0:19
Annet, uoppgitt	0:08	0:10	0:09	0:09	0:08	0:07	0:08	0:09	0:06	0:05	0:24
Antall observasjoner	2 592	62	247	218	36	487	459	711	162	174	40
Kvinner 2000											
Inntektsgivende arbeid i alt	3:06	3:50	4:18	4:19	2:43	2:37	4:03	3:22	0:06	2:42	0:24
Inntektsgivende arbeid	2:48	3:26	3:50	3:54	2:24	2:22	3:40	3:02	0:05	2:25	0:20
Arbeidsreiser	0:18	0:24	0:27	0:25	0:19	0:15	0:23	0:19	0:01	0:17	0:04
Husholdsarbeid i alt	4:09	1:41	2:22	2:41	4:44	5:51	4:05	3:51	4:59	3:41	3:58
Husarbeid	2:07	0:43	1:03	1:23	2:02	2:06	2:12	2:30	3:13	1:56	2:07
Vedlikeholdsarbeid	0:18	0:04	0:15	0:14	0:16	0:13	0:18	0:17	0:28	0:32	0:31
Omsorgsarbeid	0:45	0:06	0:14	0:13	1:13	2:23	0:34	0:14	0:22	0:08	0:22
Kjøp av varer og tjenester	0:27	0:29	0:27	0:26	0:31	0:28	0:25	0:24	0:27	0:28	0:29
Annet husholdsarbeid	0:13	0:05	0:09	0:11	0:10	0:15	0:14	0:13	0:14	0:18	0:12
Reiser i samband med husholdsarbeid .	0:19	0:15	0:14	0:15	0:33	0:25	0:21	0:15	0:15	0:18	0:17

Tabell A1. (forts).

	Alle	Enslige 20-24 år	Enslige 25-44 år	Par uten barn 20-44 år	Enslige for- sørgere	Par yngste barn 0-6 år	Par yngste barn 7-19 år	Par uten barn 45-66 år	Par uten barn 67-74 år	Enslige 45-66 år	Enslige 67-74 år
Utdanning i alt	0:16	2:13	0:33	0:42	0:26	0:15	0:12	0:02	0:00	0:01	0:00
Personlige behov i alt	10:07	9:42	10:18	10:05	9:55	9:54	9:46	10:09	11:00	10:26	11:13
Nattesøvn	8:01	8:01	8:14	8:11	7:51	7:56	7:53	7:58	8:19	8:08	8:25
Annen personlig pleie	1:02	1:00	1:13	1:03	1:02	0:54	0:53	1:03	1:16	1:15	1:25
Måltider	1:04	0:42	0:51	0:51	1:02	1:05	1:01	1:09	1:25	1:03	1:23
Fritid i alt	6:17	6:31	6:24	6:08	6:08	5:20	5:51	6:29	7:49	7:05	8:18
Idrett og friluftsliv	0:28	0:26	0:39	0:28	0:25	0:26	0:28	0:26	0:29	0:28	0:27
Underholdning og kulturbruk	0:12	0:35	0:25	0:17	0:24	0:08	0:13	0:07	0:04	0:12	0:10
Sosialt samvær	1:56	2:20	1:52	2:04	2:03	1:57	1:55	1:44	2:08	2:05	2:01
Lesing	0:41	0:16	0:34	0:34	0:35	0:26	0:31	0:52	1:08	0:51	1:17
Fjernsynseing	1:36	1:17	1:21	1:29	1:19	1:19	1:29	1:49	2:02	1:52	2:10
Annen fritid i alt	0:55	0:40	0:51	0:45	0:48	0:38	0:45	1:05	1:33	1:07	1:45
Reiser i samband med fritid	0:30	0:56	0:42	0:31	0:35	0:27	0:30	0:27	0:24	0:31	0:28
Annet, uoppgitt	0:07	0:03	0:10	0:08	0:06	0:05	0:04	0:09	0:07	0:07	0:06
Antall observasjoner	2 610	80	137	208	136	508	448	686	120	237	74
Menn 2010											
Inntektsgivende arbeid i alt	4:31	3:40	5:28	5:13	4:20	4:47	5:44	4:24	0:51	3:37	0:37
Inntektsgivende arbeid	4:03	3:24	4:58	4:42	3:45	4:16	5:09	3:55	0:45	3:14	0:36
Arbeidsreiser	0:28	0:17	0:30	0:31	0:35	0:31	0:35	0:29	0:06	0:23	0:02
Husholdsarbeid i alt	3:15	1:30	2:11	2:39	4:19	4:29	2:53	3:11	4:18	2:45	3:26
Husarbeid	1:04	0:51	0:51	0:52	1:38	1:06	1:01	1:02	1:22	1:12	1:57
Vedlikeholdsarbeid	0:41	0:03	0:25	0:39	0:24	0:45	0:36	0:54	1:05	0:35	0:28
Omsorgsarbeid	0:35	0:12	0:19	0:19	0:55	1:38	0:22	0:19	0:34	0:07	0:01
Kjøp av varer og tjenester	0:23	0:09	0:17	0:20	0:35	0:21	0:24	0:23	0:34	0:24	0:29
Annet husholdsarbeid	0:08	0:03	0:04	0:09	0:12	0:10	0:06	0:10	0:12	0:07	0:09
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:24	0:13	0:14	0:20	0:35	0:30	0:24	0:23	0:32	0:20	0:22
Utdanning i alt	0:11	1:30	0:22	0:46	0:00	0:07	0:02	0:00	0:00	0:00	0:00
Personlige behov i alt	9:56	10:45	9:56	9:47	9:47	9:41	9:41	9:57	10:47	10:07	9:55
Nattesøvn	7:45	8:43	8:06	7:55	7:41	7:38	7:38	7:36	7:54	7:43	7:31
Annen personlig pleie	0:59	1:09	0:54	0:54	0:55	0:55	0:53	0:59	1:14	1:15	1:03
Måltider	1:12	0:53	0:56	0:59	1:11	1:09	1:10	1:22	1:40	1:10	1:20
Fritid i alt	6:02	6:30	5:59	5:29	5:30	4:50	5:34	6:24	8:00	7:26	9:38
Idrett og friluftsliv	0:32	0:24	0:30	0:21	0:22	0:26	0:35	0:42	0:31	0:37	0:42
Underholdning og kulturbruk	0:10	0:31	0:14	0:12	0:06	0:09	0:08	0:08	0:08	0:14	0:09
Sosialt samvær	1:09	1:30	1:17	1:07	1:12	1:09	1:09	1:02	1:15	1:04	1:03
Lesing	0:30	0:04	0:17	0:19	0:17	0:16	0:26	0:41	1:07	0:44	1:00
Fjernsynseing	2:03	1:22	1:49	1:45	1:59	1:34	1:49	2:14	3:02	2:50	4:44
Annen fritid i alt	1:08	2:05	1:24	1:13	1:00	0:50	0:57	1:04	1:28	1:23	1:23
Reiser i samband med fritid	0:30	0:34	0:27	0:33	0:35	0:26	0:31	0:31	0:30	0:34	0:38
Annet, uoppgitt	0:05	0:04	0:03	0:07	0:04	0:06	0:05	0:05	0:04	0:04	0:24
Antall observasjoner	2 969	70	216	249	52	522	623	699	248	242	48
Kvinner 2010											
Inntektsgivende arbeid i alt	3:12	2:28	4:50	3:36	3:19	3:10	4:10	3:25	0:04	2:54	0:16
Inntektsgivende arbeid	2:52	2:09	4:22	3:12	2:56	2:47	3:47	3:03	0:03	2:34	0:13
Arbeidsreiser	0:20	0:20	0:27	0:24	0:23	0:23	0:23	0:22	0:00	0:20	0:03
Husholdsarbeid i alt	4:05	1:47	2:20	2:36	4:17	5:57	4:10	3:46	4:46	3:44	4:11
Husarbeid	1:57	0:55	1:05	1:13	1:44	2:00	2:09	2:05	3:02	1:57	2:14
Vedlikeholdsarbeid	0:21	0:10	0:13	0:17	0:21	0:12	0:25	0:27	0:23	0:27	0:24
Omsorgsarbeid	0:46	0:01	0:13	0:13	1:12	2:34	0:31	0:20	0:18	0:19	0:20
Kjøp av varer og tjenester	0:30	0:21	0:28	0:31	0:32	0:33	0:29	0:28	0:29	0:30	0:33
Annet husholdsarbeid	0:09	0:07	0:05	0:05	0:07	0:09	0:08	0:09	0:15	0:08	0:11
Reiser i samband med husholdsarbeid	0:22	0:13	0:16	0:18	0:22	0:29	0:28	0:18	0:19	0:22	0:30
Utdanning i alt	0:12	2:13	0:31	0:28	0:11	0:10	0:05	0:04	0:00	0:04	0:00
Personlige behov i alt	10:19	10:54	10:03	10:48	10:31	9:57	9:57	10:24	11:00	10:16	10:57
Nattesøvn	7:55	8:32	7:59	8:28	8:00	7:41	7:42	7:57	8:00	7:50	7:57
Annen personlig pleie	1:11	1:19	1:03	1:16	1:21	1:07	1:05	1:10	1:20	1:12	1:25
Måltider	1:14	1:03	1:02	1:05	1:10	1:09	1:10	1:18	1:40	1:14	1:35
Fritid i alt	6:06	6:37	6:13	6:29	5:38	4:41	5:33	6:16	7:52	6:55	8:31
Idrett og friluftsliv	0:29	0:28	0:35	0:30	0:26	0:30	0:29	0:31	0:30	0:26	0:28
Underholdning og kulturbruk	0:10	0:26	0:11	0:11	0:13	0:06	0:11	0:09	0:07	0:10	0:11
Sosialt samvær	1:26	1:43	1:34	1:19	1:37	1:17	1:19	1:21	1:45	1:35	1:50
Lesing	0:38	0:20	0:28	0:22	0:22	0:19	0:33	0:46	1:00	1:02	1:25
Fjernsynseing	1:43	0:56	1:32	1:52	1:24	1:17	1:34	1:53	2:06	2:03	2:43
Annen fritid i alt	1:10	1:45	1:14	1:39	1:04	0:47	0:55	1:09	1:58	1:10	1:23
Reiser i samband med fritid	0:31	0:58	0:39	0:35	0:33	0:25	0:33	0:28	0:26	0:29	0:30
Annet, uoppgitt	0:05	0:01	0:03	0:02	0:04	0:05	0:04	0:05	0:19	0:07	0:05
Antall observasjoner	3 242	82	180	256	190	538	617	816	186	262	115

*Det publiseres ikke tall for observasjoner under 25
Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Tabell A2. Tid brukt til husholdsarbeid, alle kategorier, blant foreldre, etter kjønn og familiefaser. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag

	Menn					Kvinner				
	Enslige for-sørgere	Par med yngste barn 0-2 år	Par med yngste barn 3-6 år	Par med yngste barn 7-12 år	Par med yngste barn 13-19 år	Enslige for-sørgere	Par med yngste barn 0-2 år	Par med yngste barn 3-6 år	Par med yngste barn 7-12 år	Par med yngste barn 13-19 år
1990										
Husholdsarbeid i alt		03:39	03:09	02:41	02:26	05:04	07:02	06:05	05:11	04:31
Husarbeid i alt		00:39	00:45	00:50	00:48	02:08	02:27	02:45	02:53	02:50
Matlaging, borddekking, servering		00:15	00:16	00:19	00:16	00:42	00:49	01:00	01:04	01:00
Oppvask, rydding av bord		00:07	00:07	00:09	00:08	00:22	00:27	00:30	00:31	00:29
Rengjøring og rydding av boligen		00:11	00:17	00:19	00:15	00:42	00:41	00:46	00:44	00:43
Vasking/stryking av tøy		00:02	00:01	00:01	00:01	00:20	00:25	00:24	00:25	00:29
Vedlikehold av tøy, sko, søm		00:00	00:00	00:00	00:00	00:02	00:02	00:03	00:07	00:08
Vedlikeholdsarbeid i alt		00:34	00:35	00:31	00:37	00:09	00:10	00:15	00:17	00:19
Stell av hage, tomt		00:06	00:07	00:04	00:09	00:04	00:05	00:06	00:10	00:06
Lufte hund		00:01	00:03	00:03	00:04	00:03	00:02	00:01	00:02	00:06
Stell av kjæledyr ellers		00:01	00:01	00:01	00:00	00:01	00:01	00:02	00:01	00:02
Byggearbeid, vedlikehold, oppussing av bolig		00:20	00:15	00:08	00:13	00:00	00:02	00:04	00:04	00:03
Vedlikehold, reparasjon av bil/motorsykkel		00:05	00:07	00:09	00:06	00:01	00:00	00:02	00:00	00:01
Vedlikehold, reparasjon av annet utstyr		00:01	00:03	00:06	00:05	00:00	00:01	00:00	00:00	00:02
Omsorgsarbeid i alt		01:44	01:10	00:38	00:20	01:55	03:32	02:15	01:09	00:33
Pass og stell av barn		00:47	00:22	00:07	00:01	00:54	02:08	00:53	00:16	00:05
Følge/hente barn		00:05	00:06	00:04	00:02	00:08	00:08	00:14	00:06	00:04
Hjelp til lekselesing		00:00	00:02	00:03	00:00	00:03	00:01	00:03	00:06	00:01
Lek med barn		00:28	00:13	00:03	00:00	00:19	00:40	00:17	00:06	00:00
samtaler med barn		00:02	00:04	00:04	00:01	00:10	00:06	00:09	00:12	00:07
Høytlesning for barn		00:02	00:04	00:02	00:00	00:03	00:07	00:11	00:04	00:00
Annen omsorg for barn		00:09	00:08	00:06	00:02	00:12	00:14	00:21	00:12	00:03
Pleie/hjelp til voksne i egen husholdning		00:02	00:05	00:02	00:04	00:01	00:01	00:02	00:02	00:05
Hjelp til andre husholdninger		00:09	00:07	00:06	00:08	00:06	00:07	00:04	00:05	00:07
Kjøp av varer og tjenester i alt		00:17	00:16	00:15	00:17	00:25	00:27	00:28	00:29	00:27
Annet husholdsarbeid i alt		00:14	00:11	00:16	00:12	00:12	00:10	00:07	00:08	00:08
Reiser i samband med husholdsarbeid		00:12	00:12	00:11	00:11	00:15	00:16	00:15	00:15	00:12
Antall observasjoner ¹	22	288	226	186	314	174	310	290	252	340
2000										
Husholdsarbeid i alt	04:12	03:45	03:28	02:56	02:55	04:43	06:30	05:03	04:16	03:51
Husarbeid i alt	01:45	00:54	00:51	01:00	00:52	02:00	02:08	02:04	02:07	02:19
Matlaging, borddekking, servering	00:42	00:24	00:24	00:25	00:23	00:50	00:50	00:50	00:46	00:56
Oppvask, rydding av bord	00:12	00:08	00:09	00:09	00:05	00:22	00:19	00:19	00:20	00:21
Rengjøring og rydding av boligen	00:31	00:16	00:14	00:19	00:13	00:27	00:38	00:33	00:39	00:35
Vasking/stryking av tøy	00:16	00:05	00:02	00:02	00:01	00:18	00:19	00:21	00:19	00:22
Vedlikehold av tøy, sko, søm	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:03	00:00	00:00	00:02	00:01
Vedlikeholdsarbeid i alt	00:29	00:31	00:45	00:34	00:54	00:16	00:10	00:16	00:17	00:19
Stell av hage, tomt	00:05	00:08	00:10	00:12	00:15	00:03	00:04	00:08	00:07	00:09
Lufte hund	00:08	00:04	00:03	00:01	00:08	00:06	00:02	00:01	00:03	00:04
Stell av kjæledyr ellers	00:02	00:00	00:01	00:01	00:02	00:02	00:00	00:00	00:02	00:01
Byggearbeid, vedlikehold, oppussing av bolig	00:09	00:12	00:19	00:13	00:14	00:05	00:03	00:06	00:04	00:03
Vedlikehold, reparasjon av bil/motorsykkel	00:05	00:05	00:03	00:03	00:06	00:00	00:00	00:01	00:01	00:00
Vedlikehold, reparasjon av annet utstyr	00:00	00:02	00:09	00:04	00:08	00:00	00:01	00:00	00:01	00:01
Omsorgsarbeid i alt	00:40	01:32	01:03	00:27	00:12	01:14	03:09	01:28	00:46	00:19
Pass og stell av barn	00:10	00:53	00:28	00:06	00:00	00:27	02:07	00:41	00:18	00:02
Følge/hente barn	00:03	00:01	00:03	00:01	00:00	00:02	00:03	00:03	00:01	00:00
Hjelp til lekselesing	00:03	00:00	00:01	00:01	00:01	00:02	00:01	00:03	00:04	00:01
Lek med barn	00:03	00:20	00:11	00:01	00:00	00:07	00:28	00:10	00:02	00:00
samtaler med barn	00:07	00:01	00:03	00:02	00:00	00:10	00:05	00:05	00:07	00:02
Høytlesning for barn	00:01	00:02	00:03	00:00	00:00	00:04	00:06	00:06	00:02	00:00
Annen omsorg for barn	00:07	00:09	00:10	00:06	00:01	00:13	00:15	00:15	00:10	00:03
Pleie/hjelp til voksne i egen husholdning	00:01	00:00	00:01	00:03	00:04	00:00	00:01	00:00	00:01	00:03
Hjelp til andre husholdninger	00:05	00:04	00:03	00:06	00:04	00:10	00:05	00:06	00:02	00:08
Kjøp av varer og tjenester i alt	00:27	00:19	00:19	00:23	00:22	00:31	00:28	00:28	00:23	00:28
Annet husholdsarbeid i alt	00:03	00:09	00:10	00:12	00:12	00:10	00:14	00:15	00:19	00:09
Reiser i samband med husholdsarbeid	00:48	00:22	00:20	00:21	00:24	00:33	00:21	00:31	00:24	00:18
Antall observasjoner	36	235	252	249	210	138	276	232	256	192
2010										
Husholdsarbeid i alt	04:19	04:37	04:18	02:57	02:50	04:17	06:51	05:03	04:13	04:08
Husarbeid i alt	01:38	01:11	01:00	01:02	01:00	01:44	01:59	02:01	02:00	02:16
Matlaging, borddekking, servering	00:42	00:29	00:27	00:26	00:26	00:41	00:46	00:45	00:46	00:50
Oppvask, rydding av bord	00:14	00:11	00:11	00:09	00:08	00:15	00:21	00:19	00:17	00:22
Rengjøring og rydding av boligen	00:26	00:24	00:18	00:17	00:15	00:30	00:35	00:36	00:35	00:41
Vasking/stryking av tøy	00:13	00:03	00:02	00:04	00:02	00:16	00:15	00:16	00:20	00:20
Vedlikehold av tøy, sko, søm	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:00	00:01	00:00	00:00

Tabell A2. (forts.)

	Menn					Kvinner				
	Enslige for-sørgere	Par med yngste barn 0-2 år	Par med yngste barn 3-6 år	Par med yngste barn 7-12 år	Par med yngste barn 13-19 år	Enslige for-sørgere	Par med yngste barn 0-2 år	Par med yngste barn 3-6 år	Par med yngste barn 7-12 år	Par med yngste barn 13-19 år
Vedlikeholdsarbeid i alt	00:24	00:41	00:50	00:34	00:37	00:21	00:11	00:12	00:22	00:29
Stell av hage, tomt	00:04	00:06	00:09	00:10	00:09	00:05	00:03	00:06	00:06	00:10
Lufte hund	00:00	00:02	00:03	00:03	00:04	00:11	00:01	00:02	00:05	00:12
Stell av kjæledyr ellers	00:01	00:01	00:01	00:01	00:00	00:03	00:01	00:01	00:03	00:01
Byggearbeid, vedlikehold, oppussing av bolig ..	00:10	00:21	00:26	00:11	00:12	00:03	00:05	00:02	00:06	00:03
Vedlikehold, reparasjon av bil/motorsykkel	00:07	00:06	00:06	00:03	00:04	00:00	00:01	00:00	00:02	00:00
Vedlikehold, reparasjon av annet utstyr	00:03	00:05	00:04	00:06	00:08	00:00	00:01	00:01	00:00	00:01
Omsorgsarbeid i alt	00:55	01:50	01:21	00:26	00:19	01:12	03:32	01:37	00:44	00:20
Pass og stell av barn	00:11	01:00	00:30	00:08	00:01	00:33	02:13	00:45	00:15	00:04
Følge/hente barn	00:04	00:05	00:07	00:03	00:01	00:04	00:06	00:08	00:05	00:01
Hjelp til lekselesing	00:07	00:00	00:02	00:02	00:02	00:02	00:02	00:04	00:06	00:02
Lek med barn	00:06	00:27	00:16	00:03	00:01	00:12	00:48	00:12	00:01	00:00
samtaler med barn	00:02	00:01	00:01	00:01	00:00	00:02	00:02	00:02	00:02	00:02
Høytlesning for barn	00:01	00:03	00:03	00:01	00:00	00:04	00:05	00:07	00:02	00:00
Annen omsorg for barn	00:03	00:07	00:15	00:04	00:02	00:06	00:12	00:15	00:08	00:01
Pleie/hjelp til voksne i egen husholdning	00:04	00:01	00:01	00:00	00:03	00:01	00:00	00:01	00:02	00:02
Hjelp til andre husholdninger	00:17	00:05	00:06	00:03	00:11	00:07	00:04	00:01	00:03	00:07
Kjøp av varer og tjenester i alt	00:35	00:17	00:25	00:24	00:24	00:32	00:36	00:30	00:29	00:28
Annet husholdsarbeid i alt	00:12	00:10	00:10	00:05	00:07	00:07	00:09	00:10	00:08	00:09
Reiser i samband med husholdsarbeid	00:35	00:28	00:32	00:26	00:22	00:22	00:24	00:34	00:31	00:26
Antall observasjoner	52	284	238	261	362	190	268	270	269	348

¹Tall offentliggjøres ikke for observasjoner under 25.

Kilde: Tidsbruksundersøkelsene, Statistisk sentralbyrå

Figurregister

2.1.	Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag blant personer i alderen 16-74 år. 1971-2010. Timer, gjennomsnitt per dag.....	11
2.2.	Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag blant personer i alderen 16-74 år. Hovedaktiviteter som andel av et døgn. 2010. Prosent	12
3.1.	Endring i tid brukt til inntektsgivende arbeid en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter	20
3.2.	Endring i tid brukt til husholdsarbeid en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter.....	20
3.3.	Endring i tid brukt til hus- og omsorgsarbeid en gjennomsnittsdag. Menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter.....	21
3.4.	Endring i tid brukt til fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter.....	22
3.5.	Endring i tid brukt til utdanning en gjennomsnittsdag, blant menn og kvinner i ulike aldersgrupper. 16-74 år. 1971-2010. Endring i minutter.....	23
4.1.	Tid brukt til inntektsgivende arbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	26
4.2.	Tid brukt til husholdsarbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	28
5.1.	Tid brukt til inntektsarbeid og husholdsarbeid blant par med yngste barn 0-2 år. Fedre og mødre. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	34
5.2.	Tid brukt til inntektsarbeid og husholdsarbeid blant par med yngste barn 3-6 år. Fedre og mødre. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	35
5.3.	Tid brukt til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid etter familiefase og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	36
5.4.	Tid brukt til husarbeid og omsorgsarbeid blant mødre og fedre i par. Etter yngste barns alder. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag.....	37
6.1.	Tid brukt til inntektsgivende arbeid, arbeidsreiser mv. en gjennomsnittsdag, etter kjønn. 67-74 år. 1971-2010. Timer, gjennomsnitt per dag.....	41
6.2.	Tid brukt til husholdsarbeid en gjennomsnittsdag, etter kjønn. 67-74 år. 1971-2010. Timer, gjennomsnitt per dag.....	42
6.3.	Tid brukt til ulike husholdsaktiviteter. Menn og kvinner. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	43
6.4.	Tid brukt til ulike fritidsaktiviteter en gjennomsnittsdag. Menn og kvinner 67-74 år. 1971-2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag.....	44
6.5.	Tid brukt til aktive og passive gjøremål, samt utvalgte aktive og passive aktiviteter. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer, gjennomsnitt per dag	46
6.6.	Tid brukt i/ved hjemmet. Etter kjønn og alder. Tidsbruk blant alle. 2010. Timer, gjennomsnitt per dag.....	51

Tabellregister

2.1.	Tid brukt til ulike aktiviteter blant personer 16-74 år, etter kjønn. Tidsbruk i timer og minutter blant alle, prosentandel som har utført aktivitetene, og tidsbruk blant dem som har utført aktivitetene en gjennomsnittsdag. 1971-2010	15
2.2	Tid brukt til inntektsgivende arbeid og ulike typer husholdsarbeid blant personer 16-74 år, etter kjønn. Tidsbruk i timer og minutter blant alle, prosentandel som har utført aktivitetene, og tidsbruk blant dem som har utført aktivitetene en gjennomsnittsdag. 1971-2010	16
2.3.	Tid brukt til ulike typer fritidsaktiviteter blant personer 16-74 år, etter kjønn. Tidsbruk i timer og minutter blant alle, prosentandel som har utført aktivitetene, og tidsbruk blant dem som har utført aktivitetene en gjennomsnittsdag. 1971-2010	17
3.1.	Tid brukt til inntektsgivende arbeid, husholdsarbeid og fritid. Etter alder og kjønn. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	19
4.1.	Tid brukt til inntektsgivende arbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	25
4.2.	Tid brukt til husholdsarbeid blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	27
4.3.	Tid brukt til fritidsaktiviteter blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	29
4.3.	(forts.)	30
4.4.	Tid brukt til personlige behov blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	31
4.5.	Tid brukt til utdanning blant personer 20-74 år, etter familiefase og kjønn. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	32
5.1.	Tid brukt til inntektsgivende arbeid og husholdsarbeid etter familiefase og kjønn. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	33
5.2.	Tid brukt til ulike husholdsaktiviteter etter familiefase og kjønn. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	38
5.3.	Tid til ulike typer husholdsarbeid blant fedre og mødre med barn i ulike aldersgrupper. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	40
6.1.	Antall observasjoner for variablene helsestatus, utdanningsnivå og samlivsstatus. Menn og kvinner 67-79 år. 2010	45
6.2.	Tid brukt til aktive og passive gjøremål. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	46
6.3.	Regresjonsanalyse av tid brukt til aktive gjøremål for personer i alderen 67-79 år. 2010, tid i minutter	47
6.4.	Tid brukt til inntektsarbeid. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle og andel som har utført aktiviteten. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	48
6.5.	Tid brukt til organisasjonsarbeid. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle og andel som har utført aktiviteten. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	49
6.6.	Tid brukt til Idrett og friluftsliv. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	49
6.7.	Tid brukt til sosialt samvær. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Tid i timer og minutter, gjennomsnitt per dag	50
6.8.	Tid brukt til TV-titting og avslapning og hvile. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	50
6.9.	Tid brukt utenfor hjemmet og i/ved hjemmet. Etter kjønn. 67-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	51
6.10.	Tid brukt til ulike aktiviteter. Menn og kvinner. 67-74 år og 75-79 år. 2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	52
A1.	Tid brukt blant menn og kvinner 20-74 år, etter familiefase. 1980-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	57
A2.	Tid brukt til husholdsarbeid, alle kategorier, blant foreldre, etter kjønn og familiefaser. 1990-2010. Tidsbruk blant alle. Timer og minutter, gjennomsnitt per dag	60

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8769-5 (trykt)
ISBN 978-82-537-8770-1 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

ISBN 978-82-537-8769-5

9 788253 787695

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway